

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

WIDENER

HN JMB2 8

HĀ TIBOSA

TENE MATAIO NU E KINEE

2235.28.45

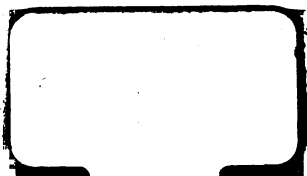

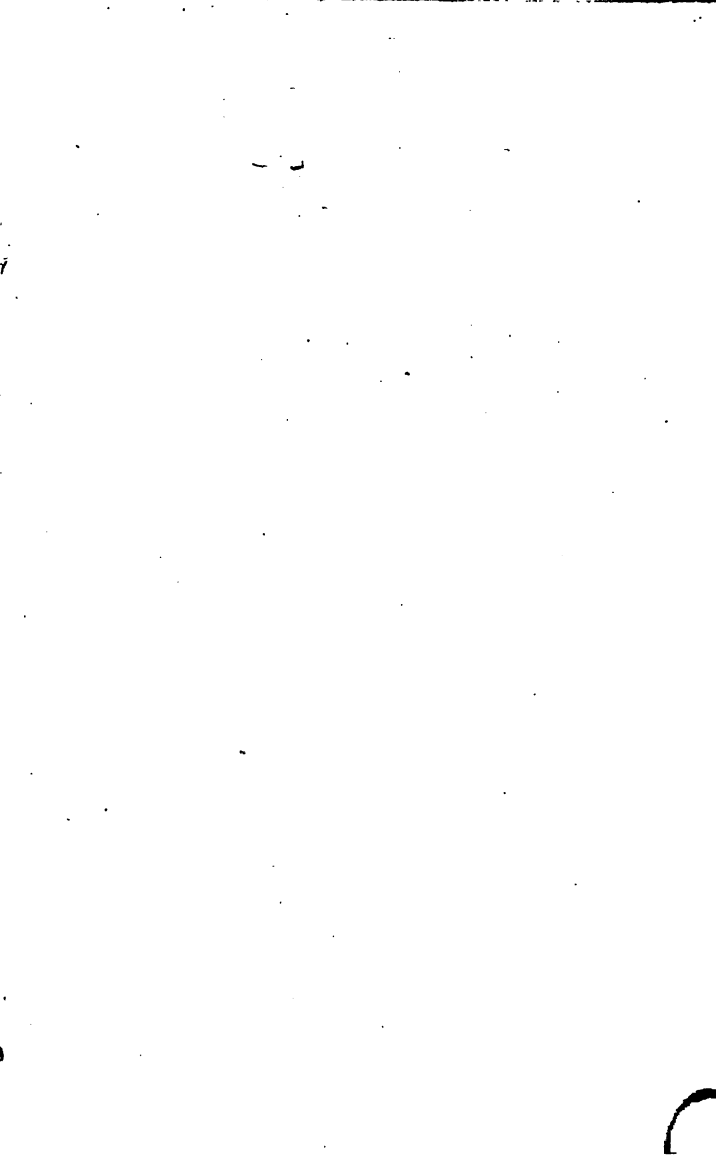
Harvard College Library

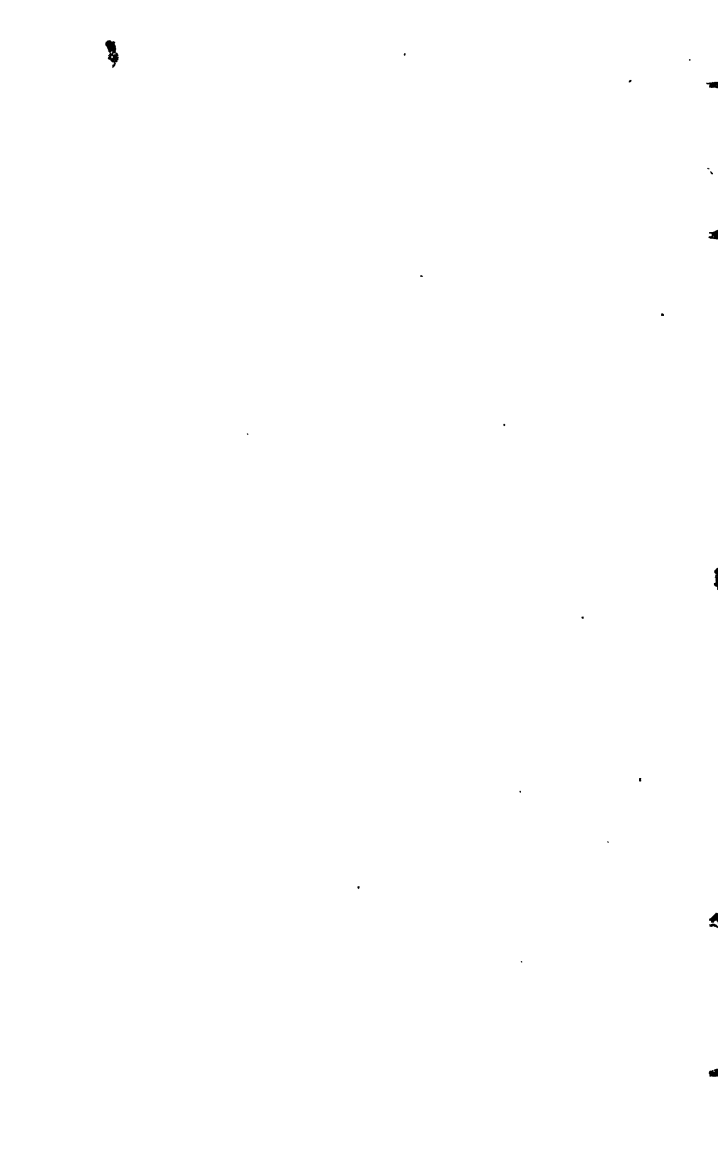
FROM

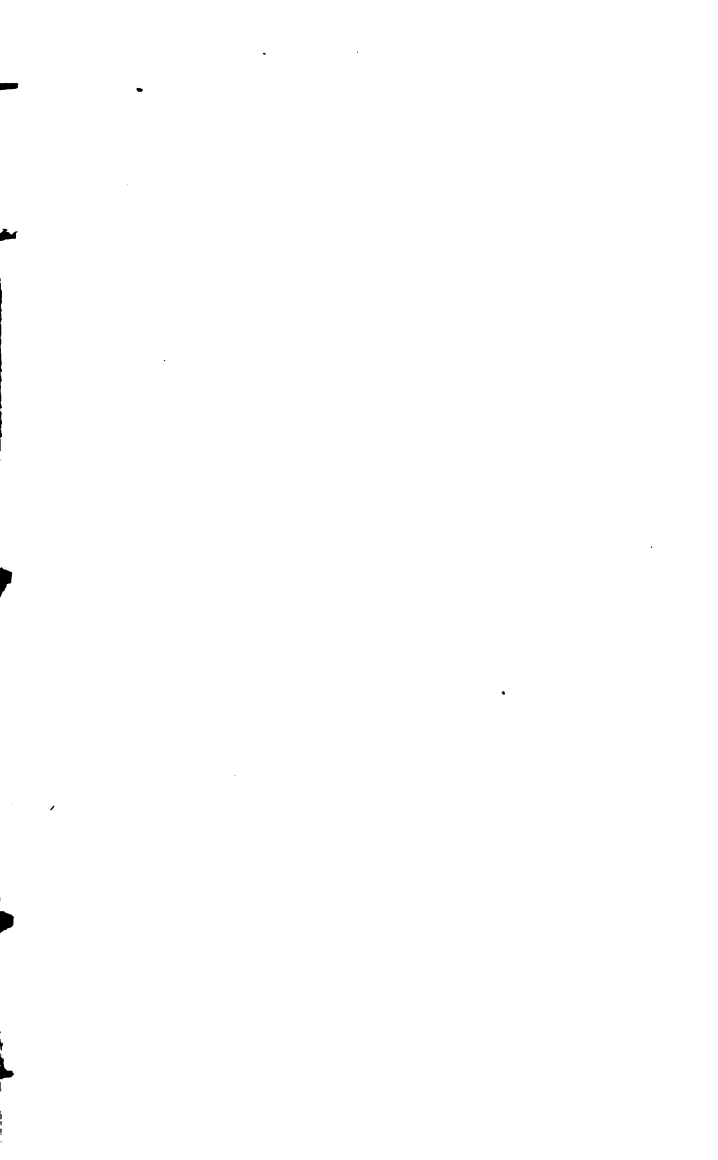
The

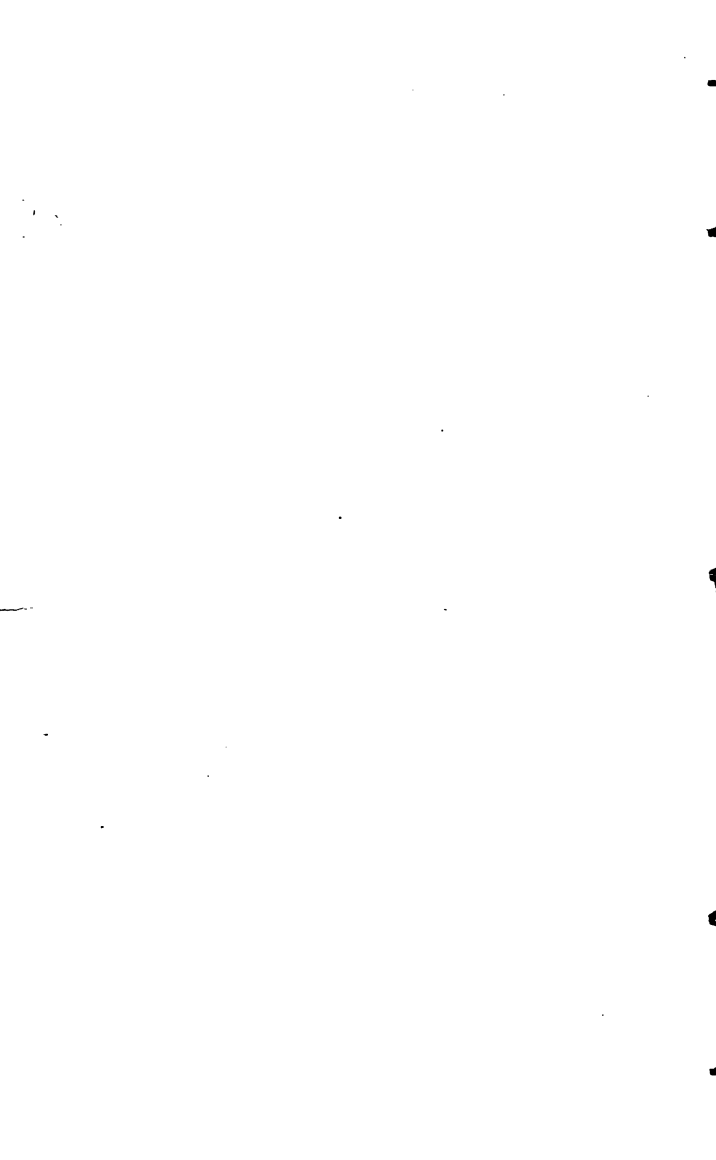
American Bible Society

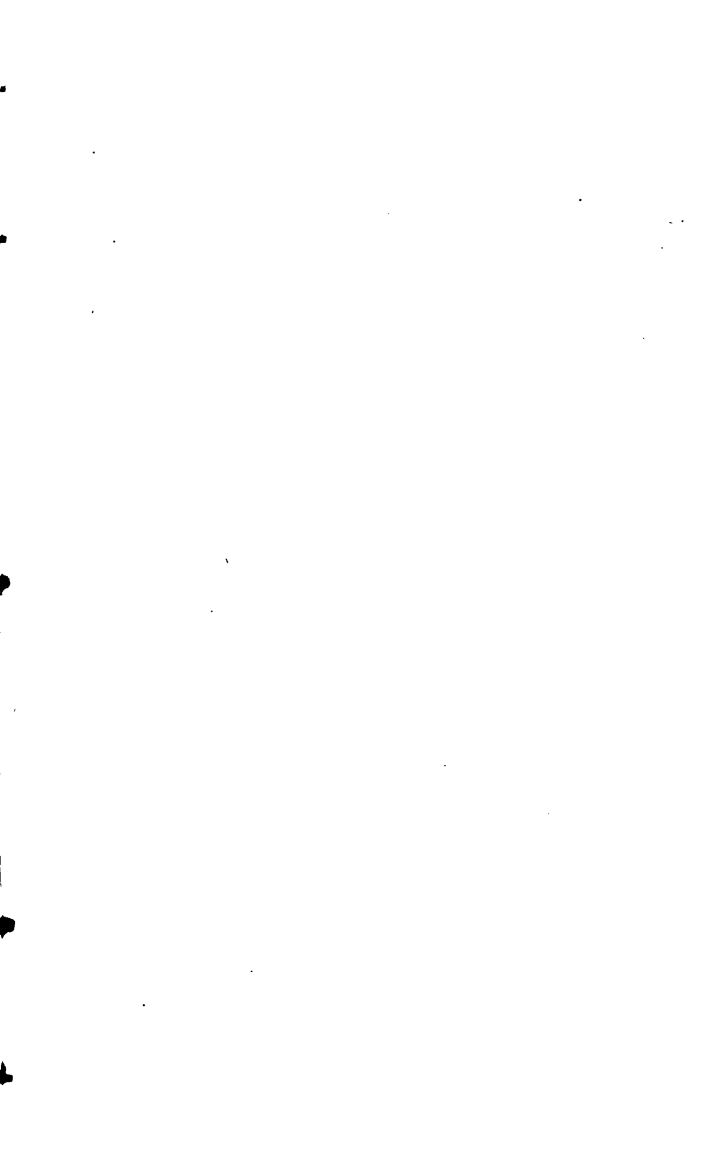

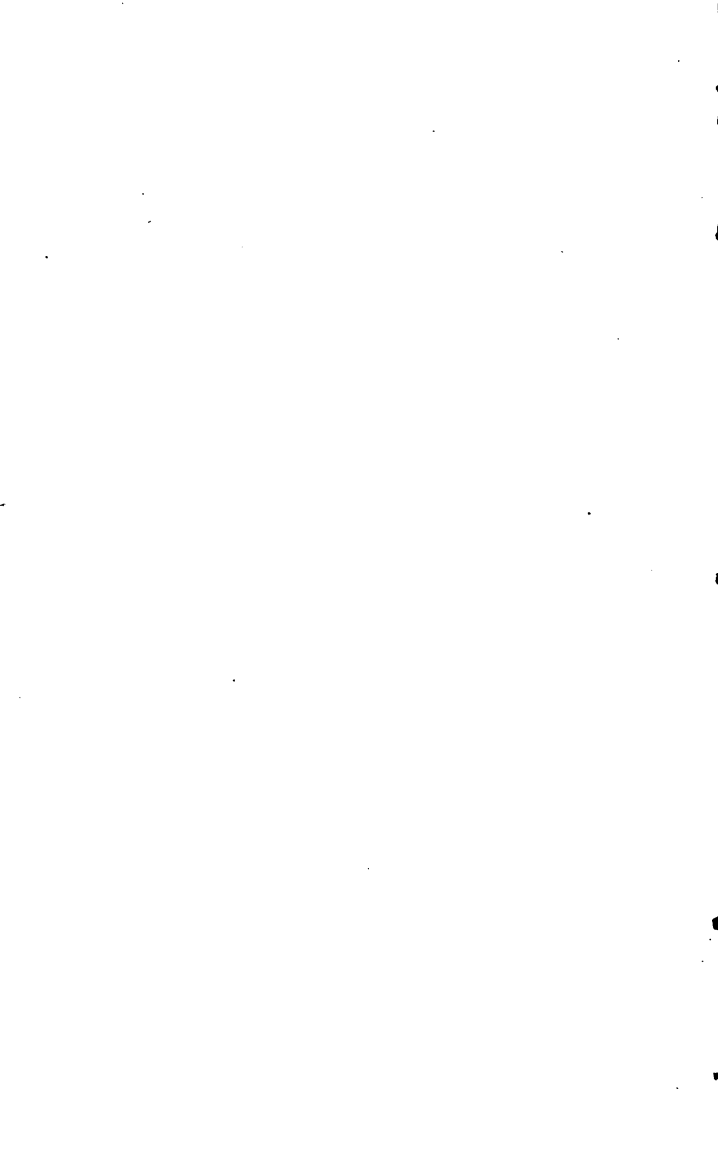

2 m 1.

THE GOSPEL ACCORDING TO
S T. M A T T H E W,

TRANSLATED INTO

THE GREBO TONGUE,

BY THE

RIGHT REV. JOHN PAYNE, D.D.,

MISSIONARY BISHOP OF THE PROTESTANT EPISCOPAL CHURCH AT
CAPE PALMAS AND PARTS ADJACENT, ON THE
WESTERN COAST OF AFRICA.

NEW YORK:
PUBLISHED BY THE AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR 1816.

1868.

2235.28.45

~~2235.28.55~~

B

✓ *Harvard College Library

June 11, 1917

Gift of

American Bible Society

HÃ TIBOSA

TENE MATAIO NU E KINEE.

HÃ TIBOSA

TENE MATAIO NU E KINEE.

LU I.

JESU Kraise a tibwa kinede, hono mona Davide no mo Abraham a yu.

2. Nē Abraham koda Aiseke; nē Aiseke koda Jakobo; nē Jakobo koda Judase ko o bebuno he;

3. Nē Judase ko Tamar he no koda Fares ko Zara he; nē Fares koda Esrom; nē Esrom koda Aram.

4. Nē Aram koda Aminadabo; nē Aminadabo koda Naason; nē Naason koda Salmon;

5. Nē Salmon ko Rakab he koda Bo-oz; nē Bo-oz ko Rute he koda Obed; nē Obed koda Jese;

6. Nē Jese koda Davide no mona kin; nē Kin Davide ko nyono Uràise duda he no koda Solomon;

7. Nē Solomon koda Roboam; nē Roboam koda Abia; nē Abia koda Asa;

8. Nē Asa koda Josafat; nē Josafat koda Joram; nē Joram koda Oziase;

9. Nē Oziase koda Joatam; nē Joatam koda Akaz; nē Akaz koda Ezekias;

10. Nē Ezekias koda Manases; nē Manases koda Amon; nē Amon koda Josia;

11. Nē Josia koda Jekoniã ko o bebuno he, tine o gbɛdade Babilone:

12. Nē tē o yeedade Babilone Jekoniā kōda Saletiel; nē Saletiel kōda Zorobabel;

13. Nē Zorobabel kōda Abiud; nē Abiud kōda Eliakim; nē Eliakim kōda Azor;

14. Nē Azor kōda Sadok; nē Sadok kōda Akim; nē Akim kōda Eliud;

15. Nē Eliud kōda Eleazar; nē Eleazar kōda Mattan; nē Mattan kōda Jakobo;

16. Nē Jakobo kōda Josefe, nō mōna Maria a nyebeyō honō kōda Jesu nō o dededa Kraise.

17. Kre e ne, nyebo a kpudi be wode Abraham, be nyinede Davide mō e nu kpudi pu-ne-nō kpudi hā; nē be wode Davide be nyinede tine o kbeedade Babilone e nu kpudi pu neno kpudi hā: nē be wode tine o kbeedade Babilone be nyinede Kraise mō, e nu kpudi puneno kpudi hā.

18. Nē Jesu Kraise a kokōe kre e ka nena: Tē Josefe duda o de Maria, kre o yedaō tedē dō pe, hede o yida ne, tē o nena Neko Šiu kudi.

19. Nē tē o nyebeyō Josefe mōna hā nyebwe, o ne ida bō poda nō twē yibwa nō kre nyebo ye, nē o woro tida ne, e mō, bō hada nō huru hudika.

20. Nē tē o yida te ne nede wore mō nō hie, yi Koo a Angele tededa nō odui ye kre yeye kudi, o pono, mō Davide a yu Josefe, na pi hwanō bé du nā nyine; kore kudi nō kō Neko Šiu nō tu nō.

21. Nē o mi nyebe-yu komo, nē mi nō Jesu nyine tudimō: tenepono, o mi o nyebo wamo ko wa kpone kukwi mō.

22. Nē de neno a popleyingo e nuena, te ne Nyesoā tuda profete wono be munao yade, o pono,

23. Yi, bwebē mino kudi nemo, o mino nyebe-yu komo, nē o mino nō Emanuel nyine tudimō hene da-wora mō Nyesoā nede amo mō.

24. Nē tē Josefe heeda nyino, o nuna tene angele nuna o leleda, nē o duda o nyine;

25. Kre o yeda no ibo, pledō o koda o tede nyebe-yu; nē o tudida no Jesu nyine.

LU II.

1. Nē tē Jesu koedade Judia a Betlehem, kre Kiñ Herode a ti idi, yi, tō-koo wodade idu-lu o didade Jerusalem,

2. O ponō, nyonō o koeē bō nu Juwe a Kiñ nu, tē o nee? Emo à yi o hneye ne kre idu-lu, nē à di nō mō bedemo.

3. Nē tē Kiñ Herode wōna te neno, e pada o woro yeu, o kō Jerusalemwē a popleyino hē,

4. Nē tē o kwedade nyebo a pristebo hwe kō kineo hē yibwa nō, o yedada no nō tebe Kraise bō koede.

5. Nē o pada nō ye, kre Judia a Betlehem; emo kre profete nu e kinee

6. Nē mō Judia a Betlehem, ná te ye kwa fee kre Judia a nye-tediabo nyē; tene ponō kre mó mō Gomla mide womo, hono mi nà nyebo Israele wī ke komo.

7. Hede Herode tē o dāda tō-koo hudika, o yedada no nō hāka, e mō, tibe no hneye wedade.

8. Nē o tēdade no Betlehem, o ponō, bá mu, á mu pano nō pō hāka; nē bá yi nō, á mu mò e sã ya, tē na di, mu nō mō bede, yi.

9. Tē o wōna Kiñ a wī o wodao; nē yi, hneye nē o yidade idu-lu, e nena no nya, e nyinanao tene pano nēnade, lu.

10. Nē tē o yida hneye, o nuna sãu a de hwe.

11. Nē tē o pada kai biyo, o yida pano kō o de Maria

he, o pinao bro mo, o bededa no mo; ne te o krada wa wudi-ble ye, o hnyina no teble; e mo, seni, ko frakin-sense he, ne mur yini.

12. Ne te Nyoesa leleda no kre yeye kudi, e mo, o na munade Herode mo kede, o wodao o munade wa bli do.

13. Ne te o wodao, Koo a angele tededa odui Josefe ye, kre yeye kudi, o pono, du ye, ne be du pano ko o de he, ne kwidi, be mude Ijipe, ne be nede, be tedo mo wi ya; Kore Herode mi pano no pmo, bo muno no la.

14. Ne te o duda ye, to o duda pano ko o de he, o wodao, o munade Ijipe:

15. Kre o nenade e yeda Herode a koe: wi ne Nyoesa tuda profete wono be munao yade, e mo, kre Ijipe ne dade na yu.

16. Ne Herode te o yida ne, e mo Magi boeda no, hede o peda yero baka, ne o tedade nyebo, hyeyiru a popleyino no nenade Betlehem ko e ble a popleyino ke no, he, e mo, nyono o nuyede so ko nyono o yeda ne ke ye, he, be wode tine o yedada Magi wa te no haka, bo muna no la.

17. Hede te ne tuidade Jeremaia wono, e yadedao, o pono,

18. Kre Rama wi wāenade, e mo, pobowudi, ne wiwe, ne dumotue yini, Rakel no wi o yiru a ta, o ne we nyo bo ke o ware, tenepono, o ye tede ne.

19. Nema te Herode koda ne yi Koo a angele no o tededa odui Josefe ye kre yeye kudi kre Ijipe,

20. O pono, du ye, gba pano ko o de he, ne be mude Israele a bro ke; emo nyono pena pano no, bo muna no la o ko ne.

21. Ne o duda ye o gbada pano ko o de he, ne o dida-de Israele a bro ke.

22. Nema te o wona ne, e mo, te Akeleos a be nu kin-

de kre Judia ko o buo Herode pã, o pida hwanõ bo munade; kã, te Nyesoa leleda no kre yeye kudi, o wodao tide idi, o munade do kre Galili a wae mo;

23. Nã o didade, o tinade orõ no o nyine mo Nazarete kudi; te ne tuida profetebo wono, be munao yade, e mo, o mi no dademo Nazerete-pe.

LU III.

1. Kre nyenayede neno idi, Jone baptisco didao, o priyidade Judia a wã kudi,

2. O pono, bá hie á wore mo; emo You a dible kwa mo.

3. Emo, hono o te profete Esaia tuda no o nede, o pono, nyebwe te o wĩ e wiede wã kudi, e mo bá pã Koo a tide, nã bá sini o tide ye.

4. Nã Jone nono o diepode o nunena ne kamle-pimle, nã o peda de-kõ woro kpra mo, nã o dibade mo kwombo-kodia, ko wã do he.

5. Hede Jerusalemwe a popleyino, ko Judia he, nã ble a popleyino ne gradedade Jodan no yidi, o wodade wa ble no, o munao no mo.

6. Nã o baptisedade no Jodan, te o wēnena wa kpone kukwi ye.

7. Nema te o yida Faresibo ko Sadusibo he odo poplande, o dida o baptisem a te ke, o poda no ye no, o ámu sida-nyebo no nede, nyono o heya ámo ke no, o lele ámo, e mo bá kwidie yero no mi dimo, ye?

8. Nee, bá po bui, be wo nyono o wore hie mo, ye:

9. Ne á wore na pono ne, e mo, Abraham mo á buo; kore ne lele ámo, Nyesoa boade bo da sie ne nede, bo mu ne Abraham a yiru mo nu.

10. Nē ti neno kē twe bwiseda ti a zeni lu nō, ye; nē ti gbiye ne e ne po hā bui, nē e hlee ne, be mu tō poee.

11. Hāte na nyebwe-tu ne baptaisede ámo ni ko wore-mō nōhie a ta; nēma nyōnō o ne mò kede o di, o ne kpwē o hio mó, hono o wiswbe yede-wē be bli: nō mide ámo Nēko Šiu kō na he baptaisemo.

12. Hono o gmase nede nō kwa, nē o mi o bō hmlene-mō hāka, nē o mi o bla o tokai kudi kwedemo: nēma e todi o mino ne na ne e na mo ne, sinemo.

13. Hede Jesu woda Galili, o didade Jōdan wīye kre Jōne mō, bō muna nō baptaisemo.

14. Nēma Jōne, kada nō ye, o pono, mō nō mie mo baptaisemo, ple ne dide mò mō?

15. Nē Jesu tuda nō ñe, o pono, wē be neno, pledō; kore à blede ye bà nu hā kpone a popleyino. Hede o wēne nō ne.

16. Te Jesu baptaiseeda ne wōdō a ta o wodade ni mō; ne yi yeui kyada wono, o yida Nyesoa a Šiu e tededao, e ne hwō horobwe, o nēnao nō lu:

17. Nē yi, wī wodade yeu, e pono, Nyō no nede, nō mō nà nowane Yu hono ni nà woro baka.

LU IV.

1. Hede Šiu naenade Jesu wā wudi; ku bō muna nō te.

2. Nē te o yeda me hīne nyenyede a wore sō kō toye-de a wore sō he, hede kanō nu nō ne.

3. Nē te tudō didao nō mō, o pono, ne nu Nyesoa a Yu, bé po wī, sie ne nede be mu fro plede.

4. Nēma o tuda nō ñe, o pono, e kīnee ne, e mō, fro dō e na tudi nyebwe konō ne, kē wī a popleyino ne wede Nyesoa a wono; *ne mi ne numo.*

5. Hede ku gbadade nò ñeko orò kudi, o tudade nò temple a kebwe,

6. Ně o poda nò ye nò, ne nu Ñyesoa a Yu, bé podo dui honò, emo e kinee ne, e mo, o mi o angelbo lelemo ko ná ta; bo mu mó kwa bli, ne tedo bo sio hlade, tede a tede.

7. Jesu poda nò ye nò, E kinee ne di, e mo, Ná te ná Koo o mo ná Ñyesoa, ne.

8. Ně di ku gbadade nò tebwe nò hloya baka a lu, ně o tededá nò konò a dible a popleyino ye e ko wa te a yiboada, he.

9. Ně o poda nò ye nò, ne pio ne bede mò mo, hede de neno a popleyino ne hnyie mó ne mo we.

10. Hede Jesu poda nò ye nò, bé wode teno Satan; emo e kinee ne, e mo, Koo nò mo ná Ñyesoa mo, ně o dō be tu yimo.

11. Ně hede ku sedao nò, ně yi, angelbo didao o tida nò yimo.

12. Ně te Jesu wōna ne, o poda Jone jě, o wodao o munade Galili;

13. Ně o sedao Nazerete, o didao o tinade Kapurneom, nò nede nitie wīye, kre Zabulon ko Neptalim he a hnoná;

14. Wī ne profete Esaias tuda, be munao yade, o pono,

15. Zabulon a bro, ko Neptelīm a bro he, e nede nitie waa mo kre Jodan neneke, kre Dako a Galili;

16. Nyebo no nenade heide o yi pebe hwe; ně ko nyo-no nenade ko-e a tede a hidibo mō, pebe wo ta nò.

17. Wode ti neno ke Jesu towana prityida, o podano, á wore be hiemo; kore yeu a dible e kwamo.

18. Ně Jesu nanenade Galili a nitie waa, o yida bebu-no sō, o mo Saimon nò, o dadedá Petro ko o bebu Andru he, o yida teda pe kre nitie nono mo: kore o mo hnipoq nena

19. Ně o poda no ye nō, bá kwe mò mō, bè mu ámo hnipoo mō nu, ko nyebo mō.

20. Ně wōdō a ta, o sedao wa tede, ně o kwēda nō mō.

21. Ně te o yidao teno we, o yida bebuno te sō, o mō Zebedi a yu Jakobo, kō o bebu Jone he, o nenade kobotō wudi, o kō wa buo Zebedi he, o yida wa tede ámē : ně o dāda no.

22. Ně wōdō a ta, o sedao kobotō kō wa buo he, ně o kwēda nō mō.

23. Ně Jesu wēda Galili a popleyino lu, o twēdedado nō wa sinēgoge biyo, o prityida dible a hātibosa, o pēyāna kekrade a kplikpli a pōpleyino, kō kwēde a kplikpli a popleyino he kre nyebo nyě.

24. Ně o nyine wēda Siria a popleyino lu : ně o yadao nō mō krao a popleyino e mō nyono kwēde a kplikpli kō kēnede nede fe nō he, ně nyono kwi yida yidi, ně nyono hāc nuna, yidi, ně nyono hnibabwe nu, yedi : ně o pēyāna no.

25. Ně powa a de peplande o wodade Galili kō Dekapoliis he, ně Jerusaleḡm yedi, ně Judia yidi, ně Jōdan ne-neke yedi, o kwēda nō mō.

LU V.

1. Ně te o yida powa o munade tebwe lu ; ně te o nēnao, o mōnao didao nō mō.

2. Ně o dudao o wī, o tōdeda no, o pono,

3. Nyono o pō ne, kre wa šui mō, o kō krubwe : kōre no kō yeu a dible.

4. Nyono o wore ware ni o kō krubwe ; kōre no mi woro kudi tudiemō.

5. Nyono plō o kō krubwe ; kōre no mi bro kōmō.

6. Nyono hā kpone a kanō kō e to hē ni, o kō krubwe : kōre o mi pumo.

7. Nyono kō (nyebo a) ware, o kō krubwe ; kōre o ware mi yidoemo.

8. Nyono o wore wē hīne o kō krubwe ; kōre o mi Nyesoa yimo.

9. Nyono mo tegao o kō krubwe : kōre o mi no dādemo Nyesoa a yiru.

10. Nyono tie swē ko kā kpone a ta o kō krubwe : kōre no kō Nyesoa a dible.

11. A kō krubwe nyebo bo yi ámo wīe hīe, bo yi ámo swē ti, bo yi ámo se kē nō pe, bo yi ámo te krē a popleyino lu nō pe ko nà ta.

12. Bá nu saū, nē á plē be ble baka : kōre á peeda boae ne kre yeu : kōre kre o nuna profetebo no nena ámo nya, wa swē tue.

13. Á mo bro a ta no : kē ta bē wā e kinū, de mi nō ta pumo, di ? E ye de ye kwēe di, kē be poe wā, nē nyebo bo mu ne kē nō na.

14. Á mo konō a pebe no. Orō bē tuiede tebwo lu, nē e na hudie ne.

15. Nē nyebo o ne de mlātedu, o ne po ne krisenanede biyo, nema o tide ne mlatedu a kē-tude kē, nē e pe nyono o popleyino no nede kai biyo, pebe ye.

16. Kre bá nu á pebe nyebo a ye poe, bo mu á hā nude yi, nē bó mu á Buo nō nede yeu a te yi boae.

17. Á wore na pono ne, e mo, ne di tede o profetebo a wī hamo : ye ne hamo di, kē be nu ne be muo yade.

18. Kōre hāteno ne lele ámo, ple yeu kō bro hē be tedo wē, e de bwī e mo e de kīmede, e na wē nō, pledō e popleyino be munōo yade.

19. Nēeka be nyō be o wora tedi neno bā e de kīmede, nē o nu nyebo e todeda nō, nē o mi dādemo nye kīme-

de, kre yeu a dible mo: kē be nyo be o tu ne yimo, nē o tode ne, nē o mi nye hwe dadeemo kre yeu a dible mo.

20. Emo ne lele ámo, á hā kponc be yeo kineo ko Faresibo a ha kpone hi, nē a na pade yeu a dible nyē ne iduidu.

21. Á wō ne ne, e mo, kre hwombo a ti, te o pono, na la nyo; nē nyo bo la nē o mide te hlada mo gbeemo;

22. Kē ne lele ámo, be nyo be o pode o bebu yero no putuputuka, nē o mi tehlađa mo gbeemo: nē be nyo be o po o bebu ye Raka, o mide buldobo mo kbeemo: kē be nyo be pono, mo kupebu no, nē o mide hele a na nyē gbeemo.

23. Neeka, ne yao ná hnyiede olta mo. nē be bide mó kudi, te bebu ko blidi kre mó mo:

24. Bé sede ná hnyiede olta ye, nē be mu: ko bebu he bá wona ni, pledō, bé mu ná hnyiede hnyi.

25. Ko nyo he ba ko te, nē ba wona ni dō-dō te á te á ne tide idi; nyo nono o ne di mó tehlađa kwa po, nē tehlađa o ne di mó hobote kwa po, nē bo mu mó jē po.

26. Hateno, ne lele ámo, na wodo-de iduidu, be ye wudi a popleyino pee, pledō.

27. Á wō ne ne, e mo, kre hwombo a ti, bo hlida bo pono, na pa nimle:

28. Kē mo no lele ámo, e mo, be nyo be o tao nyine mo no o woro bo yi no sidade, ne kre o woro kudi, o pa no ye,

29. Nē ná dida yie, be kae mó nē be hade ne, mue ne dui a yi ha; emo, e nu hā de, kre mó mo, ná fe a waa be a be hie gbwi e hio, ná fe a popleyino a be poede hele.

30. Nē ná dida sō be kae mó nē čeo ne, bé hao ne dui yie: emo e nu hā de, kre mó mo, ná fe a waa be a be hic gbwi e hio, ná fe a popleyino a be poede hele

31. O tu ne ne, e mo, be nyo be o ha o nyine huru, nē bo hnyi no huru-ha a kincede :

32. Nema, ne Lele ámo, nyo bo ha o nyine huru, be ye wraure a ta, nē o nu no o pa nimle ; nē be nyo be o du nyono o heee huru, nē o pa nimle.

33. Nē, á wō ne ne, di, e mo kre hwombo a ti, o pono na podede Nyesoa se, kē te ne podede Koo, ne be nu :

34. Nema ne lele ámo, á na pode de te, iduidu ; bá yeu ; kore nene mo Nyesoa a kenede :

35. Bā, bro ; kore nene mo o bo-ketude : bā Jerusaleim, kore nene mo Kin hwe a orō.

36. Nē na pode ná lu, yi, kore yede ne we be nu e pimle-ye dō, be plu o-o be idigbo.

37. Nema á wī be nu, awi, awi ; o-o, o-o ; kore be tebe e hi tene nede lu no, nē kpone kukwi nue ne wede.

38. A wō ne ne, te o pono, yie ke yie mo, nē nyē ke nyē mo.

39. Nema ne lele ámo, á na hwō nyono nu ámo de kuku mo ye : kē nyo bo pode mó de dida gaba mo, nē be hmee no komla gaba ye, di.

40. Nē nyo bo gbade mó tede be mu te ha, bo ha mó yidi-daro kwa, nē wo no mo bo gba ná mokpera daro yi.

41. Nē nyo bo gba mó tide idi krāka, be mu no maile dō nya gba, nē be gba no maile sō.

42. Nyō bo idade mó de, nē be huyi no, nē nyo bo pono o gba krā waa na hao no yibwa mo.

43. Á wō ne ne te o pono, bé nowane blipe, kē be nyā ná nyāo.

44. Nema ne lele ámo, Ba nowane á nyāo, bá po nyo-no gididi ámo no krubwe mo, bá nu nyono nyā ámo háka, nē bá bede ko nyo nono mo, hono nyine ámo no, nē o ti ámo swē :

45. Te á na nu á Buo, no nede yeu a yiru ; emo o ni

o wē e wede ko nyebo kukwi kō hā nyebo he mō, nē o ya nū e teo, ko nyono o ne wora te kō nyono o wore te he mō

46. Emo, be tee bá nowane nyono o nowane ámo dō, peeda bee á kōee di? ple wudi-kweo o ne nu de dō neno?

47. Nē bá po bebuno dō wio, e debe no á ni e hio bi-no? ple wudi-kweo o ne nu de dō neno?

48. Nee á nene be wēde ye nō tene á Buo nō nede yeu, o nene ne, e wēde ye nō, yi.

LU VI.

1. Bá mayio á ne di swē-yio teble nō hnyi, ko nyebo ye, bo mu ámo yi a ta; be nee nō, hede á ye peeda kō kre á Buo nō nede yeu, mō.

2. Nee, ne yi swē-yio teble nō hnyi, na bi namo, tene yeyedao ni ne kre sinegoge biyo, nē kre tide idi, nyebo bo mu wa te yi boae yi a ta. Hateno ne lele ámo o kō wane peeda.

3. Kē ne yi swēyio teble nō hnyi, ná komla-sō e na ibo dene ná dida ni ne;

4. Na swēyio-teble a hnyiede be mu nu hudika; nē ná Buo, nō yi hudika, o nyebwetu bō mu mó pee, kre pebe.

5. Nē ne yi bede, na wo yeyedao ye: kore bo yi bede, nē o nowane ne ne, e mō bo nyinade sinegoge biyo, nē kre tide gaba idi, nyebo bo mu no yi a ta. Hāteno ne lele ámo, o kō wane peeda.

6. Kē ne yi bede, bé pade kai gburu kudi, nē ne ka ná meyu, bé bede ná Buo nō nede hudida, mō nē ná Buo nō nede hudida, kre pebe o di mó peemo.

7. Nē bá yi bede, á na hliida nō tene dako ni ne: kore wa wore ye ne, o wī mi wōemo tenepono ē ho a ta.

8. Nē, á na wo no ye; kore á Buo nō nede yeu, ibo dene á ide, pledō á mi nō idademō

9. Nē, kre bá nu o mō bededa: Á Buo mō nō nede yeu, ná nyine be Kōne.

10. Ná dible be di. Ná woro be nuiede konō mō, tene e niēde yeu.

11. Hnyi àmo nyenayedo nōno ene dibade.

12. Nē bé po àmo hwiso ko ná tibi ne nede àmo mō a ta, tene à ni à pe nyono o bli a tibi kwa, hwiso yi,

13. Nē na wo àmo mō, à na bide tudotu nyē; nema bé ha àmo ku ye; Emo mó kō dible, mó kō e kpwē, mó komaa e teayiboaeda ti gbiye: Amen.

14. Kore bá po nyebo hwiso ko wa tewora a ta, nē á Buo nō nede yeu, o po àmo hwiso ko á tewora a ta, yi.

15. Kē bá yi, á ne po nyebo hwiso, ko wa tewora a ta, nē á Buo ye àmo hwiso po ko á te-wora a ta, yi.

16. Ebe no di bá yi ádui kanō pe, á na wo yeyedao ye hono nene ware yibwa: kore no nene ware yibwa, nyebo bo mu ne yi, te o po wadui kanō. Hāteno ne lele ámo, o kō wane peeda.

17. Nema ne yi dui kanō pe, be prru ná lu nō, nē bé yeda ná yibwa nō:

18. E ne di nu e mō nyebo bo mu ne yi, te pe dui kanō, kē ná Buo nō neo hudida, bo mu ne yi a ta; nē ná Buo nō yi hudida, kre pebe o di mo pemo.

19. Á na kwe woro-ye kūnede yibwa nō kre konō mō, tene moté kō ta he e hie ne gbwī, nē tene yidio wē *kiya* o yidi:

20. Kē bá kwedede á wore-ye-kūnede yeu; tene moté kō ta he e ne hie ne gbwī, nē yidio ne wō *kiya*, o ne yidi.

21. Emo, tene á woreyekūnede nede, kreno á wore mio nemo, yi.

22. Fe a pebe nene mo yie; nee ná yie be we hine nē na fe gbiye pebe no we

23. Kē ná yie be nyineyino nē hede heide yidide mó fe no. Nee, dene e moe ná pebe be nu heide, lana heide neno die bemo!

24. Nyō ye ne boade bō nu kōo sō a wī; kōre o mi obe nyāmo, o mu obe nowane; ō-o o mide obe mo nme-mo, o mu obe lu no yi. Á ye ne boade ba tu Nyesoa kō mamon hē yimo.

25. Neeka, nē lele ámo, e na pepa ámo wore no, á hōnō a ta, e mo, be de á mi dimo, ō-o be de á mi namo: ō-o ko fe a ta, be de be á mi no pomō. Ple hōnō a te yeo fe a te hi, nē fe yeo diepode a ta hi!

26. Bá yi yeu a neble: emo e ne dō *table*, kre e ne ēe ne yi, e ne kwede ne to-kiya yibwa no yi: nema á Buo no nede yeu o kledē ne. Ple á te yeo wa te hi!

27. Nē á nyō be noe, bā o pepa odui woro no, o mu odui a fe kyubete dō ke pode!

28. Nē deeka á pepa ádui wore no diepode a te, di! Bá tao blla ne nede mobo mo no bayi: hane e ni kēe: e ne nu kōwa o ne nyine gise yi;

29. Nemase ne lele ámo Solomon bā-a o peda o yinono pedede a popleyino no, o ne pededa hwē dene nede e yee ye.

30. Nee Nyesoa bō yide mobo a pidi ne nede mobo no pede, hene neo nyena, nē nyena be nya e poeede kudipt-ya kudi, ple e na wore no ne, e mo, bō hayi ámo diepode no, o ámu no o hátepoē kime!

31. Neeka, á na pepa ádui wore no, á na ponō ne, e mo Dene mi dimo! O-o dene á mi namo! O-o diepode bee á mi no pomō!

32. (Kōre dene e popleyino ne nede Dako pē no) emo á Buo no nede yeu ibo ne te á ide dene nede wē.

83. Kē ba pō Nyesoa a dible, kō o hā kpone hē nō pledo, nē hede dene nede e hnyiee ámo ne mō we.

84. Neeka á na pepa ádui wore nō nyenadiade a te; kore nyenadiade mia e ne woremopepa te yamo. Nye-nayedo dō e ne kide ho ne, ko ne mō.

LU VII.

1. Á na be nē, á ne di nē bee.

2. Kore tene á ni bino a nē bebe, kre o mi á nē bebe numō yī: nē tene á ni de a senanena ko bino mō, kre o mi á de a senanena numō dī.

3. Nē deeka, mō yī kōdeye nē nede bebu yie, kre ne tú tu ne nede dui yie, yimō!

4. O-o hane mie bebu a ye poe, bō mō, bē hade mó kō-de-ye yie; nē yī, tu nede dui yie!

5. Mō yeyedaō no, tede-kene bē hade tu dui yie, nē hede tē nō pee, be mude bebu kōdeye yie ha.

6. Dene kōne á na hnyi nē gbwī, nē á na poo á purle botye ye, e ne dī ne kō nō ná, e ne te mō ye hme dī, e ne te mó mli.

7. Bá ida nō, nē e mu ámo hnyie; bá pōnō, nē á mi ne nō yamō; bá benō, nē e mi ámo ye kreemō:

8. Kore be nyō be, o ide nō nē o yī nē ne; nē be nyō be o pē-nō, nē o yī nē ne; nē be nyō be, o be nē e kree nō ye.

9. Nē á baē be nō neeo, honō o yu bō idade nō dibade, o mu nō siō hnyi.

10. O-o bō idade nō e hne o mu nō síde hnyi!

11. Nē, ámu no mō nyebo kukwi, bē yī nē ibwe, e mō, bá hnyi á yiru hā table nō, hane e worda mie numō, e mō, á Buo nō nede yeu nyono o idede nō hā table, bō mu no hnyi yī!

12. Nee, dene e popleyino, á pono, nyebo bo nu ámo mo ne bá nu no mo, yi: kore ne mo tede ko profetebo, a wi.

13. Bá padeo kīnu nō kīme idi nō: kore.kīnu ne boa wunō nō, nē e tide boa ke nō, hene minede gbwīhiena, nē nyebo poplande o mideo ne idi:

14. Nē teneponō, e kīnu kīme idi nō, nē e tide kīme ke nō, hene minede hōnō tede, nē e nyebo kpra no yi ne.

15. Ba mayio ko seko profetebo mo, hono o pe blable a diepode o dide ámo, sebade kre no kudi o ne hwō krā-no wolfe ye.

16. Wa popo-bui ne á mi no yidodemo: Ple nyebo hede kēwe a bui wi-i-ti ya, hē buē bui kre wiibleble ya.

17. Kre ne ne, hā ti a popleyino e pe hā bui; kē tu krā e pe bui krē.

18. Hā tu e na po bui krē, kre tu krā na po hā bui ne yi.

19. Ti a popleyino ne e ne po hā bui, e hlee ne nē e poee to.

20. Neē, wa popo-bui ne á mi no yidodemo.

21. E ye nyono o popleyino, o pono Koo, Koo, no o mide yeu a dible pamo: kē nyono o ni ná Buo nō nede yeu a lu.

22. Kre nyenyedo nono idi nyebo poplande mino pomō, à yeade ná nyine profesaie? à yeade ná nyine kwi hede? nē à yea gedide a de peplande ná nyine nine?

23. Nē hede miwa no lelemo pee, ne yea ámo ibwe: bá wode mò mo, ámu no ni kpone kukwi.

24. Neeka be nyō be o wō nā wī ne nede, o yi ne ni, pe nō tōkoo mo, hono podao o kai siō ke;

25. Nē nū bidao, nē yiyini didao, nē duduidu duidao, e beda kai noho ye; kre e yeda bro wora; tenepono e tui- edao siō ke.

26. Nē be nyō be o wō nà wī ne nede, kre o ne nu ne, o mi kupebu mo poemo, hono podao o kai peso ke;

27. Nē nū bidao, nē yiyini didao, nē duduidu dudao, e beda kai nono ye, nē ē worada bro; nē e gbwihie e boadakpwē.

28. Nē kre ne nena, te Jesu wēda te ne nede a tue mo, nyebo gedidade o todete a ta:

29. Tenepono o todeda no wī-ke-koō ka, nē e yeda kineo a de ye wo.

LU VIII.

1. Te o tedao tebwe-lu, powa a de peplande kwēda no mo.

2. Nē, yi, hīnanuo didao no mo o bededa no mo, o pono, Koō né wē, né pēyā mò ne.

3. Nē Jesu soroda o sō o toda no no, o pono, nè wē ne; bé pēyāe. Nē wōdō a ta o hīnā pēyēna.

4. Nē Jesu poda no ye no, Mayo, ne di nyebwe te lele; kē be mu, nē mu dui priste ye tede, nē denē Mosese pono be hyiee yidodede a ta be mu no hnyi.

5. Nē te Jesu pada Kepurneom, Senturion-pe didao no mo, o badeda no,

6. O pono, Koō nà leyu no pede bli-kai biyo, o kre hni-babwe ni e hee no ku.

7. Nē Jesu poda no ye no, mi no pēyāmo dimo.

8. Nē Senturione tuda no ne, o pono, Koō yede ne we, bé dide bli kai biyo; kē né po wī, nē nà leyu pēyēe ne

9. Emo nà nyebwe-tu di kpwēyie, ne koō soyebo wī ke; nē ne lele obe ne pono, mu, nē o mu ne; nē obe Di, nē hede o di ne; nē, nà leyu, Nu denē nede, nē o nu ne ne.

10. Te Jesu wōna te ne nede, e gedidade nō, nē o poda, nyono kwēda nō mō, ye nō, hāte ne lele ámo yea hāte-poe ne nede yi, bē bē nō, ō-o, bā kre Israelbo nyé.

11. Nē lele ámo ne, nyebo poplānde minode idu-lu kō nisede hē wodemo, o kō Abraham hē, nē Isake, kō Jakobo hē yidi, o mungo yeu a dible nyé tede dō ne.

12. Kē dible a yiru minode hede na nede diye tuimo; kreno e minode wiwe kō nyé-die hē komo.

13. Nē Jesu poda sentyurion ye nō, mue; nē tene nu e hāte poe, kre bē nuieo ko mo mō. Nē o leyu pēyāee-na kre aua dō nono idi.

14. Nē Jesu padade Petro a kai biyo, o yida o nyine a de, o pedao, o kreda khē nenade nō fe.

15. Nē o toda o kwa nō, hede khē wēdade nō fe ne: nē o duda ye, o tida no yimo.

16. Nē tē widē tuda hede o yadade nō mō nyebo poplānde no kwi nenade fe; nē o hadedade kwi o wī, nē o pēyāna krao a popleyino:

17. Te wī, ne Esaia tuda e na yadeo, e pono, o nye-bwe-tu du anē kwēde, o pode anē kekra odui fe.

18. Nē tē Jesu yida powa ado poplānde, o leleda o monao o ko ne hē bo wodao, bo bidedade ni nene ke

19. Nē kineo te didao nō mō, o po-no, Koo wene be kwē mó mō, be tēbe ne mide.

20. Nē Jesu poda nō ye nō fokse kō bidi, nē yeu a neble kō hli; kē to-nyebo a Nyebe-Yu tene o mi o lu pemō o ye ne kō.

21. Nē o monao be poda nō ye nō, bō mò be mau buo ha pledō.

22. Kē Jesu poda nō ye nō, kwē mò mō; nē koo bo hao wa koo.

23. Nē tē o bidade kobotō kudi o monao kwēda nō mō.

24. Nē, yi, kyekyeidu kyedade idu ke, e nu de e budida kobotō lu nō; nēma o mōna nyīnō

25. Nē o mōnao didao nō mō, o hada nō nyīnō, o pono, Kōō ha àmō kōnō; à kwe ne.

26. Nē o poda no yē nō, dee á kō hwanō dī o ámu nō o hātepoē kīme! Hede o dūda yē, o hīda dūdīdu kō idu hē mō; nē e nana gbwe, wē.

27. Nēma e gedidade nyebo-nono ne, o pono, nyebwe a kpru be nō neede, e mō bā e nu dūdīdu kō idu hē nē e ni o wī.

28. Nē tē o didade ni a waa be mō, kre Gadarinwē a bro kē nyebo sō no kwi nenade fē, o kō nō hē mwainena, o wodade wūdīdi kūdī, o bēda baka, kre nyō yedade wē bō hīnēnao tē neno.

29. Nē, yi, o yaedade wī o pono, te be kō ámu hē à kōe Jesu mō Nyēsoa a Yu no! Didedē be nu àmo ku ha plēdō, à ti bē munōe nyīnē.

30. Nē botye a de peplande a ju, nenade, e hīdāo mō, e yida dibade di;

31. Nē kre e nēna, kwi badada nō o pono, ne hada ámo bē ámo bà bīde botye a ju nyē.

32. Nē o poda no yē nō, bà mude. Nē tē o wodade, o bīdade botye a ju nyē: nē, yi, botye a ju e popleyīnō, e gbādade kwīdīda tēnē e bēda wūdī, e bīdade idu, ni lada ne.

33. Nē nyono tīdā ne yīnō, o kwīdīda o munēnade orō, o mlīna tē a popleyīnō wē, e kō dēnē e nūina nyono kwi nenade fē hē.

34. Nē, yi, orō a popleyīnō o wodade o dīda Jesu nya bēdemō; nē tē o yīda nō, o badada nō, bē munade wa ble tēde wo.

LU IX.

1. Nē o bidade kobotō kudi, e tana ni, nē o didade o ne oro.

2. Nē, yi, o yadao nō nyebwe mō honō huibabwe nina, o pedao bede ke; nē tē Jesu yida wa hatepoe, o poda nyono huibabwe nina ye nō, nā yu, nā plo be ble; nā kpone kukwi poee hwiso.

3. Nē, yi, kineo te, o hidade wadui kudi nō, e mō nyebwe nō nede, o fre Nyesoa ne.

4. Nē tē Jesu iboda wa te ne o hiena wore mō nō, o pono, dee ámu hie te kukwi wore mō nō di?

5. Ple, e de be woree e mō be pono, nā kpone kukwi a te poee hwiso; hēe be du, ye be na?

6. Kē bá mu ne ibo e mō, tē to-nyebo a nyebe-yu, o kō kpwē kre bro mō bō po kpone kukwi hwiso (hede o poda nyono huibabwe nina ye nō,) du ye, gba nā bede, nē be mude bli kai ye.

7. Nē o duda ye, o wodao, o munade o bli kai ye.

8. Nē tē powa yida ne, hede o gedidade nē o boaeda Nyesoa a te yi, honō hnyina nyebo kpwē tu neno.

9. Nē tē Jesu yidade tē neno we, o yida nyebwe o nyine mona Mataio, o nenao kustom kai ye: nē o poda nō ye nō, kwe mò mō. Nē o duda ye, o kweda nō mō.

10. Nē kre ne nena, tē Jesu nenao dibade mō, kre kai biyo, yi, wudi-kweo a do poplande kō nyebo kukwi hē, nē o monao yidi, o nenao nō mō.

11. Nē tē Faraisibo yida ne, o poda o monao ye nō, Deeka á Todeo, di dibade kre wudi-kweo kō nyebo kukwi hē mō?

12. Nema tē Jesu wōna ne, o poda no ye nō, nyono ne hāka o ne ida deyo, ke nyono o kre.

13. Nema, bá mu, á mu dene wí ne nede hēne, nō yido, e mō, ne ide ware-kōe, ye lee-teble ida: emo ye hā nyebo woro-mō-hie damō di, kē nyebo kukwi nō.

14. Jōne a mōnao didao nō mō, o pono, hane e nue à kō Faresibo he, ti peplande, à ne hīne-me, kē na mōnao, o ne po wadui kanō.

15. Nē Jesu poda no ye nō, ple blepao-a gburo a yiru mi dumo-tumo, blepao bō te bō nede no mō: nēma e nyenyede minō nyinemo, tine blepao minō heemo, nē hede o na hīnenome ne.

16. Nyō ne nīmāne daro čan de daro daa: be nue ne, hede dene e poee, be nue ne nīmā, e heya ne ye, nē e kekinede bidi ke nō.

17. Nē nyebo ne pode wēē idaede sodi daa kudi nō, yi; be nue ne hede sodi wē ne, nē wē-ē woreo, nē sodi hie gbwī: nēma o pede wē-ē idaede sodi idaede kudi nō, nē e tae sō neede hāka.

18. Te o yida te ne nede ti, yi, wīkekoo te didao, o bededa nō mō, o pono, nā nyine-yu ko ne, ne nede; nēma né dide, né poo nō kwa fe, nē o ne konō.

19. Nē Jesu dada ye, o kweda nō mō, kre o mōnao nuna, yi

20. Nē, yi, nyine te hōnō gī nunenao yede punosō e čeda nyino nō, nō dideda nō kede, o toda o raure a meā nō;

21. Kōre kre odui kudi o hīda ne, e mō ne to o raure nō, nē ne ne hāka.

22. Nēma Jesu hiena odui mō, nē te o yida nō, o pono, Nyine-Yu ná plo be ble; na hātepoē ne nu mó ne ne hāka. Nē nyine, nena hāka wodao sua neno idi

23. Nē te Jesu didade wīkekoo a kai biyo, nē te o yida bleo kō nyebo be he o yida hede pe,

24. O pada no ye nọ, ba wode, nyine-hya o ye ko, o moe ne. Nē o kyadede nọ kwēe.

25. Nema tẹ o podade nyebo diye, o padade, o blida o sọ kwa, nē nyine hya dada ye.

26. Nē o nyine weda bro nono a popleyino lu.

27. Nē tẹ Jesu wodade teno doo so kweda nọ mo, o yaedade wí, o ponọ, mọ Davide a yu, a ware be nu mó.

28. Nē tẹ o pada kai biyo doo didao nọ mo; nē Jesu pada no ye nọ, ple, a pe ne hāte, e mo, ne wede deneg nede a nue! O pada nọ ye nọ, Awí, Kọo.

29. Hede o toda wa yi nọ, o ponọ, tene a hātepoe ne, kre be ne ko ámo mo.

30. Nē wa yi kreedaye; nē Jesu leleda no, o ponọ, bá mayio nyebwe te o na ibo te nene.

31. Nema tẹ o wodao o gbēda o nyine ble a popleyino neno ke nọ.

32. Tẹ o yidade we, yi, o yadao nọ, ne-po-wí-nyebwe mo, hono ku nenade fe.

33. Nē tẹ ku wodade no fe, hede ne-po-wí-nyebwe nono pada wí: nē e gedidade powa nọ, o ponọ e yea yie kre Israele.

34. Nema Faresibo no o pada nọ Beelzebube nọ mo kwi a lu, nọ o hedede kwi.

35. Nē Jesu nena wa orē hwe ko orē yo he ke nọ, e twededa no kre wa sinogoge biyo nọ, o prityeda dible a hā-tibosa, o pēyāna kekrade a kpli-kpli e ko kwēde a kpli-kpli he ne nenade nyebo nyē, we

36. Nema tẹ o yida powa, wa ware nina nọ we, tenepono o weda, nē o gbōgbōda nọ, o ne hwō blable ne e yi yituo ko.

37. Hede o pada o monao ye nọ, hāteno tēda boe ne, kē kōwa-nuo mabo nọ:

38. Bá bede čeda a Koo mo, bo mude kówanuo be o čeda ya.

LU X.

1. Nē te o dāda o monao punosō, o hnyina no kpwē ko šui kukwi mo, bo munade ne nyebo fe ha, bo muna kekrade a kpli-kpli, ko kwēde a kpli-kpli he, pēyā.

2. Ne Aposlebo punosō kre o nyine nena; wa tede do, mo Simon, hono o dededa Petro, ko o bebu Andrea he: Zebedaio a yu, Jakobo, ko o bebu Jone he;

3. Filipe ko Batolomaio he; Tomase ko wudi-kweo Mataio he; nē Alfaio a yu Jakobo, ko Lebaio he, hono o seye nyine mo Tadaio he;

4. Kanape Simon ko Judas Iekariote, hono poda no o nyāo kwa, he.

5. O punosō nono Jesu tedade, o leleda no, o pono, a na mude Dako tede ne, nē a na ya Samarewe a orō te, yi.

6. Kē dene mo e hā de ne mo, bá mude Isreelbo a nablewe a blable no o wā, mo.

7. Nē ba yi mi, bá pritye, a mu no po yeu a dible e nyineo ne.

8. Bá pēyā krao, bá ha hinanno hine, bá ha koo kono, bá hade nyebo kwi fe no; putaputuka, e hnyiee amo ne mo, putaputuka bá hnyi ne nyebo no, yi.

9. Á na pō seni no ke silva-wudi, ke brase ke a wudible mo;

10. Ke kediwu ko a daba mo, ke yidi-dare sō yi, ke wisube, ke kodu; emo kōwa-nuo blēde o dibade ye.

11. Nē be orō hwę be no, a be orō bwı be kudi ne, a yade, bá yada no, nyono o nege o mo a hā nyebwe; nē kre no mo bá nege, bá tedode te neno wa.

12. Nē bá pa kai te biyo, bá bisi e nyebo.

13. Nē kai nono ā nyebo bo nu á he nyebo, nē áne kru-
bwe be dio no mo: kē bo ye á há nyebo nu, nē á kru-
bwe be didē ámo mo kedi.

14. Nē be nyō be, o ye ámo ye krre, o ye o ye á wī
wō, bá yide o kai biyo we, bá e orō, nē ba hade e pubwi
be nō.

15. Hāteno ne leleē ámo, e mie háka nemo ko Sodom
ko Gomoro he mo te-hla nyenayedo a ti, hio orō nono.

16. Ba yi! nē tēde ámo, e ne hwō blable, e bide wolfe
nyē; neē bá ne na hwō sīda, nē bá plo hwō hunubwi.

17. Kē bá mayio ko nyebo mo; kōre o mide ámo te-
hlada mo gbamo, o mu ámo bi kre wa sinogoge biyo.

18. O mi ámo gomlabo ko kiābo he ye gbamo, e mu
yidēde nu ko no mo, o ko Dako he.

19. Kē bo poo ámo nyebo kwa, á na hie ne wore mo,
e mo, hane, ō be te be ne bá tu; kōre ko aus dō nōuo
idi e mi ámo hnyemo, e mo te ne bá tuwa.

20. Emo e ye á nyebwetu no mi ne hliemo, kē á Buo
a Šiu, nō hliēde ámo fe.

21. Nē bebu mi bebu komo tēmo, nē buo o yu; nē
yiru mi ye dumo ko wa krihao ye, bo mu no komo te.

22. Nē nyebo a popleyino mi amo nyāmo ko na ta;
nema be nyō be o woro o bliāma ne kwa, ke o seda idi,
nē o mino wamo.

23. Kē bo yi ámo swē ti kre orō be kudi, bá gbade obe
kwidida mo: kōre hāteno ne lele ámo, á na wēdo Israēle
a orē lu nō ne, pledō nyebo a nyebe-yu munō di.

24. Monao o ne hio o tōdeō, nē leyu o ne hio o kōo,
yi.

25. E wemo, monao bo wo o tōdeō ye, nē leyu bo wo
o kōo ye. Bō dāde kai a buo Beelzebube, o nablewē a
de na boa neē?

26. Nee, á na pie wa hwanō: emo de na kae ye kre e na bidō pebe; nē de na hudiee kre e na iboewa ne, yi.

27. Te ne lele ámo kre heide, neno bá tudede pebe; nē tene á wōnede noá, neno bá tudede kai-lu.

28. Nē nyono o le fe, kre o ye ne boade bo la šiu, á na pie wa hwanō: kē nō a hwanō bá pie, hono boade bo la šiu ko fe he kre ku a tede.

29. O ne pru sebia sō ko koba-ye mo: nema e ye dō o na bio bro mo ne, kre á Buo na ibo e te ne:

30. Nema ádui a lu-hwīnyaie e hīdee ne we.

31. Neeka, á na pi hwanō, á te hio sebia a de peplande a te.

32. Nee be nyo be o wēne ná te ye kre nyebo ye, nō o te mino ye wēnemo kre ná Buo nō nede yeu, ye.

33. Kē be nyo be o gade ná te ye kre nyebo ye, nō o te mino ye gademo ko na Buo nō nede yeu ye.

34. Áh wore na pono ne, di worowore yamo kre konō mo: yede worowore konō mo yamo di, kē pliye.

35. Emo, ne di nyebwe ko o buo he kyidida heidi pomō, nē nyine-hya ko o de he, nē baade ko do he.

36. Nē nyebwe a nablewe mi o nyāo numo.

37. Be nyo be o nowane buo bá de hio mò, o ye mò ye blede: nē be nyo be o nowane nyebeyu bá nyineyu hio mò, nē o ye mò ye blede.

38. Nē be nyo be o pono o ye o krose ye du, o ye mò mo kwe, nē o ye mo ye blede.

39. Be nyo be o pē o hōnō nō nē o wāe ne ne; nē be nyo be o wāe o hōnō ko ná ta nē o mi ne yimo.

40. Be nyo be o krre ámo ye, nē mò o krre ye yi; nē be nyo be o krre mò ye, nē nyono o tede mò, nō o krre ye, yi.

41. Be nyē be o krre profete ye ko profete a nyine a ta, nē o yido profete a peeda: nē be nyo be o krre hā

nyebwe ko hã nyebwe a nyine a ta, nã o yido hã nyebwe a pãda.

42. Nã be nyõ be o hnyi de yõ nono neorõ kõbo dõ, ko monao a nyine a ta, hãtenõ ne lele ámo, o na wãe o pãda ne.

LU XL

1. Nã kre ne nena tã Jesu wãda o monao punosõ a leleda mo, o wodao teno, bõ munade wa orẽ kudi tode nã bõ muna pritye yi.

2. Nã tã Jõne nenade jẽ, o wõna Kraise a nunude a te, hede o tãdade o monao te sõ,

3. Nã o poda nõ ye nõ, ple mõ nõ te nyono mina dimõ no, hã bà fo o te ?

4. Jesu tada nõ áe o poda nõ ye nõ, Bá mu tene á wõ ko dene á yi hẽ á mu Jõne e te lele :

5. E mõ, tã dõo tã nõ, nã diegyidao ne nõ, hĩnanuo pã-yãe ne, nã sũo wã te nõ, koo hẽe konõ nõ, nã ko swẽyio mõ hãtibosa prityee ne.

6. Nã nyõ nõno o kõ krubwe hono ne pie nã twẽ.

7. Nã tã o yidao wẽ Jesu towangẽ powa a mõ hlihle ko Jõne a ta, o po nõ, Dẽ á muna wã wudi á ma yimõ di ? Ple keniye ne duduidu seke ?

8. Kẽ dẽ á wodao á muna yimõ di ? Ple nyebwe nõ o diepode blee ? Bá yi, nyono o pe blee diepode o nede kĩnbo a kiyã biyo nõ.

9. Kẽ dẽ a wodao á muna yimõ di ? Profete ? Awi ne lele ámo nõ, o te hio profete a te, yi.

10. Emo nõ mõ nyõ o te kĩnee, e mõ, Yi, nã tãde nã tãdenoteo bõ mude mò nya ne, bõ mu nã tide hmlene ko mò ye.

11. Hãteno, nã lele ámo, ko nyono nyino kõ nyẽ, e nyõ

yea ta we, o yea Jone Baptaiseo hi: nemase nyono o kime hio o bino kre yeu a dible mo, no o te boae yi o hio o te.

12. Ne wode Jone Baptaiseo a ta idi be ye ti neno ke, o krra yeu a dible ye bebaka, ne beo gbe ne huwaka.

13. Profetebo a popleyino nono ko Tede he profesaieda ple e ye Jone ke.

14. Ne ba we ba po ne hate, no mo Eliase no, hono mina dimo.

15. Be nyo be o ko nos e yi te wo, ne bo wo ne.

16. Nema de be be pode nyebo kpru no nede mo? E wo ye te hyeyiru no nede maeye, ne te ote o na da wa bino,

17. Te o na pono, a bie amo bibide, kre a yea wora yi: a tuie amo dumo, kre a yea we.

18. Emo te Jone dida, o ne tada o ne nana no, pledo o pono, ku nede no fe.

19. Te nyebo a Nyebe-yu di o te ne, o ne ne, pledo o pono, Yi nyebwe no ko krano, o mo nonuo no, o mo wudi-kweo ko nyebo kukwi be wa beya. Ke to hnyi o yiru ne ne.

20. Hede o towana ore ne e kudi o nunenade o gedide baka, yero no podeda, tenepono o yeda wa wore mo hie.

21. O pono, Mo ko kide Korasia! Mo ko kide Betsaida! Tenepono gedide hwe ne nuede amo kudi be nuigade Turon ko Sidon he kudi, ne seeda o muna wa wore mo hie o muna swē-dare yidi o munao pumo nye ne.

22. Ke ne lele amo, e mino ha de numo te-hla nyenyeyedo idi ko Turon ko Sidon he mo hio amo.

23. Ne mo, Kapurmeom, no o yaede e yeu; o minode hele tuimo: tenepono gedide hwe ne nuigede amo mo, be nunenade Sodom kudi, ne o te neede konq mo.

24. Kē nè lele ámo, e mino háka nemo te-hla nyenayedo idi ko Sodom mo hio mó.

25. Kre ti neno idi Jesu tuda ñe o pono, nè bisi mó ne, O Buo, mó no o te yeu ko bro he a Koo, tenepono né hudide te ne nede tókoo ko naneo he yi, nema né tede ne pane ye.

26. Kre be ne, O Buo, te e nu há de ko mó yie.

27. Teble a popleyino Buo pode mò ne mo kwa, we : nē nyo ye Nyebe-yu ibo, kē Buo ; nē nyo ye Buo ibo yi, kē Yu, ko nyono Yu mi no ye tedemo he.

28. Ba dide mò mo, ámu dewe a popleyino no we ku, teble mā no, te na hnyi ámo foda.

29. Bá po ná yoke lo, nē ba khe ná te : emo ne plo nē ne tee dui a woro ne ; nē á mi foda yimo ko á sui mo.

30. Emo ná yoke waineo ne, nē ná biblede fee-kwa.

LU XII.

1. Nē ti neno idi, te e nuna Sabate nyenayedo, Jesu beda ibo gbõe tie, nē te kanõ nuna no, o monao towana ibo a gede, o dida ne.

2. Nema te Farisibo yida ne, o poda no ye no, yi, ná monao ni denē e ye tee nyo bo nu Sabate a nyenayedo idi.

3. Nema o poda no ye no, Ple á yea ne kinede kē hīde, e mo, denē Davide nuna, te kanõ yida no ni, o ko nyono o nena no mo he ;

4. Hane o nuna, o padade Nyesoa a kai biyo, nē o dida yetede-fro, hene e yeda tee nu bo dida, ke nyono nenade no mo yi, kē pristebo dō dida ne ?

5. Nē á yea ne tede kē hīde yi, e mo, te pristebo wore Sabate kre temple biyo, kre e ne nu blidi ko no moe ?

6. Nema ne lele ámo, kre tede neno, e ko nyo o nede hono o te boa yi, o hio temple a te.

7. Kē bá iboe ne denē wī neno hēne e mo, ide warokoe, ne ida sakrefaisee, hede a yeē hā nyebo nē ha.

8. Emo, nyebo a Nyebeyu o kōo sabate nyena wī ke, yi.

9. Nē tē o wodao teno o munade wa sinogoge biyo.

10. Nē, yi, nyebwete nenade o sō wode. Nē o yedada no no, o pono, ple e ye nekō be pāyā sabate nyenayede idi? tē o na yeeda no te.

11. Nē o poda no ye no, e nyebwe be no nede ámo nyē, bō kō blable dō, nē be bide bidie wudi sabate-nyene, ple o na gbao kwa, o na hade no ne?

12. Nē ple nyebwe a ta e ye yi boa e yeo blable a te hi bakae? Nee e ye ne kō, be nu hā de sabate nyene.

13. Hede o poda nyebe-yu ye, no, soro ná sō. Nē o soroda o sō, nē e bida kpwē di, e wo e bae ye.

14. Hede Farisibo wodao, o tida o sīda e mo, hane bo nuna o lela.

15. Nema tē Jesu iboda ne, o wodao teno yi; nē nyebo peplande kwēda no mo, o pāyāna no ne wē.

16. Nē o leleda no baka, e mo o na mlinena o ta nyebo ye;

17. Wī ne profete Esaiase tuda be munao yade, o pono,

18. Yi na leyu no ne hade; o mo nà nowaneq, hono o seye o ni ná woro: mide no nà Siu fe pomō nē o mi dako tehlija a te ye tumō.

19. O na ple ne, o na yi hli, o na yaede wī ne; nyo na wōnede o wī tide idi ne, yi.

20. Wowa keniyē o na gida ne; nē wike ne pe nasino o na moe ne, o te-hlija be tedo seya pledō.

21. Nē Dako-mi o nyine woro ye kūne.

22. Hede o yadao no nyebwe hōno ku nenade fe, o

doda, o ne poda wī; nē o pēyāna nō, nē nyōnō o do, o ne poda wī o poda wī nē o tada nō yi.

23. Nē nyebo a popleyino o gedidade we, o pono nyo nō nede o ye Davide a yu?

24. Nē te Faresibo wōna ne, o pono, nyo nō nede o ne hade kwi nō, Beelzebube dō o mō kwi a lu o hedede kwi.

25. Nē te Jesu iboda ne tene wa wore tida, o poda no ye nō, dible a popleyino, be gra be nu wae nē e bata ne: nē orē gbiye bā kai, be nu wae ko edui mō, nē e na nyinao ne:

26. Nē Satane bō hade Satane nē o nu wae ko odui mō; nē hede hane o dible mi dienyenyina numo di?

27. Nē nanyebwetu ne yide kwi Beelzebube hade, nyōnō á yiru hedeede ne di? Nee no mie á te hlao numo.

28. Nema be tee ne hedede kwi Nyesoa a Šiu, nē hede Nyesoa a dible, e didē amo mō;

29. Nē di, hane nyo miede kpwēneō a kai biyo pepa numo, bō mu nō o kai a kponene teble kwa fla, bō ye kpwēneō moane plede? nē hede o kpūnu o kai ne.

30. Nyo bō yeo mó mō ne, nē o hwō mó ye; nē be nyo be o ne kwedede mó teble mō, nē o gbobā ne nō.

31. Nee ne lele ámo, kpone kukwi a popleyino kō fofre he, e mi hwīso poemō ko nyebo mō; kē Neko Šiu a fofre e na poewa hwīso ne ko nyebo mō.

32. Nē nyo bō tu Nyebo a Nyebe-yu wī ye, e mi hwīso poemō ko nō mō: kē be nyo be o tu Neko Šiu te ye, nē e yedo hwīso poee ko nō mō, bā kre konō nō nede mō, ke konō be nō nede nya yi.

33. Bá nu tu hā tu mō, e bui be mu hāka ne: o nu tu be nyineyino e kō e bui he: Emo ti a popleyino, bui yidoede ne.

34. O ámu sīda-nyebo kpuru no, kore á nu myebo ku

hane á mie há te a tue numo di? emo te ne hode nyo a woro kudi neno o wono ti.

35. Há nyebwe kre o há woro yibwa-no-kwede, o hede há te; nē nyebwe kuku kre o woro a de krē a yibwa-no-kwede o hede de krē.

36. Nema ne lele ámo wī bate a popleyino ne nyebo mi tumo o mino e te no yedeemo kre te-hla-nyenayedo.

37. Emo ná wī mino mó nē hnyimo, ō ná wī mino mó nē hamo.

38. Hede kineo te ko Faresibo he, o tuda no nē, o pono, Todeo à ide bà yi yidodede kre mó mo.

39. Nema o tuda no nē o poda no ye no, nyebo kukwi, o mo nimle-pao a kpru no pē yidodede no, nema yidodede te e na hnyinoe no ne kē profete Jonase a yidodede dō.

40. Emo tene e nuna Jonase hinade nyenayede tā ko tōyede tā he tudu kudi: kre Nyebo a Nyebe-yu mi numo, o mude bro wudi nyenayede tā ko tōyede tā he hi.

41. Nīveva a nyebo o ko nyebo a kpru no nede he mino nyinamo kre te-hla-nyenayedo, o muno no nē ha: tenepono o hiena wa wore mo ko Jonase a prityeda a ta; kē, yi, nyono o te hio Jonase a te, no nede.

42. Gide no woda idu-kedi o ko nyebo a kpru nono he, mino nyinamo kre te hla nyenayedo, o muno no nē ha: tenepono o wodade bro a seda bo muna Solomon a tō-te wō: nē, yi, nyono o te hio Solomon a te no nede.

43. Šiu kuku bo wode nyo fe, hede o nenede mema tede no, o pē foda no, kre o na yi ne.

44. Hede o peno, mide nene kai biyo mumo tene wodade di; nē bo di, o yedeo e fro, e yie biyo no, e kpō o nee.

45. Hede o mi o gbe šui te hmlesō tide idi, o nyine xpone hio o nyebwe-tu, nē o pede, o tide; nē nyebwe

n_ono a diebodede e nyineyino hio o tede de. Kre e mi numo ko nyebo kukwi kpru no nede mo.

46. Nē te o yida nyebo mo hli, yi, o de ko o bebuno he o nyinenade diye, o idada bo hlida no mo.

47. Hede nyebwe te leleda no o pono, na de ko na bebuno he o nede diye o ide na mo hli.

48. Nema o tuda nyono leleda no ne, o pono nyono moe de? ne nyono moe bebuno yi!

49. Nē o soroda o so ko o monao mo, o poda no, yi, na de ko na bebuno he!

50. Kore be nyo be o mi na Buo no nede yeu a woro nono tee na bebu ko na de a nyine-yu he, ne na de no yi.

LU XIII.

1. Nē nyenyedo do nono idi Jesu wodade kai biyo, o nena idu wfy.

2. Kē powa a do poplande o kwededa no mo, pledo o munade koboto wudi, ne o nena; ne powa a popleyino nyinenao gbobo ye.

3. Nē o leleda no te peplande kre dadegbe wudi, o pono, Yi, doo wodao o muna kpude domo.

4. Nē te o do da ne ebe bidas tide idi, ne neble didao, e worada ne wono:

5. Nē ebe bidao sie-bro ke, tene e yeda bro ko baka. Nē worewore e mena, te e bro yeda wudi hlo;

6. Nē te we wodade, e siena ne; ne tenepono e yeda zene ko, e yedoda ne.

7. Nē ebe bida witia nyē: ne witi kuna, e nyowana ne no:

8. Kē ebe bidao ha bre ke, ne e peda bui, ebe wore-hm, ebe wore ta, ne ebe woronopu.

9. Be nyò be ọ kọ noé, be mu te wõ, nê bọ wõ ne.

10. Nê monao didao nê o poda nọ yẹ nọ, Dee mo pedee no dadakpě yẹ ?

11. Ọ tuda no ñe ọ poda no yẹ nọ, tenepono, e hnyiee ámo ne, bá ibo yeu ẹ dible ẹ hudite, kẹ ko nyo nono mo, e ye nọ hnyie.

12. Emo be nyò kọ de, de mi nọ hnyiemọ, o mu e de peplande kọ : kẹ be nyò be ọ ye de kọ, one de ne ọ kọ, e mi nọ kwa heemo.

13. Neeka ne pe no dadakpě yẹ nọ ; tenepono o yi nọ tẹ kre o ne yi de ; nê o yi te nọ wã, kre o ne wõ te, nê kre o ne gbwaide ne nọ, yi.

14. Nê kre no mo nya-po-wi ne Esaiase tu e yadeo ne, e mo, o wõ ne wõ, nê kre á na gbwaide ne ne ; nê o tanọ ta-a kre á na yido ne nọ ne.

15. Emo nyebo no nede wa wore teble ne, nê wa noé kúkwa ko te ẹ wówẹ mo, nê wa yi kee ne ; wa yi e ne te nọ no ta, nê wa noé ne te te wõ, nê wa wore ne te te gbwaide, o ne te mo lie, nê ne te no pẹyã.

16. Kẹ ne lele ámo, á yi kọ krubwe kore e teno, nê á noé kore e wõ te nọ.

17. Kore háteno ne lele ámo, profetebo ẹ do poplande kọ há nyebo he o idada ne bo yida dene a yi, kre o yeda ne yi ; nê bo wõna te ne á wã, kre o yeda ne wõ.

18. Nee bá wõ doo ẹ dadakpã.

19. Nyò bọ wõ dible ẹ wí, nê bọ ye ne nọ yido, hede nye kuku di ne, ọ fiẹ denẹ doede ọ woro kudi. Nọ mo nyonọ ọ gbude doeo kre tide idi.

20. Nema nyonọ ọ gbude doeo kre sie-bro ke, nọ mo nyonọ wãe wí nê wõndõgata, o krre ne ye sãuka ;

21. Kre ọ ye zene kọ ko odui mo, nê ọ honãneo debwika ; nema kuwoe ọ swẽtuẹ be wota kowí ẹ ta, nê woreware ẹ twě nu nọ ne.

22. Nē nyōnō o gbude doeo kre witia nyē yi, nō mo nyōnō wāe wī; nē konō nō nedē a yimo-tue, e kō pēma a yeyede he, ne nyowa wī nō, kre o ne po bui.

23. Kē nyōnō gbude doeo ke kre hā bro ke, nō mo nyōnō o wā wī, nē o gbwaide ne; honō o pe bui yi, nē o we teble, ebe wore hm, ebe wore tā, ebe woronopu.

24. Dadekpā be ne o poda no ye di, o pono, yeu a dible e wo ye te nyebwe dodade hā gbude kre o ge:

25. Nema te nyebo yida moe, o nyāo didao o dodade buwa-bla blā nyē, nē o muna ne.

26. Nema te e mena, te e mwanena, hede buwa-bla woda ta yi.

27. Hede kai-buo a leyiru didao o poda nō ye nō, Koo yedade hā gbude ge do? tene buwa-bla be woē di?

28. O poda no ye nō, Nyāo nō nu denē nedē: leyiru poda nō ye nō, Ple ide bā mu ne yibwa nō kwe?

29. Nema o podano, ondu; bá yi buwa-bla yibwa nō kwe, á ne di e kō bla huru ha.

30. E kpru sō neno be kūneo tede dō čee-ti be tedoo nyīne; nē čee-ti idi minō čeo ye no pomo, tede kene bá kwe buwa-bla yibwa nō, nē ba moa e pūni bá mu ne tō po: kē ba kwedede bla na to-kai biyo.

31. O poda no dadekpā be ye nō di, o pono Yeu a dible e wo musta a ye, ye, hene nyebwe gbada, o dodade o ge;

32. Hene e kīme e hio yo a popleyino we; nema be kū, e boa e hio dodode a popleyino we, nē e ni tu, nē yeu a neble e dio e fedede e babe biyo, nō.

33. O poda no dadekpā be ye nō di; Yeu a dible e wo leven ye, hene nyīne duda o hudida ne fro pumo a sena-ne-wē tā nyē, e nu leven e wēda ne lu we.

34. Te e popleyino ne nedē Jesu tudeda dadekpē kre

powa mo; nē o ne sedao dadēkpā kede o ne tuda no te de ye :

35. WI ne profete tuda be munao yade, o pono, mide nā wī dade hademo; te ne hudiede wode konē a hurutuda neno ne mi tumo.

36. Hede Jesu leleda powa bo wodao, nē o munade kai biyo; nē o monao didao nō mo, o pono, bé heyae ámo ge a buwa-bla a dadēkpā a te ke nō.

37. O tuda no ne, o pono, nyono o doe hā gbude nō mo Nyebo-a Nyebe-yu.

38. Ge nō mo konō; hā gbude ne mo dible a yiru; kē buwa-bla nē mo nye kuku a yiru.

39. Nyāo nō doda ne, nono mo ku; čee ne mo konō a lu-gideda; nē čeo no mo angelbo.

40. Nē tene e ne buwa-bla kweeda yibwa nō e siedade to; kre e mino numo ke konō a lu gideda.

41. Nyebo-a Nyebe-yu minode o angelbo temo, nē teble a popleyino ne nede o dible nyē ne ye te a wowora, ko nyono o ni kpone kukwi he, o mino ne yibwa nō kwemo o munode ne ha,

42. Bo munode ne wonene na nyē po: kreno wiwe ko nyē-a-die he minode nemo.

43. Hede hā nyebo mino fema hwō wē kre wa Buo a dible nyē. Be nyō ko noš be yi te wā, nē bo wo ne.

44. Nē di, Yeu a dible e wo wudi ye e hudiede bro biyo; hene nyō bo yedeo, nē o hudi ne, nē te e nie nō sāu, o mi, nē o prie o teble a popleyino, te o na to bro de neno.

45. Nē di, Yeu a dible e wo pāno-poo ye o pē hā purle nō;

46. Hono, te o yeda purle dō ne e peda wudi baka ke, o muna, o pruda o teble a popleyino, o tona ne.

47. Nē di, Yeu a dible ē wo teda ye, hene o podade idu mo, nē o podedade hni a kpli-kpli :

48. Hene, te e yidadade, o gidididao gbobo nē o nena, o kwededade e hā de tede dō, o podade ne de wudi nō, nema o poda e de krē wā nō.

49. Kre e mino nemo konō a lu-gideda: angelbo mino ta womo, nē o mino nyebo kukwi kō hā nyebo he gramō,

50. Bo munode no wonene na nyē po; kre te neno wiwe kō nyē a die he minode nemo.

51. Jesu poda no ye nō, te e popleyino neno, ple á gbwaide ne ne? o pono, awi Kōo

52. Hede o poda no ye nō, Nee kineo gbiye nō todee yeu a dible a te, o ne hwō kai-buo, hono o hede de idade kō de daa he o teble a kweda, o ye ne.

53. Nē kre ne nena te Jesu wēda dadēkpē neno e poe mo, o wodao teno.

54. Nē te o didade o bli tede kre wa sinēgoge biyo o todeda no, e nu no o gedidade, nē o pono, Tene nyo nō nede dudee tō, kō kpwē neno he?

55. Nyono nede o ye kai-poo a yu? O ne dade o de Maria? nē o bebuno o yé Jakobo kō Josēs he, nē Simon kō Judase he yedi?

56. Nē o noworobo, o yede amo mo ne? Nē tebe nyo nō nede dudee te a popleyino neno?

57. Nē o pida o twē. Nema Jesu poda no ye nō, profete wemaa nyine nema kre one bli dō e mo kre one nablewe nyē o ne nu ne.

58. Nē o ne nunenade seyanede baka tenepono, o ne poda nō hāte ke, a ta.

LU XIV.

1. Kre ti neno idi Titrake Herode wōna Jesu a nyine,
2. Nē o poda o leyiru ye nō, Nyō nō nede o mo Jone Baptaiseo : nō wo kono : nē neeka seyanede niede nō fe
3. Kore Herode kroda Jone, o moanena nō, nē o poda nō jē ko Herodiase, nō mo o bebu Felipe a nyine, a ta.
4. Tenepono Jone poda nō ye nō, E ye tee be du nō.
5. Nē te o mina nō lamō, o pida nyebo a hwanō, tenepono o nuna nō profete mo.
6. Nema te Herode a koē-nyenayedo nyinenao, Herodiase a nyinoyu yidida no ye, o nina Herode a woro.
7. Neeka o podade Nyesoā, o pono, be de be o idade nō nē o hnyi nō ne.
8. Nē nono te o de poda nō na o pono bé yade Jone Baptaiseo a lu kre fuo kudi, bé hnyi mò ne mo.
9. Nē e nuena kiñ ware : nema te o podade Nyesoā, nē ko nyebo no ko nō he nenaō dibade ke, wa ta, o pono, bo hnyina nō.
10. Nē o tedade nyebo, o čeda Jone a lu kre jē-kai biyo.
11. Nē o yada o lu kre fuo wudi, o hnyina ne nyine-hya nono : nē nō yadao ne o de mo.
12. Nē o monao didao, o duda o kooku, nē o hadao nō, nē o muna o leleda Jesu.
13. Nē te Jesu wōna ne, o wodao teno o bida koboto wudi o dō munade yeba tede ; nē nyebo wōna ne, o wodade orē kudi nō, o nana o kweda nō mo.
14. Nē Jesu wodao, o yida puwa hwe, nē wa ware nina nō, nē o pēyāna wa krao.
15. Nē te wide tuda, o monao didao nō mo, o pono, yeba tede nō nede, nē to hwō ne ; lele powa bo woo, bo mude orē kudi nō, nē bo mu dibade to ko wa-dui mo.

16. Nema Jesu poda no yē nō, o na wode, ámu bo hnyi no dibade.

17. Nē o poda nō ye nō frō-kli hm, kō hni sō he dō, ne nede ámo mō.

18. O pono, bá yade mò ne mō.

19. Nē o leleda powa, bo nena pidi ke nō, nē o duda frō-kli hm, kō hni sō he, o worada o yi yeu, o poda ne krubwe mō, o wōda ne, o hnyina ne o monao, nē monao hnyina ne powa.

20. Nē o popleying o dida dibade o puna; nē o duda e plamele ne sedao, e yididade tebae pu-nō-sō kudi.

21. Nē nyebebo no dida dibade o nuna tausene wē hm, pledō nyino kō hyeyiru he nena, yi.

22. Nē wōdō a ta Jesu nuna o monao o bidade kobotō kudi, te o na munade nō nya kre ni a waa be mō, nē o nyebwe-tu o te o nena o nuna nyebo bo wodao nō fe.

23. Nē te o nuna nyebo o wodao nō fe, o nyebwetu o munade tebwe lu, o badaye o muna bedemo: nē te wide tuda o dō nenade.

24. Nema kobotō nenade idu heidi, idu hede nō ku; te duduidu weda nō nya.

25. Nē to a wōtye hā idi Jesu nena idu ke o munao no mō.

26. Nē te monao yida nō, o yida idu ke ne, e pebeda no wore nō, o pono, e mō šiu no: nē o plana hwanō a ta

27. Nema wondōata Jesu hīda no mō, o pono bá tuide woro kudi; mò no; á na pi hwanō.

28. Nē Petro tuda nō ne o pono, be tee mó be lele mā, be mu ni ke nane, be mude mó mō di.

29. Nē o podano, Be di. Nē te Petro tedade kobotō wudi o nena ni ke o minao Jesu mō.

30. Nē te o yida duduidu e kyedade, o pida hwanō; nē te o towana pepa o plana, o pono Kōō ha mò konō.

31. Nē wondōata Jesu soroda o sō, o krōda nū nē o poda nō ye nō, O mō no o hātepoē kīme, deē mó pee kpre di?

32. Nē te o yadade kobotō wudi, hede duduidu wedade ne.

33. Hede nyono nenade kobotō wudi o bededa nō mō nō, o pono, hāteno mō Nyesoa a yu no

34. Nē te o tana e didade Genezerete bro ke.

35. Nē te bro nōno a nyebo iboda o te ne, hede o tedade nyebo o munade bro nō a popleyinō nō gradedade nō kudi, o yadao nō krao a popleyinō mō :

36. Nē o badeda nō, bo toda nō nō bā o rauro a meā dō no; nē nyono o popleyino o toda ne nō, o pēyēda ne we.

LU XV.

1. Hede kīneo kō Farisaibo hē hono kodade Jerusalem didao Jesu mō o pono.

2. Hane e nue ná monao worē kpone ne nyekbade dude buono mō? E mō te o ne yeda kwe nō ple o mu ta.

3. Nema o tuda no nē o poda no ye nō hane e nue anyebwetu worē Nyesoa a tedi ko á kpone ne á dude buono mō a ta?

4. Emo Nyesoa po e tede, e mō, Tuo buo ko de hē: nē be nyō gidide o buo ke o de nē bō ko e koē.

5. Nema ámu pono be nyō po o buo ke o de ye, e mō nà de ne mie mó hnyimo be mue mó hēe e kōne;

6. Nē kre o ne tuo o buo ke o de; Kre o ne, áne kpone ne á dude á buono mō, ne a ni á hēde Nyesoa a tedi nō.

7. Ámu yeyedao no, hãte no Esaia profesaieda á te, o ponõ,

8. Nyebo no nede o ni o woni e kwane mò mò nõ, nẽ o ni o wonõ-gbobi e tio mò ; ke wa wore hlõde mò mò nõ.

9. Nema ptu ptuka o bede mo nõ, hono ni kpone ne o dude nyebo nõ wa todete nõ.

10. Nẽ o dada powa, o poda no ye nõ, bá wõ te, nẽ ba gbwẽde ne.

11. E ye dene pedeõ wonõ idi, e ne pede nyebwe kain fe nõ ; ke dene wede nõ wonõ nene pode nõ kain fe.

12. Hede o manao didao o poda nõ ye nõ, ye ne ibo, te Farisaibo wõna wĩ neno, e poo no twẽ yibua nõ ?

13. Nema o tuda no ñe o ponõ dodõde a popleyinõ ne buo yea doe e mi huru heemõ.

14. Bá wo no nõ ; o nõ doo a doo-nyapoo no. Nẽ doo bõ yi doo nene nẽ o sõ nono bide bidia wudi.

15. Hede Petro tuda nõ ñe o ponõ, dadegbã ne nede bé heya àmo e te kenõ.

16. Jesu ponõ ple á ne gbwẽde ne yi ?

17. Ple á ye ne gbwẽde ne e nõ dene pede wonõ idi e bide nõ kudi, nẽñe kre sieke e wede ?

18. Nema te ne wede nõ wonõ nẽ e wede o woro kudi ; nẽ nené pe nõ kain fe nõ.

19. Emo kre woro kudi te krẽ a woro monõhie wede, nẽ nyelela, mimlepepa no, nyino-mõ-nena no, yidie no, sekenõpõe no, nẽ fofre-wĩ no ;

20. Dene nede nene pe nõ kainfe nõ ; kẽ nõ a be yi te, o ne yeda kwe nõ e ne poo nõ kain fe.

21. Hede Jesu wodade tenõ o munade Turon kõ Sidon he a ble ke nõ.

22. Nẽ Kanane a nyine te wodade ble neno ke, o yaedade wĩ o poda nõ ye, nã ware be nu mó, o Kõ nõ nõ te Davide a yu ; nã nyine-hya nõ ku tie swẽ baka.

23. Nema o yeda no nyine du iduidu; Nē o monao didao no mo o pono, lele no bo mu, emo o wi amo mo.

24. Nema o tuda no ne o pono yeede seya nyebo mo tee, blable ne wa ne kode Israelwe a nablewe nyē ne mo teede.

25. Hede o didao o bededa no mo o pono Koo hee mō.

26. Nema o tuda no ne o pono e ye tee nu, e mo bè du hyeyiru a dibade nē be poo ne gbwi ye.

27. O pono hāteno Koo kre e ye se gbwi di plamle ne blio Koo a teble ke.

28. Hede Jesu tuda no ne o pono o nyine ná hātepoē boaene: denē ide, bē nuē mó mo: nē wode aua nono idi o nyine-hya pēyēda.

29. Nē Jesu wodade teno o didao o kwanena Galili a nitie waa mo: nē o munade tebwe lu o nena teno.

30. Nē powa a do poplande didao no mo nē diegido, doo no, nē nepowī nyebo no, nē gbābio no, nē seya nyebo a do poplande yedi no o yada tide idi, o podao rio Jesu be honō: nē o pēyāna no.

31. Nē e nu powa o gedidade, te o yida nepowī nyebo o poda wī, nē gbābio o nena hāka, nē diegido o nena, nē doo o tēda no; nē o boaeda Israele a Nyesoa a te yi.

32. Hede Jesu dāda o monao, o pono powa a ware ni mō ne, tenepono o hinede mō mo wē ta, kre o ye dibade ko: nē ne ida, kanō bē yi no ni, be lele no, bo wode o ne di tide idi wo.

33. Nē o monao poda no ye no, tene bà dude dibade peplande kre wā kudi ne nede, be mu powa hwe nono puie!

34. Nē Jesu poda no ye no fro kli tie ne á ko e? Nē o vono, e hmlesō ko hūi mābode he.

35. Nē o leleda powa bo nena**o** bro mō.

36. Ne o d**u**da fr**o** kli hmlesō k**o** h**n**i h**e**, nē o bisida, o wōda ne, o hnyina ne o mōnao nē o mōnao hnyina ne powa.

37. Nē o popleyino dida ne, o puina, nē o d**u**da e plamle ne seo, nē e yididade tebae hmlesō.

38. Nē nyono dida dibade o nuna nyebebo a tausene wē hā hao nyino k**o** hyeyiru h**e**,

39. Nē o leleda powa bo wodade, nē o bidade blebwe wudi o didade Magdala a wae mō.

LU XVI.

1. Nē Farisaibo k**o** Sadukaibo h**e** didao o t**e**na n**o** o pon**o** o idada n**o** b**o** tededa n**o** yidodede y**e** n**e** wede yeu.

2. O tuda no n**e** o pon**o** wid**e** b**e** tu á y**e** ne nyena mia bimo; tenepon**o** yeu huru ne.

3. Nē nyenairu, nyena mie nyinem**o** tenepon**o** yeu huru nē nukpwē idibo. O ámu yeyedao no, á gbwēde yeu a yibwa, kre á ye ne boade, ba gbwēde ti ne ned**e** a yidodede?

4. Nyebo kukwi, o mō nimlepao a kpru nono o p**e** yidode n**o**; nē yidodede e na hnyiee no ne, k**e** profete Jona dō a yidodede no. Nē o sedao no o wodao.

5. Nē t**e** o mōnao didao waa be mō e h**i**nuna no mō bo gbada dibade.

6. Nē Jesu poda no y**e** n**o**, bá mayio bá tu ádui yim**o** ko Farisaibo k**o** Sadukaibo a leven a ta.

7. Nē o dō h**l**eda ne o pon**o** tenepon**o** a ye dibade ya no.

8. T**e** Jesu yidoda ne n**o** o poda no y**e** n**o**, o ámu no o

hãtepoē kime, deēka á hlede ádui nyē e mō tenepono á ye dibade ya, di?

9. Á ye ne gbwēde ke e yede ámo kudi no ne, e mō fro kli hm kō nyebo a tausene wē hm hē nē tebae tie á tēda nō.

10. Ke fro kli hmlesō kō nyebo a tausene wē hā hē, nē tebae tie á á tēdano?

11. Hane e nue kre á ne gbwēde ne e mō te yeda ámo dibade a te tu, te pono bá mayio ko Farisaibo kō Sadukaibo hē a leven a ta?

12. Hede o gbwēdeda nē ne, te o yeda no lele, e mō bo tuda wadui yimō ko fro a leven a ta, kē ko Farisaibo kō Sadukaibo hē a tode te a ta.

13. Te Jesu didade Kaisarea Filipo o yedada o monao nō, o pono, Ple mō nō te Nyebo a Nyebeyu nyono nyebo pono moe?

14. Nē o pono obe ye Jone Baptiseo; ote Elia no, nē ote Jeremia, o-o profete te no.

15. O poda no ye, nō nema ámu di, á ye, moe nyō be noe?

16. Nē Simon Petro tuda nō nē o pono mō Kraise o mō konone Nyesoa a nyebeyu no.

17. Nē Jesu tuda no nē o poda nó ye nō, kō krubwe, mó Simon Ba-Jona; emo fe kō nyino hē e yea mó te ne nede nō yidoēe kē nē Buo hono nede yeu.

18. Nē ne lele mó mō Petro no, nē kre siō nō nede kē ne tudeo nà Cūe: ne hele a meya e na seya nō ne.

19. Nē mi mó yeu a dible a gbade hnyimō; nē bedēbe ne moane kre bro mō, nē e moaneēnōde yeu: nē bedēbe ne worēdede kre bro mō nē e worēdeēdōde yeu, yi.

20. Hede o leleda o monao, e mō o na leleda nyebwe te, te o mō Jesu nō mō Kraise no.

21. Wode ti neno idi Jesu towana o monao a leleda e mo bo munade Jerusalem, ne nyegbade bo tuda no swē o ko pristebo hwe he, ne kineo yedi, ne bo leleda, ne bo wodao konu nyenayede ta a weda.

22. Hede Petro blida no kwa o towana o yero no podeda, o ponu denē nede, e na yede nunu ko mo.

23. Nema o hmena ye, o poda Petro ye no, be hinede mo kede Satan; mo poo te e ponu be ka mo ye; emo te ne mo Nyesoa a te, ye ne gbwēde, ke te ne mo nyebo a te.

24. Hede Jesu poda o monao ye no, nyu bo ponu o kwē mo mo, ne bo la woro, bo du o krose ye, o mu mo mo kwē.

25. Kore be nyu be o ponu o wa o hōnō ne o wāe ne ne: ne be nyu be o ponu o wā o hōnō ko na ta ne o yiwa ne ne di.

26. Emo de e mio nyu pomu, ba o ko teble a popleyi-
no ne nede konu mo pledo bo wā odui a siu? he de nyu
mie siu o ye tumo?

27. Emo nyebo a Nyebeju minode o Buo a teyiboaeda
nye didemo ko o angelbo he; ne hede o minu nyebo a
poleyino peeda hnyimō tene wa nunude nenō.

28. Hāteno ne ti amo ye, nyebo te no nyinaode, hono
na te koē wonu no ne pledo bo munu nyebo a Nyebeju
yi, bo munode o dible nye di.

LU XVII.

1. Ne te e poda we hmledō Jesu gbada Petro ko Jako-
bo he ne o bebu Jone yedi; ne o yaedade no yahlo
tebwe lu o badaye,

2. Nē o pipledano ko no ye; nē o yibwa fena hwō wē, nē o diepode pluda hwō pebe.

3. Nē yi nyebo sō o mō Mose ko Elia he wanenao o ko nō he mlina.

4. Hede Petro tuda nō nē o poda Jesu ye nō, Koo e nu hā de bá neede: ne wē, bà mu peme tā po; ebe ko mō mō, ebe ko Mose mō, nē ebe ko Elia mō.

5. Te o yida hli nukpā plu e budida no lu-nō; nē yi wī wodade nukpā nyē e pono. Nyō nono nō mō nà nowane Yu; hono mō nà woro neo baka; bá wō o wī.

6. Nē te monao wōna ne o podeda wa yibwi huru, o pida hwanō baka.

7. Nē Jesu dida o toda no nō o pono bá duye, nē á nà pi hwanō.

8. Nē te o worada wa yi yeu o yeda nyō yi, nema Jesu dō no.

9. Nē te o wodade tebwe lu, o dida honō Jesu leleda nō o pono, á na lele nyebwe te dehe á yi, nyebo a Nyebeyu bō tedō konō wō pledō.

10. Nē o monao yedada nō nō o pono, hane e nue kineo ye ne Elia tede kene bō di?

11. Nē Jesu tuda no nē o poda no ye nō, hāteno Elia tede kene mi dimō nē o mi teble a popleyino hmlenemo:

12. Kē ne lele ámo ne, Elia dine neno, kre o ye nō ibo, nema o nu nō mō dehe o nowane; kre o mi numō bo mu nyebo a Nyebeyu swē tu, yi.

13. Hede monao yidoda ne nō te-e nu Jone Baptaiseo o hēna nyine.

14. Nē te o didao powa mō nyebwe te dida nō mō, o podao o kone huru ko nō mō, nē o poda nō,

15. Koo nà nyebeyu a ware be nu mó; kore hē ni nō e he nō ku, nē ti peplande e ni nō o pinede na nyē o bie ni nō.

16. Nē ne yadao no ná monao mo, nē kre o yeda o pēyāe boade.

17. Hede Jesu tuda no nē o pono o ámu nehātepoeko nyebo o kwī wīe, hane e ti miē temo be mude ámo mo ne? hane e ti mie temo be mu ámo woro ke no lade? bá yade no mò ne mo.

18. Nē Jesu hlida ku mo, nē o wodao no fe: nē wo aua nono idi hya pēyāena.

19. Hede monao didao Jesu mo o dō badaye, nē o podano, deeka kre à ye ne boade, bà hade no?

20. Nē Jesu poda no ye no, áne nehātepoē a ta no: emo hāteno ne lele ámo, bá ko hātepoē bā e ko mustade-ye he e wainene, nē á mi tebwe-no nede ye no pomo, bé wotano, be bidede nya, nē e mu tanowo; nē dede te na du ámo ne.

21. Nemase de kpru neno e ne wode be ye bededa ko kanōpoē he ko pledō.

22. Nē te o te o nenade Galili Jesu poda no ye no, nyebo a Nyebeyu mi nyebo kwa poemo;

23. Nē o mi no lamo, nē wē tā a ta, o mi konō heemo di. Nē e ware nuna no baka.

24. Nē te o didade Kapurneom, nyono kweda kin-wudi, o didao Petro mo o pono, ple á Todeo ne pee kinwudie?

25. O pono Awi. Nē te o pada kai biyo Jesu tede hada ne ta, o pono Simon, hane ná woro pee? Nyo o mo, bro a kinbo dude kustom o kin-wudi? Kre wadiu a yiru mo hēe kre dabwe mo?

26. Petro poda no ye no, Kre dabwe mo. Jesu poda no ye no, hede yiru o yeede ne mo ko.

27. Nema á ne te no krā wudi yae, be mude ni wīe, bé mu wē ni pode, nē bé du tede hne mi lamo; nē ne kra o wono ye, nē mide wudi-ye yedemo; ne be gba be mu no hnyi ko mo he a ta.

LU XVIII.

1. Nē ti neno idi, monao didao Jesu mo, o pono, nyo o te boayi kre yeu a dible nyē.

2. Nē Jesu dadao no hya bwī mo, o tadao no no heidi,

3. Nē o podano hātemo ne lele ámo, bá yeemohie, bá ye hyeyiru bwī ye wo, nē á na pade yeu a dible ne.

4. Nēē be nyo be o teo odui hwō hya bwī no nede ye, no o te hio, kre yeu a dible nyē.

5. Nē be nyo krre hya kpru bwī nono ye, ko ná nyine a ta, mò o krreye.

6. Kē be nyo nu do yo no nede, o pe mò hāte ke, a nyo bō hla be ye, e nu hā de ko no mo, mīle sio be poede no lo, nē bō sede idu a wudo.

7. Kouo kō kide ko bomohlade a ta, kore kre e mi nemo, e mo, bomohlade be munō konō bimo; nēma nyono seye kō kide, no mo nyono minō bomohlade yamo.

8. Nēeka ná sō bā ná bo be yio mó tide idi he, ēe ne be mune wā po; e nu hā de be bide hōnō nyē, bā gide-no ō be gbā e hio be kō swē sō o be sō, pledō be tuidede konōse na nyē.

9. Nē ná yie be yio mó tide idi he, hade ne, nē be mu ne wā po: e nu hā de be bide hōnō nyē bā kō yie dō, e hio be tuidede hele a na nyē.

10. Bá mayio á ne te de yo no nede fre; kore ne lele ámo, kre yeu, ti gbiye wa angelbo teo ná Buo no nede yeu a yibwa mo no.

11. Emo nyebo á Nyebeyu no di nyono wāna wamo.

12. Hane á wore pee? Nyō bō kō blable a wore hm, nē qbe dō bō wā ple o ne seo worehānopu-punōsiedō, nē o ne mude tebwi lu no, o ne pō dō no wānee?

13. Nē be tee bō yi no, hāte ne lele ámo o nu sāu

ko do nono a ta e hio, worehānopu-punosiedō ne e yeda wā.

14. Kre ne nee, e ye á Buo nō nede yeu a woro, e mo de yo no nede wa hae te dō bō hie gbwī.

15. Nē ebe no di, ná bebu bō nu mó dede mō, bé muo nō mō, o kō mó hē bá neo, be mu nō e de kuku lele; bō wō ná wī nē hede, ya bebu a woro kede.

16. Ke bō pono o ye ná wī wō, nē hede be gba nyebwe te dō, ō nyebo sō, nē te e mi numo nyebo sō, nyebo tā a wī, te a popleyingo be muo hāte nu

17. Nē bō pono o ye no wē, nē bé lele-čue; kē bō pono o ye čue we, nē hede bō nu hwō todaope ke wadi-kweo kre mó mō.

18. Hāteno ne lele ámo, bedebe á moane kre bro mō nē e moenede yeu, nē bedebe á teno kre bro mō nē o teede yeu nō.

19. Nē ne lele ámo ne di, á sō bá po á wore tede dō, ko denē o mi idamo a ta, nē ná Buo nō nede yeu mā ne numo ko ámo mō.

20. Kore betebe nyebo sō nyebo tā kweo yibwa nō ko ná nyine a ta, hede mō nede no nyē.

21. Hede Petro didao nō mō o pono, wē tie bebu bō nu mò de mō bè mu nō hwiso po? Ple wē hmlesōe?

22. Jesu poda nō ye nō ye mó lele e mō be nu wē hmlesō; ke bá e nú woretānopu e wē hmlesō.

23. Nee yeu a dible e wo kiā te ye hono ida bō hideda o leyiru a wudi.

24. Nē te o towana wudi a hehede o yadao nō nyebwe te mō, nē o tiba ne nyō nono blida kwa e nuna talente a tausene wē pu.

25. Nē te o yeda ne kō bō pee ne o Koo pono bo pruda nō kō o nyine hē nē o yiru yini, o kō o kekode a popleyingo hē, o tiba be muna hee.

26. Nēka leyu pinao bro mo, o badeda no o pono Koo lade mò woro ke, nē mu mó e popleyino pee

27. Hede leyu nono o Koo yidoda o ware o teda no no, nē o pono o tiba a popleyino e te be wēda.

28. Nema leyu dō nono o muna o yededa o bae leyu hono blida o tiba e mo pense a wore hm kwa; nē o kroda no o blida o mlamlo kwa o pono nà tiba ne bli kwa bé pee mò.

29. Nē o bae leyu pinao o be hono o badeda no o pono lade mò woro ke, nē mu e popleyino pee.

30. Nē o yeda wē; nema o muna o podao no jē bo teda o tiba ha.

31. Nē te o bino leyiru yida dene nuina e ware nuna no baka, nē o dida o leleda wa koo dene e popleyino e nuina.

32. Hede o koo, te o dada no, o poda no ye no, O mo leyu kuku no, ne poda mó wore mo no ko ná tiba a popleyino ne blida kwa a ta, tenepono ne badeda mò a ta:

33. Ple ye ne yeblede be yido bae a ware, tene ne nu ne yido ná ware yi!

34. Nē o koo bida yero, nē o poda no jeyituo kwa, one tiba a popleyino ne o blidakwa bo teda ne pee.

35. Kre nà Bue no nede yeu o mi ámo numo yi, e mo, kre á wore kudi, á popleyino bá ye á bebuno hwiso po ko wa kpone kukwi a ta, yi.

LU XIX.

1. Ne kre ne nena te Jesu wēda te ne nede e tue mo o wedade Galili, o didade Judia a wae ne ne Jordane ne-neke.

2. Nē powa a do poplande kweda no mo nē o pēyāna no kre tenō.

3. Nē Farisaibo didao no mo yi, o tena no o poda no ye no, ple e nu tee nyebeyo bo ha o nyine huru ko de gbiye a taē?

4. Nē o tuda no ne o pono á yea ne hīde, e mo, te nyono nuna no tede kene o nuna no beyo ko gbā he mo.

5. Nē o pono, ko dene nede a ta, nyebeyo bo seo o buo ko o de he nē bo mu o nyine mo ma: nē o sō mu fe dō nu.

6. Neeke o ye sō di, ke fe dō. Nee dene Nyesoa nīmā nyebwe na heya ne ye ne di.

7. O poda no yeno, nē hane e nue Mose po e tede, e mo, bā hnyi huruhea-kinede pledō bá mu no huru ha?

8. O poda no yeno, Mose ko á wore a yakrāda a ta woda ámo mo á hada á nyino huru: kē tede kene e yeda none.

9. Nē ne lele ámo, be nyo be o ha o nyine huru be ye nīmle a ta, nē bo du obe nē o pa nīmle; nē nyono hee huru nyo bo du no nē o pa nīmle.

10. O monao poda no yeno, nyebeyo ko o nyine he wa ka be nee no e ye hāka ne bo dudi.

11. Nema o poda no ye no, nyebo a popleyino yede ne we bo nu wī ne nede kē nyono e hnyiee ne no dō no.

12. Emo e ko yunoke o neeno wode tene o wodade wa de kudi no; nē e ko yunoke be no nyebo nu yunoke mo: nē e ko yunoke be no o nu wadui yunoke mo ko yeu a dible a ta. Benyobe boade e nue, nē bo nu ne.

13. Hede hyeyiru bwī yeedao no mo te o na poda no kwe lu no nē bo muna bede: nē o monao podeda no yero.

14. Nema Jesu pedano, bá wo hyeyiru mo á na ka no

ye bo didę mò mọ; ęmo nyono kọde Nyesoa ę dible nyę kre wa ka ne.

15. Nę ọ podao no kwe lu nọ, pledō o wodao tenō

16. Nę yi ọte didao nọ mọ ọ ponọ Todeo hã de bee be nue ple bé mu konose hōnō kọ?

17. Nę ọ poda nọ ye nọ, hane nue ne dade mò hã nyebwe? ę ye hã nyọ kọ kę Nyesoa dō; nęma ne ponọ be bi hōnō nyę ne bé tu tedi yimọ

18. Ọ poda nọ ye nọ, ę de bee? Jesu ponọ na la nyọ, na pa nįmle, na yidi, na po bae se ke.

19. Tuo buo kọ de be; nę be nowane bae te ne ni dui ę nowanena.

20. Nę nyebwe idaede poda nọ ye nọ, de neno ę popleying ne ne tu yimọ wode ne hya nyeng: de be no ne ide di?

21. Jesu poda nọ ye nọ, ne ponọ bé wedeyenọ bé mu, pru dene kọ, nę bé hnyi ne swęyio nę mu hã yibwa nọkwede kọ kre yeu; nę be di mò mọ kwę.

22. Nęma te nyebwe idaede wōna wī neno, ọ wodao ware ka: teneponọ ọ kokode hoda.

23. Hede Jesu poda ọ monao ye nọ, hãte ne lele ámo, ę di krãmo, ę mọ pão bọ pade yeu ę dible.

24. Nę ne lele ámo ne di, ę di woręmọ, ę mọ kamele ę be be diyę ę yię tie hio pão ę be pade Nyesoa ę dible.

25. Te monao wōna ne ę gedidade no baka nę o ponọ nyọ mie wamọ di?

26. Nęma Jesu tadao no mọ nọ, nę ọ poda no ye nọ, ke nyebo mọ ę ye ne boade nęma ko Nyesoa mọ de e popleying e ibo ne ne wę.

27. Hede Petro tuda nọ ne ọ poda nọ ye nọ, yi à seo teble ę popleying, à kwę mó mọ; nę dene à mie komọ di?

28. Nę Jesu poda nọ yenọ hãtenō ne lele ámo, ę mọ ámu no kwę mò mọ ne nede, diehmlęnena ę ti idi Nyebo

á Nyebeyu bọ nenoo o teyiboasda kiñkenede ke, á munoo kiñkenede punosō ke ne yi, á munoo Israele á tibwi punosō á te hla.

29. Nē nyebo á popleyino no seo kiya ke bebuno ke de á nyinoyiru ke buo ke de, ke o nyine ke yiru, ke bro ke ná nyine á ta, nē o yi e de á wore hm ple bọ munoo konose hōnō kọ.

30. Nema odo poplande no ne nya o mino li no bode-mo, nē nyeno bodelino o munoo nya ne.

LU XX.

1. Nee yeu á dible e woye, te kaibuo muna nyenairu sesene o muna kōwanuo kūmo ko o kēwe-gburo.

2. Nē te o kọ kōwanuo hē o gidada pene á te ko nyenayedo mo o tedade no o kēwe-gburo.

3. Nē aue tā á aua, te o wodao, o yedede nyebo te, o nyinanao māeye honāka.

4. Nē o poda no ye, no bá made kēwe gburo yi; nē bedebe no e nu tee ko ámo mo ne hnyi ámo ne. Nē o muna.

5. Nē aue hmledō á aua o wodao di, nē kre aue siedo á aua yi o nuna ne di.

6. Nē aue punodō á aua á ti o wodao o yedede obe o nyinanao honāka yi, nē o poda no ye no deeka á nyinadede nyenayedo gbiye honāka!

7. O ponoo tenepono nyo ye ámo kū. O poda no ye no, bá made kēwe gburo yi; nē bedebe e nu tee ko ámo mo, ne á mi yimo.

8. Nē te wide tuda, kēwe gburo á koo didao o poda o tyo ye no, da kōwanuo mu no wa peeda hnyi, kwede wa linobodeg mo hē ye tede do ke.

9. Nē nyono o kūna: sue panodō a sus a ti te o didao o popleyino yida peneye yi

10. Nema wa tede nyebo te o didao, wa wore ye ne o de minao himo; nēma o yida peneye dōdō yi.

11. Nē te o blida ne kwa, hede o plēda hā kai-buo mo,

12. O pono o linobodeo no nede no nu kōwa aus dō, ple ne nu no o ko àmu hē à waine, àmu no kōwa ma, wē nu nyenayedo gbiye.

13. Nema o tuda wa bas te dā nē, o pono, Beyu ye mó de mo nu, á ye pene a te gida?

14. Be du nene nē mu ná mue: dene hnyi mó ne mi linobodeo hnyimo yi.

15. Ple e ye tee, dene ko bè nu ne dene nowane ne? ná yie nyinyino tenepono no kpones?

16. Nee linobodeo mi nya nemo, nē nyaneo mi li no bodemo; kore nyebo poplāde desono kē o do ma-mode heede.

17. Nē Jesu yidao Jerusalem mi o gbadao o panosō, o dō badaye kre tide idi, nē o poda no ye no,

18. Yi kre à mide Jerusalem; nē o mi nyebo a Nye-beyu pristebo hwe ko kineo hē kwa pono, bo mu no nē ha bo mu no la.

19. Nē o mi no Dako kwa pono bo mu no wono senane o mu no bi, nē o mu no krusefaie; nē nyenayede ta a weda o mi konō womo di.

20. Hede Zēbedaio a nyebeyiru a de ke o nyebeyiru hē o didao no mo o bededa no mo o pono o dida no dede idademo.

21. Nē o poda no ye de ide? O poda no ye no, be wē e mo, ná nyebeyiru sō no nede obe bo nenede ná dida waa mo, nē obe kre ná komla waa mo ko ná díble nyé.

22. Nema Jesu tuda no nē o pono á ye ibo dene á ida.

Ple kobo mi namo á wede e nena ne, nẽ baptisem ne mi baptisemo wede e baptiseda ne? o ponõ à wede ne ne.

23. Nẽ o poda no ye, háteno á mi nà kobo namo, nẽ baptisem ne baptisee, ne á mi baptisemo yi; kẽ bá nenede nà dida waa mo kò nà komla waa he ne yede ne mo kò bè hnyi nyo, kẽ nyo nono g ta Buo gida ne ne nono e mino hnyiemõ.

24. Nema te o pu wõna ne, o podeda bebuno sõ yero nõ,

25. Nema Jesu dada no, nẽ o podano á ibo ne ne te Dako g kpwẽyiedio koo no wĩ ke, nẽ wa nye hwebo pee no tedi ye.

26. Nema kre ámo mo e na nenõne: kẽ nyo bõ ponõ o nu wikekoo kre ámo mo, nẽ bõ nu á leyu;

27. Nẽ nyo bõ ponõ e nu nye hwẽ kre ámo mo, nẽ bõ woye áne nyebaero.

28. Tene nyebo g Nyebyu nu o ye e te ke di, e mo nyebo bo mu o leyude nu g ta, kẽ bõ mu nyebo g leyu de nu, nẽ bõ hnyi o hõnõ o do poplande g tehadede g ta.

29. Nẽ te o wodade Jeriko powa g de hwẽ kweda nõ mo.

30. Nẽ yi doo sõ nenaõ tide gaba idi, te o wõna ne, e mo, Jesu hina ne o yaedade wĩ o ponõ, O Koo mo nõ te Davide g yu, à ware bõ nu mó.

31. Nẽ powa podeda no yero nõ, o ponõ bo poda kpwe: nema o podeda ne ke o yaedade wĩ di o ponõ O Koo, mo Davide g yu à ware bõ nu mó.

32. Nẽ Jesu nyinanao o dada no, nẽ o podano, denẽ á ide bè nu ámo mo?

33. O poda nõ ye nõ, Koo, à yi be kreeye.

34. Nẽ Jesu yidoda o ware o toda wa yi nõ; nẽ wondõ-ata wa yi tedano nẽ e kweda nõ mo.

LU XXI.

1. Nē tē o kwanena Jerusalem mō nō, nē tē o nyine-nade Betpagi kre Olive a tebwe hede Jesu tedade monao be sō,

2. O poda no ye nō, bá ya orō nō gbwede ámo ye, nē dōdō á mi kàsera yedemō kō o yu hē; bá wore nō, bá mu mò ne mō yade.

3. Nē nyō bō tu ámo te de ye, á munopo, Kōō nō ide nō; nē wondōata o mi ne notemō.

4. Dene nede wē e nuina ne, te ne profete tuda be munao yade, o pono,

5. Ba lele Zaion a nyine-hya, yi kre ná kiñ dide mó mō, o plone o neo kàsera a bōdō kē.

6. Nē monao munao o nuna dene Jesu leleda no.

7. Nē o yada kàsera kō o yu hē o poda ne wa raure kē, nē o tudaō nō.

8. Nē powa hwe o brada wa diepode o podao ne tide idi; obe beda ti a babe ti ya nō, o brada ne tide idi nō

9. Nē powa no nena nya kō nyono kwēda nō mō hē, o yaedade wī o pono, Hosana ko Davide a yu mō; hōnō didé Kōō a nyine bō zee; Hosana bē hio.

10. Nē tē o didade Jerusalem orō a popleyingo minade, o pono, nyō be noe?

11. Nē powá podano, nyō neno mō Jesu nō mō profete o wode Galilai a Nazerete no.

12. Nē Jesu munade Nyesoā a temple biyo, nē nyono o popleyingo o pruda, o tona teble kre temple biyo o poda no diye, nē nyono hinena wudi kenō o pruda hunubwi o worada wa teble bro mō kō wa kenede hē.

13. Nē o poda no yeno, e kineke e mō, Nà kai mi bede kai numō; pledō á nu ng yidio a bidie mō.

14. Nē dōo kō babio hē o didao nō mō kre temple biyo; nē o pēyāna no.

15. Nē tē pristebo hwe kō kineo hē yida gedide hwe ne o nuna, nē hygyiru o yeedāde wī kre temple biyo o pono Hosana kre Davide a yu mo! e yaeda no krā wudi.

16. Nē o poda nō yē nō, hene nyono nede ti wāne neef Nē Jesu poda no yē nō áwi; á yea ne hīde, e mō, ne nu pane kō nyono nyē hē a woni e po mó nyine háka?

17. Nē o sedao no, o wodade orō, nē o munade Betane, nē o pedade.

18. Nē tē nyena nyana tē o yida orō kede mi kanō ni-na nō.

19. Nē tē o yida buē-tu kre tide idi o didao nē mō kre o yeda de tu fe yede, kē hwīya dō, nē o poda nō yē bui te na kūo mó yi di iduidu. Nē worewore buē-tu yedoda.

20. Nē tē mōnao yida ne o gedidade o pono Hane buē-tu nu yedoe a worda!

21. Jesu tuda no nē o poda no yē nō, háte ne lele ámo, bá kō hátepoē bá yi bá ye kpre kō, dene nuie buē-tu nō nede mō, á na nu e dō, kē bá po tebwe nō nede yē bé wo ta nō, nē bé tuiede idu mō, nē e muē ne.

22. Nē de a popleyino ne á mie yedamo, bá yi bede ba yi háte pe nē á yi nē ne.

23. Nē tē o didade temple biyo, pristebo hwe kō nyebo a nyegbade hē o didao nō mō tē o yida twede nē o podano, hane nue ne kōde ne mō, bé nu dene nede hē nyō nu mó ne kōde ne mō?

24. Jesu tuda no nē o poda no yē nō, te dō no mi ámo nō ne yedamo yi, nē bá lelemò, nē hede mi ámo lelemo yi nyono nu mò ple ne ni dene nede.

25. Jone a baptesem di, tene a woē? e wode yeu, hē e wode nyebo mō? Nē o pededa ne nō o pono, bá pono,

e wode yea o mi ámo ye no ponō, nē hane nue kre á ye ne hāte ke po di?

26. Kē bā pono e wode nyebo mo, à pi nyebo a hwanō : kore nyebo a popleyino dede Jone profetepe.

27. Nē e tuda Jesu nē o pono à na hli ne ne. Nē o poda no ye nē, na lele ámo yi, e mo nyono nu mò ple ne ni dene nede.

28. Nema hane á wore pee? Nyebwe te no koda nyebeyiru sō; nē o didao o tede dō mo o pono, nà yu be mude nà kēwe gburo, be mu kōwa nu.

29. O tuda no nē o pono ye wē, ke o bodeda hī no o hiena o woro mo o muna.

30. Nē o didao obe be mo o leleda no yi. Nē o tuda no nē, o pono, wēne nē kre o yeda mu.

31. Nee, o tao sō nono, wa bae no nuna o buo a woro di? O poda no ye no, wa tede nyebwe no. Jesu poda no ye no kiñ-wudikweo ko wraure-nyino he o mide Nyesoa a dible nyē pamō pledō á mude pa.

32. Emo-Jone didade ámo mo, o poe ámo hā kpone a tide, kre á yeda no hāte ke po : nema kiñwudi-kweo ko wraure nyino he o peda no hāte; nē anyebwetū tē á yida nē, e diebodede á yeda á were mohie, bá muna no hāte ke po, yi.

33. Bá wō dadegbā be a te : Kaibuo te nena o dōda kewē-gburo o hadao o gbī nē o brada wē-gbō o podao e foo-kai o poda nē gelonuo kwa, o munade mohlo bro te ke.

34. Nē tē bui-po ti kwanamo o tedade o leyiru gelonuo mo bo muna e poode kwa bhī.

35. Nema gelonuo kroda o leyiru, o bida obe, o lada obe o bideda obe sie.

36. Nē di o tedade leyiru te o he o hio-wa tede do :

ně dene o nuna wa tede nyebo mo, ng o nu nyono nede mo, yi.

37. Ně e diebodede o tedade o nyebeyu, o pono o mi na nyebeyu yiepimo.

38. Nema te gelonuo yida nyebeyu nono, o pededa ne no, e mo, Nyono nede o mo kudekoo no: bá di, bà la no, ně ànyebwetu inu o kude gba.

39. Ně o kroda no o hadade no kewe-gburo o lada no.

40. Nee te kewe-gburo a koo mie dimo, hane o mi gelonuo nono numo di?

41. O poda no ye no, o mi nyebo kukwi nono lame swēka, o mi kewe-gburo seya nyebo hnyimo hono mi no e poode hnyimo kre ene ti idi.

42. Jesu poda no ye no, á yea ne hide kre Kinede ke, e mo, siō ne kaipoo poda wā neno e nu seō a siō hwe: dene nede ne mo Koo a nanude, ně e nu gedide kre ámo yie!

43. Neeke ne lele ámo, Nycsoa a dible mi ámo kwa heemo, ně e mi hnyimo dako no mi e bui pomō.

44. Ně be nyo mi siō no nede ke pimo o mi gidemo: ke be nyo e bi lu, ně e wō no ne pedepede.

45. Ně te pristebo hwe ko Farisaibo he wōna o dadegbē o yidoda ne, nono o hēna nyine.

46. Nema te o pēna ne no, e mo hane bo nuna o kwa fe gboba o pida nyebo a hwanō, tenepono o dededa no profetepe.

LU XXII.

1. Ně o tuda no ne o poda no dadegbā ye o pono,
2. Yeu a dible e wo kiñ te ye hono pina blepa dibade ko o nyebeyu mo.

3. Nē o tēdade o leyiru, nyono o deede blepa dibade mo bo muna no dā: nē o pono o yedao di.

4. Nē o tēdade leyiru be di, o pono nyono deede, ba lele no, yi, ne hmlene ne dibade, nā bile ko fenonede be he leene, nē teble a popleying wemoe; bá dide blepada.

5. Nema o pededa ne me ke, o muna wane tede no, obe munade o ge, obe muna o pāno a te ke.

6. Nē obe no nena o kroda o leyiru, o tuda no swē, o lada no.

7. Nē te kiñ wōna ne o peda yero; nē o tēdade o tākli, o lada nyelao nono, o poda wa orō to.

8. Hede o poda o leyiru ye no blepada wemo kre nyono dee o ye ne yēblede.

9. Nee bá mude tidi hwe idi, nē be nyebo be a yede bá dade no blepada.

10. Kre leyiru nono nuna o munade tidi kwe idi no, nē nyono o popleying no o yededao, o kweda no yibwa no, e mo nyebo kukwi ko hā nyebo he: nē blepada a dabwe wedade ye no.

11. Nē te kiñ didade kai biyo, bo muna dabwe yi o yededade nyebwe te hono yeda blepa rauro po:

12. Nē o poda no ye no, Beyu, hane nue ne dide teno, kre ye blepa rauro po? Nē o yeda wī ko.

13. Hede kiñ poda leyiru ye no, bá moane o swē ko o be he, bá hade no, bá mude no heide ne mede diyē tune; tene o mino wemo o mino wa nyē dimo.

14. Kore nyebo poplande dee, kē o do kpra heede.

15. Hede Farisaibo muna o tuda e sida, e mo hane bo nuna o wī moane.

16. Nē o tēdade no wa monao ko Herodianbo he mo o pono, Todeo a ibo ne ne te ti hāte, nē te twede amo Nyesoa a kpone a tee, nē ne yi nyo a wī de; kore ne tu nyo a fe dō a te yimo.

17. Nee bé lele àme hane ná woro pee? ple e nu tee
bá hnyi Kaisa kinwudi, hē e ye tee nu?

18. Nema Jesu yidoda wa kpone kukwi no, nē o poda-
no, Deeka á tee mò di, ámu yeyedao no?

19. Bá tede mó kin-wudi yee ye. Nē o yadao no pene
mo.

20. Nē o poda no ye no, nyo a kusebwe ko kineede he
nede?

21. O poda no ye no, Kaisa a de no. Hede o poda no
ye no, Bá hnyi Kaisa dene Kaisa ko: nē bá hnyi Nyesoa
dene Nyesoa ko.

22. Te o wōna te neno, e gedidade no ne, nē o seda no,
nē o muna wa mu.

23. Nyenayedo dō nōno Sādukaibo didao no mo hono
o pono, e ye konowoe ko, nē o yedada no no,

24. O pono Todeo Mose ye ne, nyebwe bo ye yiru ko,
nē o bebu bo du o nyine bo mu yiru ko ko o bebu mo.

25. Nē bebuno hmlesō nena; nē wa tede nyo te o du-
da o nyine o koda nē te o yeda yiru ko o sedao o nyine
o bebu mo;

26. Nyono wedade o sō, nē wa tā, kre o nuna e yeda
wa hmlesō, yi.

27. E diebodede nyine koda ne yi.

28. Nee kre konowowe a ti, nyo a nyine o mino numo,
yi? emo o popleyino duda no, wē.

29. Jesu tuda no nē o podano, á kane te á ye Kinede ko
Nyesoa a kpwē he a te ibo.

30. Emo kre konowowe mo, o ne dudide o ne hnyi
nyino bo du no yi, kē o wo Nyesoa a angelbo no nede
yeu ye.

31. Nema ko koo a konowowe a te, á yea ne hīde, e
mo, te ne Nyesoa tnda ámo ye, o pono,

32. Mō te Abraham ko Isake he, nē Jakobo a Nyesoa

yedi. N̄yesoa o ye koo a N̄yesoa, kē kononeo a N̄yesoa no.

33. Nē te powa wōna te neno o gedidade o todete a ta.

34. Nema te Farisibo wōna ne, e mo Jesu a be nu Sardu-kaibo bo poda gbwe o kweda yibwa no.

35. Hede wa bae te no mona tehlaq yedada no te no, teneka, o podano,

36. Todeo, dene mo tede hwe kre tedi nyē?

37. Jesu poda no ye no, Bé nowane ná Koo N̄yesoa ke ná fe a popleyino mo ko ná šiu a popleyino he, nē ná woro a popleyino yedi.

38. Dene nede mo tede tede, e mo tede hwe yi.

39. Nē dene e kweo, e wo ne ye, e mo bé nowane bae, tene ni dui a nowanena.

40. Tedi a popleyino ko profetebo a popleyino a wī he kre e pede tedi sō ne nede kudi.

41. Te Farisibo kweda yibwano Jesu yedada no no,

42. Hane á wore pee Kraise a te? Nyō a yu o moe? O poda no ye no, Davide a yu no?

43. O poda no ye no, nē hane e nue Šiu nu Davide o dade no Koo, o pono,

44. Koo poda ná Koo ye, bé nenede ná dida sō mo bè tede ná nyāo ná beketude mo nu?

45. Nee Davide bo yi no Koo dede hane e nue o nu o yu di?

46. Nē nyebwe te yedade ne we bo, tuda no ne te di, nē wode nyenayedo nono, mo nyō yedade ne we bo yedada no te de no di.

LU XXIII.

1. Hede Jesu hlida powa ko o monao he mo,

2. O ponō kineo kō Farisibo hē neo Mose ā kenede kē;
 3. Nēe bedēbe o lele ámo ba tu yimō nenō bá tuyimō,
 nē ba nu ne : kē á na nu wa nunude ; teneponō o ti te
 kre o ne nu ne.

4. Emō o moane biblede ne e kūkwa, e kraa nyō bo
 bli, nē o peo ne nyebo hwāe kē : kre wa nyebwetu o ne
 wē bo gba gie bo to ne nō.

5. Nema wa nunude ā popleyingō o ni ne, nyebo bo mu
 ne yi ā ta ; o boae wa filaktere nē o boae wa raurebo ā
 mē kē nō.

6. Nē o nowane tēde nena kre dibade dida nē kenede
 hwe kre sinēgoge biyō nō,

7. Nē wāpnoē kre māeyē, nē nyebo bo dade no Rābi,
 Rābi.

8. Nema á na wē, e mō, nyebo bo dade ámo Rābi tene-
 ponō á kō wīkēkō dō nō mō Kraise ; nē á popleyingō
 mō bebuno.

9. Nē á na dade nyebwe te Buo kre bro mō ; teneponō
 á kō Buo dō nō nedē yeu.

10. Nē á na dadeē wīkēkō, teneponō á kō wīkēkō nō
 mō Kraise.

11. Nema nyōnō o te mi yiboamō kre ámo nyē nō bo
 nu á leyu.

12. Nē be nyō yaede odui nē o mide teemō ; nē be nyō
 teede odui, o te mi yiboamō.

13. Nema á kō kide, ámu kineo kō Farisibo hē yeyedao
 á ! teneponō á kē yeu ā dible ko nyebo mō : emo ánye-
 bwetu ne pade, ple nyono o ponō o pade á kē no ye yi.

14. Á kō kide amu kineo kō Farisibo hē yeyedao á !
 teneponō á wora tiko nyino ā kiya ā teble wonō nō, nē
 kō o boeda ta á hloa á bedewī ye : nē á blidi mino
 boamō.

15. Á kō kide ámu kineo kō Farisibo hē yeyedao á !

tenepono á we idu ko bro he lu no, bá mu proselite do nu: né bá aue no, hede o nu hele a yu o hio ányebwetu wé so.

16. Á kó kide ámu doo-nyapoo no! ámu no pono nyó bọ pode temple e ye de nu; ke nyó bọ pode temple a see hede de no pode.

17. Amu boo, ámu doo no yi! Emo e de be ne hio ple see hée temple no ni see e kóne

18. Né nyó bọ pode olta, e ye e de nu; ké nyó pode hnyiede ne neo ne ke, né hede de no pode.

19. Ámu boo ámu doo no yi! Emo e de be no hio, ple hnyiede hée olta no ni hnyiede e kóne!

20. Nee nyó bọ pode olta, hede olta no pode kó teble a popleyingo ne neo ne ke he.

21. Né nyó bọ pode temple, hede nono o pode kó nyóno o tinde ne biyo he.

22. Né nyó bọ pode yeu, né Nyesoa a kiakenede no pode kó nyono o neo ne ke he.

23. Á kó kide ámu kineo kó Farisibo he yeyedao á! tenepono á pee minte kó anise he né kumine yedi e wae pu a waa, ple kre á ne tu tedi a de hwe yimo, e mo há tehila, woremopopoé né hátepoé no: de neno ne á mie numo, ké ebe ne neo e na se tide idi yi.

24. Amu doo nyapeo no o dede nate no ple o mle kamle.

25. Á kó kide ámu kineo kó Farisibo he yeyedao á! tenepono á hmlene kobo kó plede he a ke no, nema kre kudi á yidide bebadé kó nyinyine de he.

26. Mo doo Farisipe no! tede kene be hmlene kobo kó plede he a kudi, pledó e ke be munó hinq we yi.

27. Á kó kide ámu kineo kó Farisibo he yeyedao no! tenepono á wo wudidi pli ye hene e ke noyino, ké e yidide koo a dekre no kó teble kukwi a kplikli he.

28. Kre ne nee ko áne fe á ne hwõ há nyebo ko nyebo yi, nema kre ámo kudi á yidide yeyede ko de kukwi he,

29. A ko kide ámu kineo ko Farisaibo he yeyedao no! tenepono á pe profetebo a wudididi, nê á kpone há nyebo a wudidikiya.

30. Nê á pono ba nena kono áne buono a ti idi, nê á yeda no ke bi, á yeda profetebo la.

31. Nee á pe ádui bo no, te á mo nyono lada profetebo a yiru no.

32. Bá yidide á buono a kpone kukwi a senanede.

33. Amu sida, ámu plidi a kpru! hane á mie hele blidi a ke tanena numo!

34. Nee yi, ne tedede ámo profetebo ko tókoo he mo, nê kineo yedi: nê á mi obe lamõ á mu no krusefaie, nê á mu obe bi kre á sinegoge biyo, á mu no swê tu, e mu nu, wode orõ be kudi nê kre orõ be kudi.

35. Há nyebo a popleyino no leeda kre bro wode há Abel be nyinede Zakeraiase o mo Berekaiase a yu mo hono á ladedao temple ko olta he hedi, te wa nyino a blidi e na bide ámo lu no.

36. Háteno lele ámo, de e popleyino ne nede mi nyebo kpru no ne kono ne nede lu no bimo.

37. O Jerusalem, Jerusalem mo no le profetebo o pe nyono teede ámo mo sie mo no, ti peplande ne ida ne e mo be kweda ná yiru yibwa no, tene habekpá ni o gidi o yiru ke o pede ne o pobwi biyo kre á yeda wê.

38. Yi, á kai sego ámo mo debaka.

39. Kore ne lele ámo wode ti neno ke á na yi mò ne bá tedonopo, Nyo nono ko krabwe hono dide Koo a nyine mo.

LU XXIV.

1. Nē Jesu wodade temple biyo, o munao: nē o monao didao nō mō bō muna nō temple a kiya ye tede.

2. Nē Jesu poda no ye nō á ye de a popleyinō neno yi? hātenó lele ámo, siō te dō o na seo o bae lu hene na poee honō ne.

3. Nē tē o nena Olive tebwe lu, monao didedao nō mō, o dō, o pono be lele ámo tibe dene nede mio bimō, nē dene bē didō ná didie kō konō a lugideda hē a yido-de numō?

4. Nē Jesu tuda no nē, o pono, bá mayio nyo ne tede ámo boe.

5. Kore nyebo poplande minō ná nyine didemō, o munonopo mò Kraise no; nē o mu nyebo poplande boe.

6. Nē á mi tā te wōmo kō tō a nyine hē; bá tu ne yimō á ne di hwano pi; kore de a popleyinō neno be bidō nō, nema e na nu e lu gideda pledō.

7. Kore dako minō dako yehmemō, nē dible kō dible hē; nē e didō numō kanō, kwē krē no, nē bro a dihni-hnie kre tede peplande.

8. De e popleyinō neno e mō ware a hurutuda no.

9. Hede o minō ámo nyebo kwa pomō bo mu ámo swē tu bo mu ámo la: nē dako a popleyinō o minō ámo nyā-mō ko ná nyine a ta.

10. Hede nyebo poplande o minō be ye hlamō o mu o bino wa nyāo kwa po o mu wa bino nyā.

11. Nē se profetebo a do poplande minō tanowomō o mu nyebo poplande boe.

12. Nē tē kpone kukwi minō ke nō bidimō o do poplande a nowanena minō wonenemo.

13. Nema benyobe lamaa woro kre e lugideda mo, nē o wawa ne.

14. Nē dible a hā tibosa neno, be tuiēde kono a popleyino kudi, be mu tekenoheyada numo ko dako a popleyino mo, nē hede e lugideda mino nyinemo.

15. Nee bá yido diebobā a nyinenyinede, hene e te profete Daniel ti, be nyinade ŋeko tede (be nyo yi hīde bo yido ne no)

16. Nē hede nyono nede Judia bo gbadede kwidida tebwe lu;

17. Nē nyono neo kai ke o na tedode table ne nede o kai biyo bo mude ne ha a ta;

18. Nē nyono nede ge, o na di kede, be mu o raure gba yi.

19. Nē nyono mio kudi nemo, o o mino yiru nyamo kre nyenayede neno idi o ko kide!

20. Nē bá bede e mo, á kwidida, e ne dido khe a ti nu ke sabate nyena.

21. Kore ti neno idi, kuwowe hwe mino bimo hene yeao bi, wode kono a hurutada be yede ti neno ke, o hene na bidoo ne di yi.

22. Nē nyenayede neno, be yi e ne kwaenoyene, nē tōnyebwe te dō o na wado ne: nema ko nvone heede a ta nyenayede neno mino yekwamo.

23. Nē hede nyo bo podoo ámo ye no, Yi Kraise no nede, o kre tenō; á na po ne hāte ke.

24. Kore se Kraisebo mino tanowomo ko se profetebo he nē o mi yidode hwe ko gedide hwe be tahamo, nē be ibo ne, nē o munoo nyono heede o nyebwetu boe.

25. Yi ne heya ámo ke no pledō.

26. Nee bo po ámo ye no, yi o nede yeba tede á na mude, yi e nede kai a gburo á na po ne hāte ke.

27. Kore tene e ne, yeu be yi yie pe e wedede idulu

waa, ɔ fe e bidede nisede waa, kre nyebo ɔ Nyebeyu ɔ didie ɔ ka mino nemo.

28. Eno tene seɔde peo, kreno meme minode yibwa no kwemo.

29. Nyenayede neno e kuwowe be hingo hede wɔndɔ-ata heide mino wɔ fe bimo, nɛ hebo na podo o pebe ne, nɛ hneye minode yeu bledemo, nɛ yeu ɔ kpweade miao sekemo.

30. Nɛ hede nyebo ɔ Nyebeyu ɔ yidodede, mino tawomɔ kre yeu; nɛ hede bro ɔ dako ɔ popleyino mino wemo, nɛ o mine nyebo ɔ Nyebeyu yimo o mino yeu a nupɛ nyɛ didemo, o mino kpwe ko teayiboada hwe he yamo,

31. Nɛ o mino o angelbo tedemo, o mino wono-fɔna e wi boa bimo, nɛ o mino nyeno o hade yibwa no kwemo, e mo tene duduidu hɛ wedenɔ, be wode yeu ɔ meɛ be, be nyinede ebe mo.

32. Nɛ, ba wɔ buɛtu ɔ dadegbɛ: o baho be nu e de ɔɔu nɛ bo tobo, hede ɔ ibo ne ne, te yedeba kwamo.

33. Nɛ kre ne ne, ba yido de e popleyino neno, be yido tanowe, hede ba ibo ne te o kwamo, e mo kre hwaidi.

34. Hɛteno ne lele ɔmo, nyebo kpɛru no ne konɔ ne nede o na weone pledɔ de ɔ popleyino ne nede be muɔo yade.

35. Yeu ko bro he mino himo, kɛ nɛ na hingo ne.

36. Nema nyenayedo nono ɔo sua nono nyo ye nɛ ibo, bɛ angelbo no nede yeu kɛ nɛ Buo dɔ.

37. Nɛ tene e nena Noa ɔ nyenayede idi kre nyebo ɔ Nyebeyu ɔ didie ɔ ka mino nemo, yi.

38. Kore tene e nu nyenayede ne nena pledɔ yini mino bimo, o yida te, o yida ne, o yida nyino dui o vida

no nyebēbo nō hnyi bo muna no du, e yēda nyenayedo nō Noa bidade ake kudi, ke,

39. Kre o yēda nē tōde, pledō yini didao e hadao wa popleyino; kre nyēbo a Nyebeyu a didie mino nemo.

40. Nē hede nyēbo sō minode ge dō nemo; o be minode heemo obe munode se.

41. Nyino sō mino mīle do grainemo: obe minode heemo, obe munode se.

42. Nēeka bá fo; kore á ye ibo aua be nō idi á Koo mino dimo.

43. Kē dēngē nedē bá ibo, e mō kai-buo bō iboda ne wōtye be nō idi yidio mina dimo nē o feda nō ne, nē o yēdao nō mō wo bō muna o kai wō.

44. Nēeka bá wemo yi, emo aua nō o idi á na tōdeo ne ne, nyēbo a Nyebeyu mino dimo.

45. Nē hede nyō mōe hā leyu nō kō tō hono o koo tu o nablewē kwa, bō mu no wane dibade hnyi kre ene ti idi?

46. Leyu nōno o kō krubwe, hono o koo bō dido o yēde kōwa nōno e nuna.

47. Hāteno ne lele ámo o mi nō numo o muno o kōkode a popleyino wī ke kō.

48. Kē leyu kuku nōno, kre odui kudi bō yi ne nō ti, e mō, Nā Koo a didie hongane kede;

49. Nē bō towa obino leyiru a bibie, bō yi te nē o kō nōnuo hē bo yi ne,

50. Leyu nōno a Koo mino dimo nyenayedo nō o idi e te yēde nō kudi no ne, nē kre aua nō o idi o ye nē tōde,

51. Nē o mino no tie čemo, o mu nō nō o peeda hnyi kre yēdao nyē: kreno o mino wemo o mino nyē dimo.

LU XXV.

1. Hede yeu a dible miyewomō bobo pu no o duda wa mlatedia o muna blepaō nya bedemō.
2. Nē o tae hm kōda tō, nē obe hm boda.
3. O nyono boda o duda mlatedia kre o yeda kenā tide idi gba;
4. Nema nyono kōda tō o poda kenā de wudi nō o gba-da wa mlatedia tide idi.
5. Te blepaō hongnenade kede, o popleyinō nyinō bida-de no yie o moena.
6. Nē tō hedi, hede woredao, o ponō, yi blepaō nō dio : bá mu nō nya bede.
7. Hede bobo a popleyinō dudaye, o beda wa mlatedia.
8. Nē hede boo poda tōkōo ye nō, bá hnyi àmo áne kenā de : à mlatedia mone.
9. Nema tōkōo tuda no hē, o ponō, ōo; hede e ye ho, ko á kō àmo hē mō; á nyebwetu bá mude nyono pri ne mō, bá mu ne tō ko ádui a ta.
10. Nē te o yida nē tōmō mi hede blepaō didane; nē nyono wedamō o kō nō hē padade blepada; nē hede me-yu keedao.
11. Hede bobo be didao o ponō Kōo, Kōo, kre amo ye.
12. Nema o tuda no nē o ponō, hāteno ne lele ámo, ye ámo ibo.
13. Nēka ba fo, emo á ye ibo be nyenayedo be aua be idi ne nyebo a Nyebyeu minō dimō.
14. Nē yeu a dible e woye te nyebwe mide tede pedu daba nō, nē o dāda o leyiru nē o poda no o teble kwa nō.
15. Nē o hnyina obe talente hm, nē obe sō, nē obe dā.

o popleyinq o oodō, dene e yimotue o wedade, nē wōn-
dōata o muna daba.

16. Hede nyonō gbada talente hm, o muna o podeda ne
pāno o yida talente be hm di.

17. Nē nyonō gbada sō, nono yida ebe sō di.

18. Nema nyonō gbada dō, e muna e bruda bidie kre
huru o hudida o koo a wudi.

19. Nē te e gbada wē peplande leyiru nono a koo dida
o ko no he bo muna o wudi a te tu.

20. Nē kre e nuna nyonō o gbada talente hm o didao o
yada talente be hm o pono, koo hayina mò talente hra;
yi ne yi talente be hm di.

21. O koo poda no ye no, hã de ne nu, mó hã leyu
neeo o pe te huru: mo po de kimedede a te huru, mí mó
numo be mu teble peplande wí ke ko: bé didē ná koo a
sau nyē bi.

22. Nyonō gbada talente sō didao, nē o podano koo
hnyina mò talente sō, yi ne yi talente be sō di.

23. O koo poda no ye ne, hã de ne nu, mo hã leyu
neeo o pe te huru; mó po de kimedede a te huru; mi mó
numo be mu teble peplande wí ke ko.

24. Hede nyonō gbada talente dō didao, o podano ibo
mo ne te te kine koo, ne e dene ye do, nē dene ye bro
ke po ne e de ne pono kwe yibwa no:

25. Nee, ne pida hwanō ne muna ne hudidade ná ta-
lente huru; yi ná de ne ko ne nede.

26. O koo tuda no ne o pono, mo leyu kuku neeo, o
honã, emo iboda ne te e dene ye do, nē dene ye bro mo
po, neno ne kwe yibwa no:

27. Neeke mie ná wudi wudikenohineo hnyimo, te mie
dimō be mue ná wudi yí ko e kopedede he.

28. Nee bá hade no talente kwa, ba mu ne nyonō ko
talente pu hnyi.

29. Kore benyobe o ko de, de mi no hnyiemo bo mu e de peplande ko: kē be nyo ye de ko one de no ko mi no kwa heemo.

30. Nē leya no o ne be de bá tude no heide ne nede diye; tene o mino wemo o mino nyē dimo.

31. Nyebo a Nyebeya bo dido kre o teyiboeda nyē ko o ŋeko angelbo a popleyino he hede o mino o kiŋkenede ke nemo:

32. Nē dakoe a popleyino mino yibwa no kweemo ko no ye: nē o mino no gramō tene blableyituo ni o heye blable ko wuda he mo no:

33. Nē o mino blable o dida sō mo podemo, nema wuda kre o komla sō mo.

34. Hede kiŋ mino nyono nede o dida sō mo yenopomo, Bá didē mò mo, ámo no Buo po krubwe mo, dible no o wemaamo ko ámo mo pledō kono tuiedao huru bá mu no ko:

35. Emo kanō yida mò ni, á hnyina mò dibade; ninato yida mò ni, á hnyina mò nenade; mona dabe á paeda mò:

36. Ne čedawodeno, nē á hnyina mò diepode; ne kreda nē á dida mò tedemo: nenade jē nē á didao mò mo no.

37. Hede hā nyebo mino no ŋe tumo o munopo, Koo tibe no à yida, kanō yida mó ni, à hnyina mó dibade? ōo ninato yida mó ni à hnyina mó nenade?

38. Tibe no à yida mó mona dabe à paeda mó? Oo ne čedawodeno à hnyina mó diepode?

39. Oo tibe no à yida mó ne kreda, ōo ne nenade jē à dida mó mo no?

40. Hede kiŋ mino no ŋe tumo o munopo hāteno ne lele ámo, tenepono á nu ne nà bebuno no nede mo, bā e nu wa do kiŋmede, nē mo no á nu ne mo.

41. Hede nyono o neo o komla waa mo o mino no ye

no pomọ yi, Bá wode mò mọ, ámu no gididię, bá bide konọse na nyě hene wedamọ ko ku kọ o angelbo he mọ;

42. Teneponọ kanọ yida mò ni, nẹ á yeda mò dibade hnyi, nẹ ninato yida mò ni, nẹ kre á yeda mó nenade hnyi:

43. Mona dabe nẹ kre á yeda mò pae; ne ęedawodeno, nẹ kre á yeda mò diepode hnyi: ne kređa, nenade jě nẹ kre á yeda mò tedemọ di.

44. Hede o minọ nọ nẹ tumọ o munopo, tibe no à yida mó, kanọ yida mó ni, ọo ninato yida mó ni, ọo mona dabe, ọo ne ęedawodeno ọo ne kređa ọo ne nena jě, nẹ kre à yeda mó yimọtu.

45. Hede o minọ no nẹ tumọ o munopo hāteno ne lele ámo, teneponọ á yeda nẹ nyono nede wa do kimedę mọ nu nẹ á yeda nẹ mò mọ nu yi.

46. Nẹ nyono nede minode konọse kyidida nyě bimọ: kẹ hā nyebo munode konọse hōnọ nyě bi.

LU XXVI.

1. Nẹ kre ę nena te Jesu węda te e popleyino ne nede e tue mọ o poda o monao ye nọ,

2. Á ibo nẹ ne ę mọ wě sō be hi, hede luhinedibade ę ti nyineo ne, nẹ nyebo ę Nyebeyu poęede o nyāo kwa bo munọ krusefaieę.

3. Hede pristebo hwe kọ kineo he, nẹ nyebo ę nyekpade yedi kweda yibwa kre priste hwę honọ o dadede Kaigfase ę kai mọ.

4. Nẹ o tida ę sįda ę mọ hane bo nuna o muna Jesu na nu, bo muna nọ la.

5. Nema o podano, ę na nu dibade nyenayedo ę ne di hede po kre nyebo nyě.

6. Nē tē Jesu nenade Betane kre hīnanuō Simon a kai biyo,

7. Nyīne te didao nō mō o yada dieprude a alabgsta soda, ne e peda wudi baka o woradao nō lu nō tē o nēnao dibade a dida.

8. Nema tē o monao yida ne o peda yero o pono, dee á hie teble gbwī dī?

9. Emo dieprude neno e mie wudi peplande yimo bo mu ne sweyio hnyi.

10. Tē Jesu iboda ne o pono dee á he nyīne ku dī? Emo o nu mó há, kpone mō nō.

11. Emo á kō swēyio o nemaade ámo mō ti gbiye; kē mò á ne kō ti gbiye.

12. Kōre o worao mò dieprude ne nede fe nō o nu ne ko nà hada a ta.

13. Hāteno ne lele ámo betebe hātibosa prityeewane kre konō a popleyino mō dene nede nyīne nono nu, minode tuiemo, o te be munode nyebo wore kudi nō ne a ta.

14. Hede o punosō wa bae te, o nyīne mō Judas Iskariote munade pristebo hwe mō,

15. Nē o poda no yenō dene á di mò hnyimō be mu ámo nō kwa po? nē o kō nō he gidada silva a woronenopu a te.

16. Nē wodao ti neno idi o pēna ne nō hane bō nuna nō o nyōo kwa poe.

17. Nē nepolevenmō a tede nyenayedo idi, monao didao Jesu mō, o poda nō ye nō, Tebe ne ide bà hmlene luhine dibade bé mu ne di.

18. Nē o pono, bá mude orō kre nyebwe te mō, á mu nō yenopomo, Todeō ye ne, Ne ti nyīneo ne; kre blikai biyo kō nà monao he á ye bà didede luhine-dibade.

19. Nē monao nuna dene Jesu leleda no; nē o wēda lubine dibade mō.

20. Nē tē wide tuda o kō o monao hē nēnao tede dō.

21. Nē tē o yida tē o podano hāteno ne lele ámo á bae te mi mò ná nyāo kwa pomō.

22. Nē e ware nuna no baka nē o popleyino towana no yenopoe, Koo ple mō no?

23. Nē o tuda ne nē o pono, nyono kō mō hē à nyina kwe no kre fuo kudi, nono di mò ná nyāo kwa pomō.

24. Nyebo a Nyebeyu mine tene e nu kinee ko o ta; nema nyō nono kō kide hono mi nyebo a Nyebeyu o nyāo kwa pomō; e mie hā ka nemo ko nyō nono mō bō yeda koe.

25. Hede Judase hōne podao no o nyāo kwa, o tuda no nē o pono Todeo mō no? O podano, ne ne ta.

26. Nē tē o yida tē Jesu duda fro o poda ne krubwe mō o wōda ne, nē e hayina nē o monao nē o podano, bá du ne, nē ba di ne: dene nede ne mō ná fe.

27. Nē o duda kobo nē tē o bisida Nyesoa o hnyina no o pono, Á popleyino bá na ne:

28. Kore dene nede ne mō yede idaede a nyino hene e woro ko nyebo poplande a kpone kukwi a hwisopoe a ta.

29. Nema ne lele ámo, na nawa kēwe a popode neno ple e nyenayedo be tedo nyine, tine kō ámu hē bà muo e de idaede wononote, kre Buo a dible nyē.

30. Nē tē o wēda wora a beblemō o munade Olive a tebwe mō.

31. Hede Jesu poda no ye nō, á popleyino mi bohlamō toyedo nono biyo ko ná ta; kore e kinee mi blable yituo de hlamo, nē blable a ju be muo yibwa nō nogbobā.

32. Nema ne wodo kono ne munode ámo nyā kre Galilai.

33. Petro tuda nò ñe o poda nò ye nò, bá nyebo a popleyino bla bo ko ná ta mọ na hla bo ne idakaan.

34. Jesu poda nò yeng, háteno lele mó, Toyedo nono biyo kowã na hidę ne pledō bé mu ná te wē tã gade.

35. Petro poda nò yeno bá yide mó kwa kwede, ne ye ná te gade. Kre monao a popleyino poda yi.

36. Hede Jesu kọ no he didade tede ne o dade Getsemane, nē o poda monao yeno, bá nede teno, te na krinde nya be mu bede.

37. Nē o gbada Petro kọ Zebedi a nyebe-yiru sō he tide idi pledō ware towana o nuę, nē o fe kúnakwa.

38. Hede o poda no yeno, ware e seye e ni mò baka, e ye be la mò : ba nenede, ba fodede mò mọ.

39. Nē o munade nya debwi o poda o yibwa huru, o pono, O ná Buo be ibo ne, kobo nono bo hí mò nò ! kē ye nò po ná woro, nema ná woro be nuide.

40. Nē o didao monao o yededa no nyino nē o poda Petro ye nò, Dee ? á ye ne boade ba fodede mò ana dō.

41. Bá fo bá bede, á ne te tudotu nyé bi : háteno siu wēne kē fe wekpweyano.

42. O kwedao o munade di o bededa ne o pono O ná Buo be ye ne ibo, e mọ kobo nò nede be hí mó nò, ne ye e de na dō ná woro be nuie.

43. Nē o didao o yededa no nyino di ; te wa yi kúnakwa a ta.

44. Nē o sedao no o munade di o bededa ne e nuna wē tá o tuda wī kpru dō neno.

45. Hede o didao o monao mọ o poda no yeno, nee bá mọ nyinō bá fo : yi e aua nyineo ne, nē nyebo a Nyebe-yu pogeđe nyebo kukwi kwa.

46. Bá duyę bà mu : yi nyono o di mò ná nyęo kwa pomọ o nyineone.

47. Nē te o yida ne ti, yi Judase o punosō a bae be o

kò powa hwe hẹ o blida pliya kò ti hẹ kwa nọ o wodade pristebo hwe kọ nyekbade hẹ mọ.

48. Nẹ nyono poda nọ o nyāo kwa o hayina no yidodede, o pono, be nyọ a wono mi nyamo nọ no : nọ ba kro.

49. Nẹ wondōata o didao Jesu mọ, o pono, Nāwio Rabi; nẹ o nyana o wono.

50. Nẹ Jesu poda nọ yenọ Beyu dee diemọ? Hede o didao o gbadao Jesu kwa fe o kroda nọ.

51. Nẹ yi, nyono o nenade Jesu mọ, wa bae te o soroda o sō o hadade o pliyẹ kpō o hlade ne priste hwe a leyu, nẹ o čeda o noā ye.

52. Hede Jesu podano, bé pode ná pliyẹ o tede di: kore nyono o popleyinọ o du pliyẹ bo mu ne hwōne, pliyẹ minọ no lamo.

53. Ná woro ye ne, ne bede Buo mọ ne nede, nẹ worewore o ye mò, hono hi angelbo a ligone punosō lu, ya?

54. Nema be neenọ hane kinede wī be muo yadeda nu, e mọ kre be nuie?

55. Kre aua nenno idi Jesu poda powa yenọ, ple á dide mò mọ, hwō yidiọ ye, á ye pliya kọ ti hẹ bá mu mò kro? Emo nyenayede gbiye ne kọ ámu hẹ à nenade temple biyo ne twadema nyebo kre á ye da mò kro.

56. Nema de e popleyinọ ne nede o nuena profetebo a kinede wī be munao yade a ta. Hede monao a popleyinọ sedao nọ, o kwidida.

57. Hede nyono kroda Jesu o gbadade nọ priste hwe o mọ Kaiafase mọ, tene kineo kọ nyegbade hẹ o kwedade.

58. Nema Petro nena nọ kede o hloda-monọ o kweda nọ mọ, kre priste hwe a palase mọ, nẹ o padade o nena-de nyebaere nyē, bọ muna e lugideda yi.

59. Nẹ pristebo hwe kọ nyegbade hẹ nẹ bedepoo yedi,

o pēna nyono bo muna Jesu se ke nō pomo, te o na lada nō:

60. Kre o yeda nyō yi: nē bā sekoo o do poplände wodatano o yeda e nyō yi: e diebodede sekoo sō didade,

61. O pono, nyono nene hliða o pono mi Nyesoa a temple bro woramo nē wē tā a ta be mu nō po di.

62. Nē priste hwe dudaye, nē o poda nō ye nō, ple ne tu àmo ñee? Te ne nede nyo nono hlede mó yi di?

63. Nema Jesu yeda wī po. Hede priste hwe hliða nō mō o pono podede mó konone Nyesoa bé heya mò kenō, be nu Kraise o mō Nyesoa a yu no:

64. Jesu poda nō yeno, ne ne tu: nē ne lele mó kre nya mino nyebo a Nyebyu yimo, o minode Nyesoa a kpwē a dida sō mō ne bō munode yeu a nukpwē nyē dide.

65. Hede priste hwe kinana o raure o pono o tu Nyesoa fofre wī ye; dee á te á ide teyao? yi, ányebwetu á wō o fofre wī ne.

66. Hane á wore pee? O tuda ñe o pono o blede koe ye.

67. Hede o wonana nō hla yibwa nō, o hlada no kwode nō, nē o hlada nō kpē nō.

68. O pono, profesaie, be mu àmo lele, mō Kraise, e mō, nyono o hla mó de?

69. Nē Petro nenade diye kre palase biyo, nē nyine hya didao nō mō o pono mō nenade Jesu nō wo Galili mō, yi.

70. Nema o gadedda ko o popleyino ye o pono hene ti ye ne nō ibo.

71. Nē te o bidade diye, ote yida nō, nē o poda nyono nena, ye, nyono nede o nenade Jesu nō wo Nazarete mō, yi.

72. Nē dī o podade Ńyesoa o gadedā ne o pono, ye nyebwe nono a te no ibo.

73. Nē tē e poda wē dī, nyono o nyinanao, o didao o poda Petro ye no, hāte mo te wa bae te; emo ná wī yidoē mó.

74. Hede o twana gididida, ne, o podeda Ńyesoa, o pono ye nyebwe no nede a te no ibo. Nē wōndōata koō hideda.

75. Nē wī ne Jesu tuda no ye, bidade Petro kudi, e mo koō na hidene ple mu ná te wē tā gade. Nē o bidade diye o weda baka.

L U XXVII.

1. Nē tē nyena nyana nyebo a pristebo hwe a popleyi-no ko nyegbade hē o tida Jesu a te a sīda bo muna no la.

2. Nē tē o moanena no hede o gbadade no o poda no Pontio Pilato no mo gomla kwa.

3. Hede Judase hono poda no o nyāo kwa tē o yida ne, e mo o gidada o lele te, e krā yaeda no wudi nē o yada sīlva ye e woronopu kede dī ko pristebo hwe ko nyegbade hē mo,

4. O pono ne nu kpone kukwi, tenepono ne po nyono yea te wore o nyāo kwa. Nē, o podano, à kōde ne mo? mó bo ibo e te.

5. Nē o poda silva yee hono kre temple biyo, nē o wodao o muna, o podao pedie lo o lada odui.

6. Nē pristebo hwe gbada sīlva yee neno nē o podano e ye tee bà pode (Ńyesoa) wudikweda, tenepono e mo nyino a peeda no.

7. Nē o tida e te nē o tona ne yemoo a bro de ye, bo munao dabwe hade.

8. Neeka o dade bro de'nono nyino a bro de ko nyenayedo no nede mo.

9. Hede te ne profete Jeremaia tuda e yedadao, e mo, Nē o duda silva yee woronopu, e mo nyono a wudi o hlada a wudi, o mo nyono a wudi Israele a yiru hlada;

10. Nē o pruda ne ko yemoo a bro de a ta, tene Koo nuna e gegida.

11. Nē Jesu nyinanao gomla ye: nē gomla yedada no no, o pono ple mo te Juwe a kin? Nē Jesu poda no ye no, Ne ne ti.

12. Nē te pristebo hwe ko nyegbade he hleaeda no te lu no o yeda no ne tu dō.

13. Hede Pilato poda no ye no, Ple ye ne wō, e mo, te ne o hlede mó lu no tene e tīi?

14. Nema o yeda no ne tu dō; e nu gomla o gedidade baka.

15. Nē kre dibade neno a ti, e mona ene kpone, e mo, nyebo bo yi ne ide, gomla bo teda ene jēpoo no, nē o nuna ne ne.

16. Nē o koda jēneo no o nyine weda ble lu o nyine mo Barabase.

17. Nee te o kweda yibwa no Pilato poda no ye no, nyono á wore ye bè teno ko ámo mo? Barabase hē Jesu hono o dede Kraise?

18. (Kore o iboda ne, e mo krátudeda a pudo o podade no kwa.)

19. Te o nenao tehla kenede ke o nyine tedade no nyebwe mo o pono, Na nu hā nyebwe no nede dede mo; kore nyenayedo nono biyo ne wo ku baka kre yeye kudi ko o ta.

20. Nema pristebo hwe ko nyegbade he o badeda powa o nuna no bo muna Barabase ida o muna Jesu la.

21. Gomla tuda no ñe o poda no ye no ple o sã nono o bac be bè teno ko amo mo? o pono Barabase.

22. Pilato poda no ye no, nẽ ple hane bè nue Jesu no o dade Kraise. O popleyino poda no ye no bo krusefaie.

23. Nẽ gomla podano, deeka? de kuku be no nue? Nema o worada hede baka di o pono bo krusefaiee.

24. Te Pilato yida ne, e mo o wi ne beda dede, nema e peda hede di, hede o duda ni o yedada kwe no ko powa ye o pono ye hã nyebwe no nede a nyino a te no ibo; ámu bá ibo e te.

25. Hede nyebo a popleyino tuda no ñe o pono o nyino a te be seo ámo lu ko à yiru he.

26. Hede o teda Barabase no ko no mo; nẽ te o bida Jesu o podade no no kwa bo muna no krusefaie.

27. Hede gomla a tá nyebo gbadade Jesu (gomla) a kai hwe biyo, nẽ o kwededa no wa kpã a popleyino lu no.

28. Hede o hada no o raure, o poda no rauro jáu.

29. Nẽ te o plada wi a kraune o tudao no lu o podade kodu o dida sã kwa: nẽ o poda wa kone huru ko no ye, o khadeda no o pono náwio Juwe a kin.

30. Nẽ o wonana no hla fe no, o duda kodu o pededao no lu no.

31. Nẽ te o khadeda no hede o hada no rauro, nẽ o poda no odui a rauro o gbada no bo muna no krusefaie.

32. Nẽ te o yidade we o yedada Sirenepe o nyine mo Simon: nono o nuna o gbada o krosee.

33. Nẽ te o didade tede ne o dade Golgota ne mo deli tede,

34. O hnyina no vinega e čoboda ké a ni yino bo muua ne na; nẽ te o tena ne wono, o pono o yeda nena.

35. Nẽ o krusefaieda no o grada o raure, te o podada

ne čo ke; hene profete tuda be munao yade, e mo o grada nà dare kre wadui nyě, ně o pededa ná rauro čo ke.

36. Ně o nena o feda no.

37. Ně o kinena o teyaete ne nede o tudao ne no lu ne mo, *Nyo no nede mo Jesu o mo Juwe a Kin.*

38. Hede yidio sō ko no he krusefaiedao tede dō; obe ko o dida waa mo, obe ko o komla waa mo.

39. Ně nyono hinenaono o hadeda o te no o weda wa li no,

40. O podano mo no o pono o mi temple bro woramo, bo muna no po di nyenayede tā pame be wa dui. Ne nu Nyesoa a yu tede kroše ya.

41. Pristebo hwe ko kineo he o khadedo no yi, o pono,

42. O wada nyebo be! o yede odui a wowa we. Bo nu Israelewe a Kin bo tede kroše ya, pledō à mu no hāte ke po.

43. O kūnena Nyesoa woro ye; no bo ha no konō bo yi ne idē: emo o ye ne, mò Nyesoa a Nyebeju no.

44. Ně yidiš no ko no he krusefaiedao tede dō o tida no khade-wī kpru dō neno ye, yi.

45. Ně wode aue hmlesō a aua mo be yada aue siedō a aua ke, heide weda ble lu.

46. Ně te e nuna aue siedō a aua a ti Jesu yaedade wī o pono Eli Eli lama sabaktani? nene mo Nà Nyesoa, nà Nyesoa dee mo seo mò?

47. Nyono o nyinanao o dote pono nyo nōno Elia no de.

48. Ně wondōata wa bae te gbada kwidida o dudu siōapimle o yididade ne viniga no o tudedade keniye lu, o hnyina no bo muna ne na.

49. Obe pono, be we pledō, ba ne, ba yi, be Elia mi no wamo dimo.

50. Jesu te o yaedade wī dī hede o o mlana hōnō.

51. Nē yi temple a daro kinena kwede luye be nyinede honō, e nuna kobe sō; nē bro hninano, nē sie wēda;

52. Nē wudidi kreedayeno, nē űeko nyebo a do poplande a kookwi hono moena o dudaye,

53. Nē o wodade wudidi kudi no, te o woda konō, nē o yada űeko orō nē nyebo poplande yida no

54. Nē senturion kō nyono nenaō no mō hē o feda Jesu te o yida bro a be hninano kō de peplande ne nuina hē o pida hwanō baka, o pono hāteno nyono nede, o mō Nyesoā a Nyebeyu no.

55. Nē nyino a do poplande nenade (o hłodamo o tadaono) hono wodade Galili o kwēda Jesu mō no o tida no yimo;

56. O nyē Maria Magdalin kō Maria no mō Jime kō Jose a yiru de hē nenade, nē Zebadi a de yedi.

57. Nē te wide tuda pāo te o nyine mō Josefe o kodade Ara-matia honō a nyebwe tu mona Jesu a monao;

58. Nō munade Pilato mō, nē o idada Jesu a kooku. Hede Pilato leleda no bo hnyina no kooku nono.

59. Nē te Josefe gbada ne o moanenade no hā gisia daro, e wē hīne, kudi no,

60. Nē o peedade ne odui a wudida idaede kudi hono o brudada siō kudi; nē o krubwedao siō hwe no, o tudao ne wudida kai a meyu ye, nē o wodao.

61. Nē Maria Magdaline kō Maria be hē nenade o nenaō wudida kai ye.

62. Nē nyenayedo no kwēdao diehmlene nyenayedo mō, pristebō hwe kō Fārisibō hē kwēda yibwa no kre Pilato mō,

63. O pono, e nede āmo kudi, te yeyedao nono nena konō, o pono Nyenayede tā be hi, nē mi konō womō dī.

64. Nēeka be lele no bo mu wudida-kai yeka hāka ko

nyenayede tā ǵ wēda mo, o monao o ne te nō yidimo di to, o ne di nō gba, pledō bo mu nyebo lele, e mo o wo kono, nē e ne di nē nu, e diebode boeda ne di yinonyi-ne, e ne di e tede de hi.

65. Pilato poda no ye nō, á kō fobo; bá mu dene á boade ba nu á mu ne nu, á mu nē yeka hāka.

66. Kre o nuna o muna o kada wudida ye, o tudedao siō, o podao nō sile ke, pledō o tudao fobo.

LU XXVIII.

1. Nē te sǵbate hina, te wie ǵ tede nyenayedo nyana, hede Maria Magdaline kō seya Maria hē didade wudida tedemo.

2. Nē yi bro nō hninie hwe bidao: kore Koo ǵ angele tedade yeu, nē siō nō tudedao wudida ye o krubwedao ne nō, o hadao ne, nē o nena nō ke.

3. Nē o yibwa wonena hwo te yeu pe yi, nē o diepode pluda hwō sno.

4. Nē hwanō ǵ te foo ǵ fe hninano, o nena hwō koo ye.

5. Nē angele tuda nyino nē o poda no ye nō, á na pi hwanō; emo ibo nē ne, te á pē Jesu hono krusefaieda, nō,

6. O ede ne; o wo kono tene o poda. Bá di tene o pedao á mu nē yi

7. Nē bá mu worewore á mu o monao lele, e mo o wo kono, nē yi o nede ámo nya, kre o nede Galili: kreno á mi nō yedemo; yi ne lele ámo ne.

8. Nē o wodade wudida wīye worewore o pida hwanō o nina sǵu yi: nē o gbada kwidida. o muna o monao e sǵ gba.

9. Nē te o yida o monao lelemo mi, Jesu mwainena nō

nya, o ponō áwio. Nē o didao o blida o be kwa o bededa mō mō.

10. Hede Jesu poda no yēno á na pi hwanō; bá mu nà bebuno lele, e mō bo mude Galili, nē kre tē nēno o dide mò yimō.

11. Nē tē o yida mi, yi foo be yada orō nē o heyada pristebo hwe kē nō de e popleyino ne nuina a ta.

12. Nē te o kō nyegbade hē o kweda yibwa nō nē tē o tuda e sīda o hnyina tāhwōo wudi peplande,

13. O leleleda no, e mō, á munopo, o monao dida tō, à yida mōe o yidida nō.

14. Nē te ne nede gomla bō wō ne, à mi nō bademo bō mu ámo wonō mō ha.

15. Kre o nuna o gbada wudi, nē o nuna tēne o nu wa leleda; nē te neno e te e mliē kre Juwe nyē e ye nyena nono kē.

16. Hede o punōdō wodao o munade Galile kre tebwe nō o lu Jesu wōda nyine.

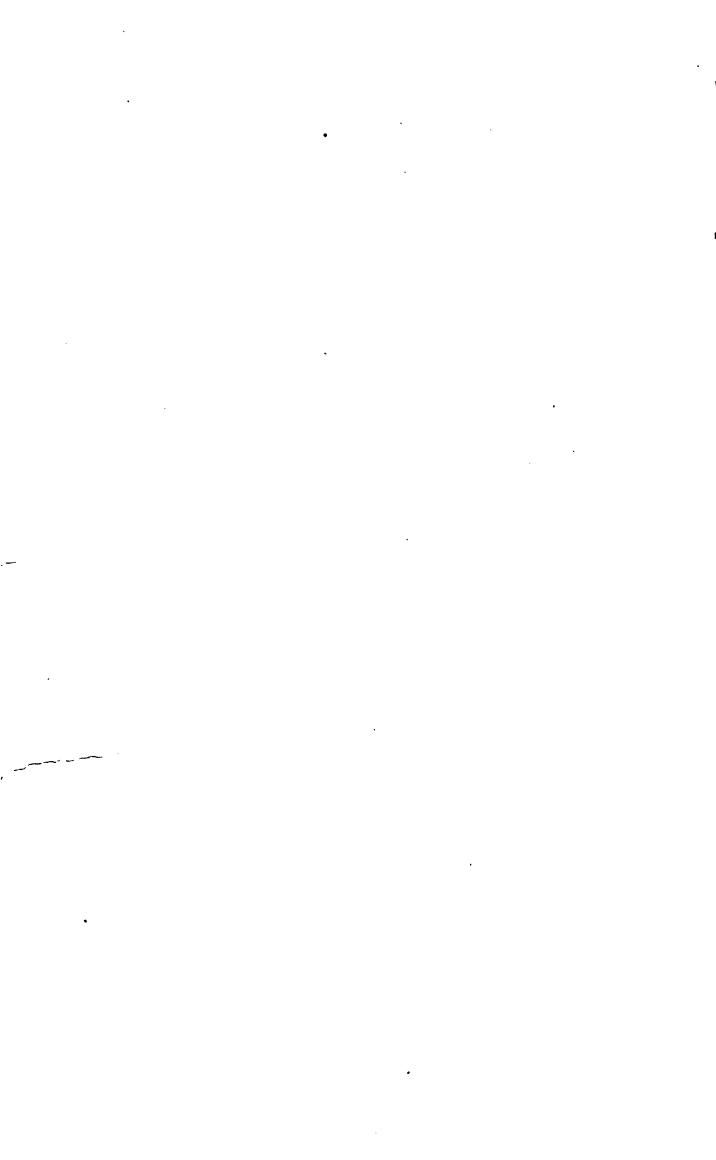
17. Nē tē o yida nō o bededa nō mō nō: kē ote peda o te kpre.

18. Nē Jesu didao o hlida no mō, o ponō, Kpwē a popleyino e hnyie mò ne, kre yeu kō bro mō hē.

19. Nēe bá mu dako a popleyino tōde bà mu no Buo a nyine baptise kō Yu a nyine hē nē Nēko Šiu a nyine yedi,

20. Te e popleyino ne lele ámo bá tōde no bo mu ne nu wē; nē yi ne nemaao ámo mō, bē munō konō a lugideda ye. Amen.

2
THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE

TO THE

CORINTHIANS,

TRANSLATED INTO

THE GREBO TONGUE,

BY THE

RIGHT REV. JOHN PAYNE, D.D.,

MISSIONARY BISHOP OF THE PROTESTANT EPISCOPAL CHURCH AT
CAPE PALMAS AND PARTS ADJACENT, ON THE
WESTERN COAST OF AFRICA.

NEW YORK:

PUBLISHED BY THE AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR 1816.

1868.

APOSLE POLO A TEDE TIBOSA-KINEDE

HENE O KINENA

KO KORINTEWE MQ.

APOSLE POLO A TEDE TIBOSA-KINEDE

HENE O KINENA

KO KORINTEWE MŌ.

LU I.

POLO nŏ Nyesoa wē o dee Jesu Kraise aposle de mŏ, nē Sostene nŏ mŏ à bebu, yini,

2. Ko Nyesoa a čue no nede Korinte hono nēe ko Jesu Kraise mŏ, o dee bo mu nēko nyebo nu, o kŏ de gbiye no ne tede gbiye he, o de Jesu Kraise nŏ mŏ à koo a nyine nŏ, hono mŏ o koo kŏ à nene he :

3. Grese kŏ worowore he be wode Nyesoa nŏ mŏ à Buo mŏ kŏ à Koo Jesu Kraise he be neo ámo mŏ.

4. Ne bisi nà Nyesoa no ti gbiye ko á ta, e mŏ Nyesoa a grese ne dide Jesu Kraise e hnyie ámo a ta ;

5. E mŏ te o hoe de gbiye ko ámo mŏ, e mŏ hlihlie gbiye kŏ teiboda gbiye he ;

6. E mŏ tene Kraise a te a tue nu kpwě a bie kre ámo nŏ ;

7. Kre á yee lu hini ene hnyiede a ta, á fee à Koo Jesu Kraise a didie :

8. Hono mi ámo kpwě nŏ pomŏ yi, kre e lugideda mŏ kre te na nenŏ ámo lu ne ko à Koo Jesu Kraise a nyenayedo idi.

9. Nyesoa nŏ da ámo o Nyebeju Jesu Kraise nŏ mŏ à Koo a nenatumode mŏ, o kŏ-hã te.

10. Nē ko à Koo Jesu Kraise a nyine a ta ne bede ámo ne bebuno á, e mo bá tu te kpudo dō, nē e na ko wac kre ámo nyē; nema á wore be ámeo tede dō, nē bá tu te kpudo dō.

11. Kore nà bebuno à, Kloe a nablewe lele mó ne, e mo te e ko kpre e nede ámo nyē.

12. Nee te neno ne ti e mo á popleyino bá hli, mo be kre kode Polo mo; nē obe mo kode Apolo mo; nē mo ne kode Kefase mo; nē mo ne kode Kraise mo

13. Plē Kraise gree ne? Polo krusefaieda ko ámo mo? hē Polo a nyine á baptaiseeda ne?

14. Ne bisi Nyesoa ne, te, yeda á bae te baptaise, Krispo ko Gaio dō he;

15. O te ne te no po, mo baptaiseda no dui a nyine.

16. Nē ne baptaiseda Stefano a nablewe yi; ote bo neo, be baptaiseda no, yee ne ibo.

17. Emo Kraise yedade mo te be muna nyebo baptaise nema be muna há tibosa pritye; e ye, be muna tō wi nune, Kraise a krose ne te putu nu.

18. Kore ko nyono wā mo krose a prityeda mo kupebu de, nema ámu no wa, ko ámo mo, e mo Nyesoa a kpwē no.

19. Emo, e kinee ne, mi tōkoo a tō gbwī hiemo, nē mi naneo a teyiboaeda numo kre e na wo de wudi ne.

20. Te tōkoo nee? te kineo nee? te konō no nede a kpre poō nee? Ple Nyesoa ye konō neno a tō kupebu de mo nue?

21. Emo te Nyesoa a tō yida ne, e mo konō a tō na iboda Nyesoa ne, e nuna Nyesoa a woro, e mo nyono po ne hāte bō wada no prityeda a bobote idi,

22. Emo Juwe ide yidodede, nē Grikewe pē tō no:

23. Nema ámu pritye Kraise no krusefaieda, o mo boyehlade ko Juwe mo, o nu kupebude ko Grikewe mo;

24. Nema ko nyono dee mo, e mo Juwe ko Grikewe he, Kraise hono mo Nyesoa a kpwẽ ko Nyesoa a tō hē.

25. Emo Nyesoa a kupebude a tō hio nyebo ne, nē Nyesoa a kpwẽ-yenowede a kpwẽ hio nyebo a nene.

26. Emo bebuno á, á yi tene á nu deeda ne; e mo te e ye konō a tōko nyebo a do poplande, e ye kpwẽ-neo poplande, e ye nyehwebo a do poplande o ye dee;

27. Nema Nyesoa hade konō a kupebu te te e na po tōkoo zū: nē Nyesoa hade konō a kpwēyanowede te e na po dene mo kpwēne teble zū;

28. Nē konō a de ne ye de ye kwe, nē dene ye de ye ne, Nyesoa hade, o nē dene ye nō ne, te te ne neno be munō we:

29. Kre nyō na yao nō pli ye ne,

30. Nema nō nu ámo á neo Jesu Kraise yi hono Nyesoa ya, bō mu á tō, nē hā kpone, nē nekoe, nē gbobra nu, we:

31. Te e na neno, tene e nu kine-ena, e mo nyono pe pli, bō po Nyesoa a pli.

LU II.

Nē mo nō ne, bebuno á te didade ámo mo, te yida ámo Nyesoa a te ye ti, yeda yinono wi o-o tō wī ya.

2. Kore ne gida ne ne, e mo, na ibo dede te kre ámo nyē, kē Jesu Kraise dō ko o krusefaieda a te he.

3. Nē te nenade ámo nyē, ne yide kpwẽ-ye-no-wede nē hwānō, nē fe nō hnina peplande, yidi.

4. Nē nà hlilē wī ko nà prityeda he e ye nyebwe a tōnopoe nane wī čobo, nema hene Šiu heyē ke nō e ne kpwẽ nō;

5. Kre á hātepoē na neo nyebo a tō idi ne, nema ko Nyeso a kpwẽ idi.

6. Kē e ye se nyono wēdeyēno, no o nyē à tidede tō te; kē e ye konō nono a tō, ō e mō konō nono a wikekōo a te, hono dinō wēmō:

7. Nema Nyesoa a tō a hudite à ti, e mō tō ne hudie hene Nyesoa tuda, pledō konō nō nede nuēda, ko à teyi-boaeda a ta:

8. Hene e te, konō nō nede a wikekōo yeda ibo: emo bo iboda ne, nē o yeda kōo nō o te boae yi krusefaic.

9. Nema tene e nu kinē-eda, e mō yie yea ne yi, ō noā yea ne wē, ple e yeade nyebwe a woro kudi bi, e mō dene Nyesoa wēmō ko nyono nowane nō, mō.

10. Nema àmo no Nyesoa o Šiu o tude ne ye: emo Šiu kekide de gbiye, ō e mō Nyesoa kudihlo de no.

11. Emo nyono iboe te nede o bae kudi, be ye nyebwe a šiu dō? kre e ne, Nyesoa a te nyō ye ne ibo, kē Nyesoa a Šiu dō.

12. Nēē e ye konō a woro, a ye nō kō, kē Nyesoa a woro no; te à na ibo dene Nyesoa gbra kwa nō o hnyi àmo;

13. Hene e te a ti, e ye tene nyebwe a tō wī ni e tōde-da, nema hene Neko Šiu twēde; à pede šiu te šiu te ye.

14. Emo fe woro nyebwe ne kre Nyesoa a Šiu a te ye ne; tenepono e mō bobo te ko nō mō; ple o na ibo ne ne yi tenepono e yidoē ne šiu ka.

15. Nema nyono mō šiu nyebwe o yidoē de gbiye ne wē, kē nō o nyebwetu nyō ne yido nō.

16. Emo nyono iboe Kōo a woro, bō mu nō tōde? nema àmu kō Kraise a woro.

LU III.

Nē bebuno á, nà nyebwetu yeda ne wē be hlida àmo mō Šiu ka, nema fēka, á ne hwō pane ko Kraise mō.

2. Ne kledodee ámo nyidini, e ye swamode; kore be yede ti neno ke á yedade ne we, ple kre, ti neno idi, á yede ne we yi.

3. Emo á te á ne fe-ka: emo, te krätudida, nē kyidida, nē was yidi nede amo nyē ple á ne ne fekae, nē á nena e ye seya nyebo a nene ye wo?

4. Emo te obe ponō mō n̄mēnede Polo mō; nē obe mō n̄mēnede Apolo mō; ple á ne ne fekae?

5. Nēē, nyōnō moe Polo, nē nyōnō moe Apolo, o ye ministabo hono nu ámo á po ne hāte, tene Kōo nu de gbiye a hnyie?

6. Mō dō ne, Apolo po ne ni nō, nema Nyesoa nu ne e wudoe.

7. Nēē nyōnō dō, nē nyōnō po ne ni nō, o ne be de; nema Nyesoa nō nu ne e wudoe.

8. Nē nyōnō dō ne, nē nyōnō po ne ni nō o nu dō; nē o dōdō mi e peeda yimō tene o kōwa ne.

9. Emo à bi Nyesoa ke à ni kōwa kpudo dō; ámu te Nyesoa ge lo no, ámu te Nyesoa kai poe no.

10. Hwō tōkōo a seyanuo a lu, tene Nyesoa a grese ne o hnyi mò, nu e tue, mō po e tūō, nē obe pedeo ne ke.; Nema de gbiye bo m̄deyio hane ne o nio podeda.

11. Kore e tūō te no, nyō na poe ne, be ye dō nōnō ne poe, e mō Jesu Kraise.

12. Nee be nyō be podede e tūō nōno seke silva yingō sig, na, pidi, kpuni;

13. Dewe a kōwa mi pebe nō bimo; kore nyeng mi ne ke nō bredemo, kore na mi ne ta nō hamō; nē na mu dewe a kōwa nō yido-e-mō, be hane e ka ne.

14. Be te nyō a kōwa be seeo, hene o pode ne ke, nē o yi e peeda.

15. Be te nyō a kōwa be si nō, nē o wāeno de ne; nema o nyebwetu minō wamō, ke na minō nō dodamo.

16. Á ye ne ibo e mo, te á mo Nyesoa a kai, ně te Nyesoa a Šiu tinde ámo fe?

17. Be te nyo bo wora Nyesoa a kai a nĩmā ně no Nyesoa mi gbwi hiemo yi: emo Nyesoa a kai koñe, ně kai neno á mo.

18. Nyo na boe odui: be te kre ámo nyě, nyo bo ne hwō nyo ye o ko tō kre konō no nede mo, bo nu kupebu te o na ko tō.

19. Emo konō no nede a tō e mo kupebu de ko Nyesoa mo. E mo, tene e nu kinee, o ni tōkoo a na e pede no.

20. Ně di Koo ibo tōkoo a wore a te te e bo.

21. Neeka nyo na poe nyebo a pli; Emo de gbiye, ámu ko ne we;

22. Bā Polo, ō Apolo, ō Kefase, ō konō ō kononee, ō koē, ō dene neno, ō dene mino dimo; e popleyino ámu ko ne;

23. Ně Kraise ko ámo; ně Nyesoa ko Kraise.

LU IV.

O nyo bo dade ámo hwō Kraise, a ministabo, ně Nyesoa a hudite a tyobo no.

2. Ebe no di, e ide nyono mo tyo bo nu lo hākā.

3. Kē, ko mò mo e mo debwe de no, e mo bá hla nà te, ō, e mo, nyo a be tu nà te: ō e ye dui a te, ne tu ne yi.

4. Hā-te ye dede ibo ko dui mo: kē de neno ne nu mò hā nyebwe mo: nema nyono hle nà te, no mo Koo.

5. Neeka, ti na yio nyine dō, á na hla to de, Kōo bo te di pledō, hono minode tō a hudide pebe no pomo; ně hede de gbiye kodo e nyine kre Nyesoa mo.

6. Nē de neno bebuno á, ko á ta, ne tudio fe kō Apolo he; ko ámo mō, á mu ne kene, e mō á wore ne te nyebo a te yi boae e ne te dene kine lu hi, nē á bae te ne te ke boae ko o bae mō.

7. Emo nyō nue mó kō bae he a hehe yino, nē dene kōe hene yeda mó hnyiee? nee be tee, be hnyieda mó, de ámu pe e pli hwō de ye e yeda mó hnyiee?

8. Nēē, á punc, á pance, nē ámu seo amo á dō ni kono hwō kiŋbo; nē be nee nō! e mō ba seye bá nu kono hwō kiŋbo, kō ámu he bà mu kiŋbo tede dō nune.

9. Kore nà woro ye Nyesoa bodeo ámo aposlebo hwō nyō ye o tuiēo ko kōe mō; emo à nu tae ko kono mō nē ko angelbo mō, nē ko nyebo mō.

10. Ámu kupebwia no, Kraise a ta, kē ámu kō tō ko Kraise mō; ámu wekpweyano, kē ámu ne kpwē; amu no o te boa yi, kē amu ye dede yekwe.

11. Be ye ti ne nede ke, kanō kō ninato he nimaa ámo nō, nē a če wode nō, nē à biēe ne kre à ye tina tede kō;

12. Nē à ni kōwa e mō àdui a kwe ne ni ne; bà tuee wi krē ye à ti hā wi; bá yi kyidida mō nic, nē à le woro;

13. Bo pono o hie à nyine gbwī à yi bede: à nu hwō kono a gbuō ye, nē be yede nyenayedo nō nede mō, à ne hwō siru o heo de gbiye fe nō.

14. Ye te neno kine e mō be mu ámo twē nue, nema te à nu nà nowāne yiru, ne pe ámo na.

15. Emo, bā Kraise a tōdeo tausene wē pu á kō, á ye buono poplande kō; kore hātibosa ne nu, ne kōe ámo ko Jesu Kraise mō.

16. Nee ka ne bede ámo ne, bà kwe mò mō nō.

17. Ko de neno a ta, ne tede ámo Timoteo mō, hono mō uà nowane yu, o pe te huru ko Kōo mō, hono mide

ámo ne kudi nò pomò, e mò dene mò nà kpone ko Kraise mò, e mò tene ni e todeda kre tede gbiye, nē kre cūe gbiye mò.

18. Nē ote ye yeu nò e ne hwō o pono na dide ámo mò nc.

19. Kē mide dimò worowore, be te Koo bo we, nē ye nò po nyono ye yeu nò be mu wa wī ibo, kē wa kpwē.

20. Emo Nyesoa a dible e yede wī kudi ne, nema kre kpwē kudi no.

21. Nē de á seye-idee? Ple be yade tu, ne yidode ámo mò di, hē bè di nówaneka nē ploekae?

LU V.

E wāene ne e mò nīmlepepa nede ámo nyē, e mò e nīmle ne e nyīne yede Dako nyē ne, e mò nyō a be du o buo a nyīne.

2. Nē á ye yeu nò, nē kre á yea we, te nyono nu de tu neno o na heede ámo nyē.

3. Kē nà nycbwetu o fe yede ámo nyē ne, nema o woro pede ámo mò ne gida ne dōdō hwō nyō ye o nede ámo nyē ko nyono nu kpone de neno mò,

4. Ko à Koo Jesu Kraise a nyīne a ta, bá kwedo yibwa nò, nē nà woro ko à Koo Jesu Kraise a kpwē he,

5. Ba tude nyebwe nono ku kwa ko o fe gbwī hic a ta, te šiu na wado ko Koo Jesu a nyenayedo idi.

6. Á plipoē ye hākā ne. Á ye ne ibo te leven bwī pe kru gbiye leven nò?

7. Nee ba hade leven daa, bá mu kru idaede nu, e mò leven heede ámo nyē ne. Emo, Kraise nò mò à hinelu dibade lee ne ko à ta.

8. Neeka ba tu dibade neno yimo, e na čobo leven daa,

ke kratudida k_o kpone kukwi a leven h_e; n_ema b_e mu h_āte dibade ne ye yeyede n_e, nu.

9. Ne k_inee ámo k_ined_e, e m_o, á na nana nimlepao m_o.

10. K_ē e ye kon_o a n_imlepao, ō wuditekrao, ō tum_o-naneo, ō kusebwi-m_o-bedeo; b_e n_ee n_o, n_ē hede á wode kon_o m_o pledō.

11. K_ēo, ne k_inee ne ámo m_o, á na nana ny_o m_o, b_e te ny_ono á dede bebu, b_o nu n_imlepao, ō b_o nu wuditekrao, ō b_o nu kusebwim_obedeo, ō be w_iyeh_lao, ō be n_ōnu_o; nyebwe tu n_ono á na ta n_o m_o.

12. E_mo nyono yede ámo ny_e k_o, d_e koede o te a h_lihla m_o? e ye nyono k_ode ámo ny_e no o te á h_le?

13. N_ema nyono yede ámo m_o k_o no o te N_yesoa h_le? N_ee ka nyebwe kuku n_ono bá hade n_o ádui ny_e.

LU VI.

Hane nue á bae te boade ne ne, e m_o k_o o bae h_e bo k_o te, b_o gbade ne nyebo kukwi m_o, n_ē b_o seo ńeko nyebo?

2. Á ye ne ibo e m_o ńeko nyebo min_o kon_o a te hlamo? n_ē bá yid_o kon_o a te h_lem_o mi, ple a ye ne yeblede bá hla te kimedede?

3. Á ye ne ibo t_e à min_o angelbo a te hlamo? n_ē e na wor_e n_o, bà hla kon_o n_e nede a te?

4. N_ē b_e te, bá k_o kon_o a te, bá yi ne ti, n_ē hede nyo-no hio k_imena kre c_ue ny_e no bá tuo, bo mu ne hla.

5. Á tw_e-yibwa n_o po ka no ne ti ne. Ple kre e ne, e m_o t_ō k_oo te yede ámo ny_e ne? ō-o e ye ny_o k_o hon_o w_ede b_o hla o bebuno a te?

6. N_ema bebu k_o bebu h_e o mide te hlamo ko ne-h_ātepo-o ye?

7. Ne e, seye a de krā ne nede ámo nyē tenepono á gbe á bino tehlaomō no. Dee ámu ne wē bo ha ámo nē putu? Dee ámu ne woreo ádui mō, bo mu ámo bede?

8. Ō de krā no, á nino, nē á bede no yi, e mō á bebuno.

9. Á ye ne ibo, tē nyebo kukwi o na kō Ńyesoa a dible ne? Á na boe adui; nyono mō nīmlepaō no, kusebwimobedeo no, nyebo a nyinomōnōnao no, nē nyinetekrao no, nē nyono ni nyebebo nyino mō no no,

10. Nē yidio no, wuditekrao no, ō nōnuō no, wīkrētuo no, ō tumōnaneo no, o na kō Ńyesoa a dible ne.

11. Nē, kre á do te a ka nena; kē á yedee no, kē á koeē nē, kē á hee te lu no ko à Koo Jesu a nyine a ta, kō àne Ńyesoa a Šiu a ta he.

12. Yee tede yene ko de gbiye mō, kē de gbiye ye tee nu: ye tede ye ne, ko de gbiye mō, kē mō na poede de de a kpwē biyo ne.

13. Dibade kōde kudi mō, nē kudi kōde dibade mō; nema e kō ne he Ńyesoa mi ne gbwī hiemō. Nee fe ye no ne ko nīmle mō, nema ko Koo mō no; nē Koo neno ko fe mō yi.

14. Nē Ńyesoa duda Koo ye, nē no mino ámo o kpwē ye dudemo, yi.

15. Á ye ne ibo tē á fe mō Kraise a wā? Nē plē bè du Kraise fe a wā, be mu ne wraure nyine fe a wā mō nu? e ne nu ne.

16. Ple á ye ne ibo, e mō, nyono kō wraure nyine he o ánmē o nu fe dō? emo, no o pono sō no mi numō fe dō.

17. Kē nyono kō Koo he ánmē o nu šiu dō.

18. Bá kwidi nīmle ye. Kpone kukwi a popleyino ne nyebwe ni e ne gbao fe: nema nyono pe nīmle odui a fe no o ninē kpone kukwi ye.

19. Ple á ye ne ibo te á fe mō Neko Šiu a kai, hono nede ámo fe, hono Nyesoa hnyi ámo, nē á ye ádui ko?

20. Emo a toe wuldi ye: neeka á fe ko á siu he hene Nyesoa ko, be boae o te yi.

LU VII.

Nē ko dene e te á kīnena mó mō: E nu hā de e mō nyebwe na to nyine nō.

2. Kē te wraure na boee nyebēbo gbiye bo ko wadui a nyino, nē nyino gbiye bo ko wane dui a nyebēbo yi.

3. Nyebeyo bō nō woro bō hnyi o nyine o nene, nē nyine bō hnyi nyebeyo o nene yi.

4. Nyine ye odui a fe wī ke ko nēma nyebeyo no: nē nyebeyo ye odui a fe wī ke ko yi, kē nyine.

5. Nyō na bedē o bae o sō bo ye.ne gīda dō, e mō ko ti te idi no, te á na po ádui kanō, nē bá mu bedē, nē á mu ye didi dī, ku ne te ámo tudo ko á fe a ne wede-woro-lela a ta.

6. Ne ti-te ne nede, Nyesoa a wowēka, e ye tede ko.

7. Kore nā woro ide tene nede, nyebō gbiye bo neo nō. Kē Nyesoa hnyi de gbiye wane hnyiede, obe debe no, obe e de be no dī.

8. Neeka be te nyono ye nyino ko, ko tiko nyino he wa te, hmō, tene nā nyebwe-tu nee, ko bo nee nō.

9. Ke, bo ye boade bo koo wadui wī ke, nē bo dudide: e mō, e nu hā de bo dudi, hio bo bi to.

10. Nē ko nyono pa ble, mō no ne pe tede ye, ke e ye na nyebwe tu nēma Koo no, Nyine o na wo o nyebeyo honō:

11. Nēma, bō ponō o weo nō o na due nyebeyo dī, o

b_o mu li di kre o nyebeyo m_o: nē nyebeyo o na ha o nyine huru.

12. Ke ne worade ámo ne bli ámo m_o ne lele ámo, e ye Koo o yea ne ti; Be tce bebu te b_o du nyine hono ye hátepoē k_o, nē be nu nyine a woro b_o neo n_o hono, o na ha n_o huru.

13. Nē nyine n_o du nyebeyo hono ye hátepoē k_o, be te be nu o woro b_o neo n_o m_o, o na seo n_o.

14. Emo nyebeyo n_o ye hátepoē k_o, nyine po n_o ne nē nyine n_o ye hátepoē k_o nyebeyo po n_o ne; be ye n_o ne, nē á yiru yee ne k_o; ke tinoke o koñe.

15. Nema nyono ye hátepoē k_o, b_o pono o weo, nē b_o wo. Bebu o bebu-nyine ko de tu neno m_o, o yee geya ne: nema Nyesoa da ámo worowore m_o.

16. Emo O nyine, de iboe be ne yi ná nyebeyo wamo mi? o de iboe o nyebeyo, be ne yi ná nyine wamo mi?

17. Nema tene Nyesoa nu ne de gbiye a m_o gradeda, nē tene Koo nu de gbiye a deda, kre b_o nu nena. Nē kre ne nu poe kre Cue gbiye m_o.

18. Ple ote dee o surkumsaisee? o na yi o na ha odui surkumsaisede fe. Ple o te dee o ye surkumsaisee, nē o na surkumsaisee.

19. Surkumsaiseda ye dede, nē ne-surkumsaiseda ye dede yi, nema Nyesoa a tedi a yimo-tue, ne m_o ne.

20. Tene de gbiye deo n_o, kre b_o neo.

21. Ple nu gei? na yi ne de: nema ne boade ne be wo geya, nē e nu há de be nee n_o.

22. Emo nyono m_o gei, b_o deeo Koo m_o, nē o m_o Koo a sediyu no: kre e ne, yi, nyono m_o sediyu b_o deo o m_o Kraise a gei no.

23. Á toe wudi ye: á na nu nyebo a geiru.

24. Bebuno á tene de gbiye deeo, kre bo neo ko Nyesoa m_o.

25. Nēē ko bwebo a ta, yede Koo mo tede du: nēma te nu nyono Koo po wore mo no, e mo be mu hāte tu, tene nā woro pe, ne ne lele ámo.

26. Nē nā woro ye, kre swē a ti ne nede, e nu hā de, e mo, nyebwe bo ne no.

27. Ple maō nyine yi? na pō huru heha no. Ple wo nyine yi? na pō nyine no.

28. Nēma, be te ne du nyine, nē ye de krā nu; nē be te bwebe bo pa ble, nē o ye de krā nu. Nēma nyo nono mi swē yino ko o fe mo; nēma ne pe wore no, ye ámo e te lele pledō.

28. Nēma te neno ne ti bebuno á, e wē kwaye: e dene seo, e mo nyono ko nyino bo mu ye wo, hwō nyo ye o ye de ko:

30. Nē nyono we hwō nyo ye o ye we; nē nyono ni sãu hwō nyo ye o yea sãu ni; nē nyono toe hwō nyo ye o ye de ko;

31. Nē nyono ni konō, o na hie wa ne konō gbwi: emo konō a de mi hinemo.

32. Nēma ne ide ámo, e mo, á na ha adui a wore ku. Nyono ye nyine du, Koo a teble no o ti yimo, te o na blee Koo a plo:

33. Nēma nyono du nyine o he odui a woro ku konō a teble a ta, hane ne bo mu o nyine a plo blee.

34. Nē dudu-nyine ko bwebe he o ne dodo yi: nyine no ye nyebeyo ko, Koo a teble no o ti yimo bo mu neko ne, ko o fe ko o siu he mo; nēma nyono ko nyebeyo konō o teble no o ti yimo, e mo bo mu o nyebeyo a plo bleemo.

35. Nē te neno ne ti áne hāka a ta: e ye be mude ámo gbā wudi po, ke ko dene nyino mo no, nē te á na tu Koo yimo, e ne te yinohehada ko di.

36. Nēma nyo o woro bo pono, dene o ni o bwebe mo

e ye yinon̄, b̄e te b̄o hi one yinon̄ ti lu, n̄e b̄e yi ne ide, hede b̄o nu odui a woro, o ye de krā nu: hede b̄o pa ble.

37. Nema nyon̄ o woro gbobon̄, o yi ne e mo o ne ida ne, k̄e o koo odui a woro wī ke, n̄e o gida ne ne o woro kudi, e mo o bwebe b̄o muo no mo ne, o ni e h̄a de.

38. Nee nyon̄ te no no, b̄o pa ble o ni h̄a de; nema nyon̄ ye no no te, b̄o pa ble o h̄a de hio.

39. Nyine nede tede biyo ko o nyebeyo mo be w̄e be o hinde kon̄ mo: nema o nyebeyo b̄o ko, o ye n̄m̄a yi ne, b̄o du nyon̄ o nowane; k̄e ko Koo mo d̄o, no.

40. Nema o plo mi blemo, b̄e te b̄o nee no d̄odo, e mo, tene ne pe: n̄e n̄a woro ye ko Nyesoa a Šiu o neo m̄o ne ti ne, yi.

LU VIII.

N̄e, ko dene lee kusebwi a ta á ibo ne te á popleyino à ibo te. Teaibo ye woropoe; ke nowanena peo de.

2. N̄e, b̄e te nyo a woro b̄o pon̄o o ibo de, o ye de ibo tene o bledeye b̄o ibo ne. .

3. Nema b̄e te, nyo b̄o nowane Nyesoa o d̄o nono, o ibo.

4. Ko de neno e didie a ta, hene o lee kusebwi, á ibo ne ne, te kusebwi ye dede kre kon̄ mo, n̄e te e yee Nyesoa te ko di, nema o do d̄o.

5. Emo b̄aa e ko dene o dede nyesoe b̄a kre yeu, o be kre bro mo, (e mo te tene e ne e ko Nyesoe peplande ko koo peplande he.)

6. K̄e ko amo mo e ko Nyesoa d̄o, o mo Buo hon̄o mo de gbiye wode, n̄e o mo à neo: n̄e Koo Jesu Kraise d̄o hon̄o de gbiye dide, n̄e àmu dide no yi.

7. Nema de gbiye ye te ne nede ibo : kore ote a wore ni kusebwi de mo, ne be ya aua no nede ke, o di dene o lee kusebwi, e ne hwō te e nu dede ; ne te wa te a iboda ye gbobo wa wore nyineyino.

8. Ne dibade ne bee amo dede ko Nyesoamō : emo ba a di ne, e ne nu amo haka te ; o ba a ye ne di, e ne nu amo ka kuku te.

9. Nema ba madio na kpwe neno e ne di bomohlade nu ko nyono ye kpwe ne, mo.

10. Kore, nyō bō yi mō, mō nō yido te nō ne yide kusebwi a kai biyo tede, ple nyono ye kpwe ne, ne o woro na bi kpwe nō ne, bō di dene o lee kusebwi ;

11. Ne ko na teaiboda a ta, ple na bebu nō ye kpwe ne bō mu gbwi hie, hono a ta Kraise kodao ?

12. Nema, di ba yi te wore ko a bebuno mo, ne ba yi wa teaiboda ne ye kpwe ne de de mo nu, ne hede a wora te ko Kraise mo.

13. Neeka, dibade be yi na bebu ni, bō yi kpone kukwi ni, ne yedo soamo-de di konō a konō, ne te bebu nu o ne di dekra nu.

LU IX.

Ple ye aposle ? ple ne po sedie ? ple yea a Koo Jesu Kraise yi ? ple a ye na kowa ko Kraise mo

2. Be te, ne ye aposle nu ko ote mo, e ye kpre ko, ne mo no, ko amo mo : kore ko Koo mo amu no mo na aposlede a sili.

3. Na ne ne ti nyono no yeda mo nō ne ne,

4. Ple a ye kpwe ko ba ta, ne ba na ?

5. Ple a ye kpwe ko ba nae bebu-nyine, e mo dudu nyine tene aposlebo be ni ne o ko bebuno he, ne Kefase yedi ;

6. Hē kọ Banebase he amu dō ye e kpwē kọ bà bọ kōwa a nue?

7. Nyọ yidae tō ke mi o nunena odui a wudi? nyọ do-
dae kēwe a gburo? Ō nyọ klededa wudebade a ju kre
o ne di e nyidi-ni?

8. Ple te neno ne ti ne nyebwe kae, hē tede ne tu te dọ
neno yi?

9. Emo e kineede Mose a tede ke, Na ka blli, nọ ne yo
ke nọ, o wē ne nọ, a wonọ. Ple bllu a te nede Nyesoa
a kudi yi?

10. Hē ko à ta dō no o tu ne? Emo e ye kpre kọ, ko
à ta no e kinee; te nyono wē bro kọ na kune bro a wo-
wa woro ye, nē te, nyono yi yo dui, o yi woro ye kune,
bọ mu o woroye kunedede yi.

11. Be te bà dọe ámo síu teble, ple e nu de hwe, bà
če áne konọ teble?

12. Be te, ote bo kọde ámo kpwē ne nede ke, ple à ye
ne ye blede bà hio no? Nema à ye ámo kpwē tu neno
ke kọde; nē a wo de gbiye neno mo à ne te Kraise a
hātibosa ye ka.

13. Ple á ye ne ibo e mo, nyono ni ñeko teble a kōwa,
temple a teble no o di? nē nyono fe olta nọ o yie o heo
teble, yi.

14. Nē kre Kọo nu e tulue, e mo, nyono pritye hāti-
bosa, hātibosa bo nene konọ.

15. Nema de ne nede ye e de te nu: nē ye te neno kine
yi, e mo bá mu ne mó mo nuie: kore e nu hā de ko mò
mo, be ko e hio nyọ a be nu nà plipoe be ye de ye kwe.

16. Emo hāteo, ne pritye hā tibosa, ye de kọ e pli be
po: emo denę ye boade be hao neno bi mo lu nọ; nē ne
kọ kide yi, e mo ne ye hātibosa pritye!

17. Nē ne wēne be nu denę nede, ne kọ e peeda; kē
be ye, e ne nu nà woro, nē e kōwa tuje mò kwa.

18. Nee dene moe na peeda? ne mo, ne pritye hātibosa ne te nu e ne te wudi ko, nē ke nà kpwē ne ko ko hātibosa mo, ne te ne gbwī hie.

19. Emo hāte, nyo yeo mò wī ke ko, ke ne nu dui hwo gei ko de gbiye mo, te na gidi odo poplande a wore.

20. Nē ko Judawe mo ne nu Judape, te gidi Judawe: nē ko nyono nede tede biyo, mo nu hwo nyo o nede tede biyo, te na gidi nyono nede tede biyo.

21. Ko nyono ye tede ko, nu hwo nyo o ye tede ko (e ye, be yede Nyesoa a tede biyo ne, ke be nede tede biyo ko Kraise mo) te na gidi nyono ye tede ko a wore.

22. Ko nyono we kpwē ya no, nu hwo nyo o we kpwē ya no, te na gidi nyono we kpwē ya no a wore: ne nu de gbiye mo ko de gbiye mo, e mo, ko de gbiye mo, be mu ote wa.

23. Nē dene nede, ne nu ko hātibosa a ta, ko ámu he ba mu ne tede dō yi.

24. Á ye ne ibo, e mo, nyono gbede kikli, o kwidi ne we, nema nyebwe dō yi e wudi? kre bá nu kwidida á mu ne gba.

25. Nē, ene nyo o yi kpwē pe bo mu lu nu, o ne hoede odui de gbiye mo. Nē no ni de neno te o na yi gbwī hie kraun. Kē ámu pē odo no, hene ne hie gbwī.

26. Nee mo ni kwidida, e ye hwō de ye e ko kpre: kre ni hwōwe e ye hwō-nyo ye o bi duduidu:

27. Nema ne ya dui a fe ke, nē ne yao ne wī ke koda, e ne te nu, e mo pritye nyebo be ye, pledō nanyebwetu poe wā.

.

LU X.

Ebe no di bebuno à, ne ida bá ye ne ibo, e mo, hane ne à buono a popleyino nenade nukpā biyo, nē o pepe beda idu tie;

2. Nē o popleyino poeda ni ko Mose mo kre nukpā biyo, nē kre ni mo;

3. Nē o pepe dida šiu dibade dō neno;

4. Nē o pepe nana šiu nenade dō neno, emo o nana šiu siō no kweda no mo no, nē siō nono mo Kraise nenaō.

5. Kē, odo poplande no Ņyesoa a woro yedao mo no none: nee kore kre wā kudi o kodade o sededao.

6. Nē de neno e mo àne yinanede, e mo à wore ne te de krē ida, tene wa wore nina de krē a ida.

7. Nē á na bede kusebwi mo no yi, tene ote nina ne: tene e nu kineeda, Ņyebo nenaō no, o tēda, nē o nena, nē o dnda ye o muna šinō nu.

8. Nē à na pa nimle yi, hene ote nina, nē nyono bleđa no ye, ko nyenyedo dō biyo, o nuna tausene a woro ne no tausene tā.

9. Nē à na te Kraise hene ote nina, o tena no, nē sida lada no.

10. Nē á na hlela wono no, tene ote nina hlebleda wono no yi, nē lao lado no.

11. Nē de a popleyino nenō nuēđa no mo ko yinanede a ta; nē e kinee ko à na no poe a ta, àmo no kono pono bō gidede ke.

12. Neeka nyono o woro pono o nyinao bō mayio o ne teo pi.

13. Á yee tudotu koe, hene ne be nyebo be ye no: nema Ņyesoa ti hāte, hono o na woo ámo ne, kre á na ko tudotu ne a ve ve we, ne; nema kre tudotu mo o mu tide po á mude ne nvē ta, te á na weđe, bā nyina ne ye.

14. Neeka nà seye a ndwanco á, ba kwidi kusebwi a mo bedēđa ve.

15. Ne hlī ámo mo hwo tōkoo ye: te ne ne ti, bá gbwēđe ne.

16. Blesēđa a kōbo ne à blese ple e ye Kraise a nyino

g̃ nenatumode? Fr̃o ne à wē ple e ye Kraise g̃ nenatumode?

17. Emo à mu no ho à nu fr̃o de dō, nē à nu fe de dō; tenepono à popleyino fr̃o de dō neno ne à di.

18. Bá tao Israele ko fe mo, mo no, bai: ple nyono di dene o le o yeo olta yi koe?

19. Nee hane ne pee? ple kusebwi mo dede, hē dene o lee kusebwi e mo dede?

20. Nema dene Dako lee o lee ne kwi, nē e ye Nyesoa; nē ne ida á kō kwi he bá nu nenatumode.

21. Á na yi Koo g̃ kobo kudi nene, ple á na nane kwi g̃ kobo kudi ne, dō: á na yio Koo g̃ teble ke tede ple á na tadeo kwi g̃ teble ke, ne,

22. Ple á ye bá nu Koo bo tu ča? ple à ne kpwē á hio no?

23. Ko mo mo de gbiye ye nē kō, ke de gbiye ye tee nu: de gbiye ye nē kō ko mò mo, ke de gbiye ne poo mò.

24. Nyō na pō odui g̃ teble dō no, kē dewe bo pō o bino g̃ nene no.

25. Bedebe e pruede maeye, ne bá di, á na idae e te no ko woro g̃ ta;

26. Emo bro kō dene yidio no ke he, Koo kō ne.

27. Be te nyono ye hātepoe kō, ote bo da ámo dibade mo, nē á wore be yide mumue ide, bedebe ne o tuo ámo ye, bá di ne, a na yeda te no ko woro g̃ ta.

28. Ke nyō bo po ámo ye, de neno o lee ne kusebwi, na di ne ko nyono tōde mó g̃ ta, nē ko woro g̃ ta yi; emo bro kō dene yidio no ke he Koo kō ne.

29. Woro e te ne ti, e ye neno, ke bae a neno: emo, dee-ka kore na de ne nie nyebwe be g̃ woro bee mò nē?

30. Be te ko grese g̃ ta ne yio ne di, dee mò o tio te krē fe di, ko de neno g̃ ta ne bisio?

31. Nēē bā á yi tē ō á yi ne, ō bedebe á yi ni, bá nu ne Nyesoa a teyiboaeda a ta.

32. Á na poo bomohlade tide idi, e mo ko Judawe ye, ō Ko Dako ye, ō ko Nyesoa a čue ye:

33. E mo tene ne ni ko de gbiye mo, ne tene bè blec nyebo gbiye a ple, kre ne pō dui a hāka nō, ke nyebo poplānde a hāka, tē o na wa.

LU XI.

Bá senane mò y' bá kwe mò mo nō, tene ne ni ne kwe Kraise mo nō, yi.

2. Nē ne zē ámo ne bebuno á, tenepono, ko de gbiye mo, nà te nede ámo kudi, nē dene o te leleda ámo á ti ne yimo tee.

3. Nē ne ide ba ibo ne tē nyebebo a popleyino a lu tee Kraise; nē tē nyene a lu tee nyebeyo; nē Kraise a lu tee Nyesoa.

4. Ene nyebwe bo yi bede, ō o yi profesaie bo tu de lu, o lu no o ne tuo.

5. Nē ene nyine o yi bede, ō o yi profesaie bo ha de lu, o lu no o ne tuo: kore de neno e ne hwo nyo ye o kide.

6. Emo nyine bo ye de lu tu, hede bo čē luyō; kore be te be nu twē de ko nyine mo bo čē luyō ō bo kide, nē hede bo tu de lu.

7. Hāte nyebeyo o ye ye blēde bo tu de lu tenepono o mo Nyesoa a yiscanede ko o teyiboaeda he: nema nyine mo nyebeyo a teyiboaeda.

8. Emo nyebeyo yede nyine mo wode; nema nyine wode nyebeyo mo.

9. Nē nyebeyo yedao nyine a ta nue yi: nema nyine nuēda ko nyebeyo mo.

10. Ko de neno a ta, nyine blede ye bo poo lupode lu ko angelbo a ta.

11. Nemase nyebeyo na neo ne nyine bo yeo ne, ple nyine na neo ne be ye nyebeyo ko ko Koo mo.

12. Emo tene nyine nu o wodede nyebeyo mo kreno nyebeyo nu o dide nyine yi: nema de gbiye wodede Nyeso mo.

13. Bá gbade ne ádui kudi, ple e nu tee, e mo, nyine yi Nyeso mo bede bo ha de lu?

14. Ple woro do ne todo ámo, e mo nyebeyo a lu hwi-nyaie be blo, nē e ne twē ko no mo?

15. Nema nyine a luhwinyaie be hlo, nē e nu teyiboaede ko no mo; tenepono o luhwinyaie hnyie no lunobudide a ta.

16. Nema nyo bo krá kyidida te, à ne nu kpone tu ne-no, o ne nu ne ene Nyeso čue biyo, yi.

17. Nē de neno, e te lele ámo, a te, ne ze ámo, e mo, bá kwe yibwa no kre e ne nu há de a ta, ke de kuku a ta.

18. Emo, bá kwe yibwa no kre čue biyo ne wāe ne ne, ne mo á nu wae; nē ne pe e waa be hāte, yi.

19. Emo e bledeye be ko gegra kre ámo nyē te nyono o seye o ni há nyebo o na bi pebe, kre ámo nyē.

20. Nee bá yi yibwa no kwede ko tede dō e ye bá mu Koo a widedibade di a te.

21. Emo bá yi te obe hi wa bino nya o di wa nene widedibade; nē obe kanō ni no, nē obe nō ni no.

22. Dee! Ple á ye kiya ko bá tadede nē ba nanede? hē Nyeso a čue á pede me ke, nē á pono á niē nyono ye de ko twē? Hane bè poe ámo ye? ple bè ze ámo ko de neno a ta. Ne ze ámo dō.

23. Emó te ne dudade Koo mo, ne ne todeda ámo yi, E mo Koo Jesu wide dō ne o podeda no o nyāo kwa, duda fro:

24. Nē te o bisida, o wōda ne, nē o poda no, Bá du ne, ba di ne: de neno ne mo ná fe hene kinee ko á ta: ne bá nu nà te mude ámo kudi no ne.

25. Nē kre o nuna o duda kobo yi, te o wēda teda mo, o pono kobo neno, ne mo yede idaede ko nà nyino mo: de neno, betibe á yi ne ni, nà te be mude ámo kudi no ne.

26. Emō betibe á mi fro neno dimo, o a mi kobo neno namo, Koo a koe ne á po pebe po bo tedode di.

27. Nee be nyo di fro neno, o o na Koo a kobo neno, o ye ne ye blede nē o po te ko Koo a fe ko o nyino he a ta.

28. Nee nyo bo gbwēde odui, nē ple bo mu fro neno di, nē bo mu kobo neno na.

29. Tenepono, nyono ye ne yeblede, o di ne, o o ne ne, nē o die, nē o nee odui kyidida, te o ye Koo a fe no yido.

30. Ko de neno a ta kre ámo nyé, odo poplande we kpwē ya no, nē o kekreno, nē odo poplande moene.

31. Emo bà ha ádui ne, nē à na hee ne di.

32. Nema bà heee ne, nē Koo no pe a mo na, à ko kono he à ne te kyidida mo nue tede dō,

33. Nee nà bebuno á, bà kwe yibwa no bá yi te, ba fodede.

34. Nē be te kãno be yi nyo ni, nē bo tadede o blikai biyo: ba te yibwa no kwe á ne te ádui kyidida mo ya. Nē be ko tede be neo, ne dido, mino ne hmlenemo.

LU XII.

Nē ko siu hnyiede a ta, bebuno á, ne ida, e mo bá ye ne ibo.

2. Á ibo ne ne, te á mona Dako no ne powi kusebwi gbēda tide idi, tene o nina á naena.

3. Nē ne yidoe ámo ne nō, e mō nyōnō Ńyesoa a Šiu tu wī wouō o na gididi Jesu ne; nē nyō yede we bō ponō Jesu mō Kōō no, Ńekō Šiu bō ye nō nu dō.

4. Nē e kō hnyiede a kplikpli, ke e nu Šiu dō.

5. Nē e kō kōwa a kplikpli, ke e nu Kōō dō.

6. Nē e kō nunude a kplikpli, ke Ńyesoa no o ninede de gbiye fe we.

7. Nema Šiu a dene o po pebe e hnyiec de gbiye bo muo po.

8. Emo obe Šiu hnyino tō-wī; nē obe Šiu dō none hnyino teiboda-wī;

9. Nē obe hātepoē Šiu dō none o hnyino; nē obe Šiu dō none hnyino nyepēyāe;

10. Nē obe seyānode a nuē; nē obe profese; nē obe šiu a dieyidoe; nē obe wī kplikpli a poē; nē obe wī a danōwora.

11. Nema e popleyino neno Šiu dō none, o ni o grede ne de gbiye nō tene o ni e idae.

12. Emo, tene nyebwe a fe ne o nu dō nē o kō wac poplānde, nē fe a wae neno e ho e nu fe dō; kreno Kraise a ka ne, yi.

13. Emo Šiu dō no à popleyino baptaisee ko fe dō mō, bā a nu Judawē ō Dako, bā à nu geiru ō sediyiru; nē à popleyino nuie bā naneo Šiu dō mō.

14. Emo fe ye waa dō, ke e wac ho ne.

15. Nē bo bō ponō, tenepono ye sō mō ne yeo fe mō kō; ple kre e yeo fe mō kō?

16. Nē noā bō ponō, tenepono ye yie, mō ne yeo fe mō kōe; ple kre e yeo fe mō kō?

17. Be te fe gbiyē be moe yie, te te-wōwē mie nemo? Be te e popleyino be nu te wōwē, te wōnede mio nemo?

18. Nema kre Ńyesoa nu o tuo wae gbiye e dōdō fe yie, tene o woro ni e idae.

19. Nē e popleyiṅo be nu waa dō, tē fe gbiye mie nemo?

20. Nē kre ne nee, e wae ho ne, ke e nu fe dō no.

21. Nē yie na po kwa ye nō, ne ida mó: nē di lu na po be ye nō, ne ida ámo.

22. Ō-o fe a wae e ne hwō de ye e ye de boade e nō-deo nō:

23. Nē fe a wae ne à wore ponō e te ye yiboa, ne à pe te yiboade peplande nō: nē à fe a wae ne ye yinōnō né e yinōnō teble hwe.

24. Emo à yinōnō wae e ne ida de: ke Nyesoa nō ko-ko fe a wae yibwa nō, nē o hnyi teyiboa peplande waa ne ide ne;

25. Kre e na ko monohyae ko fe yie; nema tē fe a wae na tudide yimo.

26. Nē be te waa be dō be yi ku we, nē wae a popleyiṅo bi ne ke e we ku we; o obe dō a te be boae yi nē ebe ko ne he ni sau we.

27. Nee á mo Kraise a fe nē á mo wae ne kokweo nō.

28. Nē kre čue mo, e tede de Nyesoa tude aposlebo, e sō a de profetebo nē tá a de todeo, woo de neno mo seyanode, nē pēyāe a kpwē, nē heeo, nē wīkēkoē, nē wī kplikpli a poe.

29. Ple o mo aposlebo we? O mo profetebo we? o mo todeo no we? hē o popleyiṅo ni seyanode?

30. Ple o popleyiṅo ko pēyā a kpwē? o hli seya wī we? hē o hehe wī ke nō we?

31. Nema dene mo hā hnyiede, ne á seye bá side-dede: nemase e hā waa mi ámo todemo e mu dene nede hi.

LU XIII.

Bā kode nyebo a wī kō angelbo a wī hē yi ne hli, ne ye nowanena kō, nē ne hwō hedenopo seni namo, ō hwō dabe keya ne e wī kekrēde.

2. Nē bā kō profese a kpwē nē ne yido huhudite gbiye nō, nē ne ibo te a popleyinō; nē bā kō hātepoē gbiye, e di mò numō be mu tebwi tuō nō ha, ne ye nowanena kō ne ye dēde

3. Nē bā ne te nà wudi a popleyinō nō, swēyio a kle-deda a ta, nē bā ne hnyi nà fē be mu tō poē, ne ye nowanena kō, nē e na poo mò dē ne.

4. Nowanena kō woro lela, nē e nō kpone: nowanena ye čatue kō; nowanena ne po edui a pli, e ne boae edui a te yi,

5. E kpone ye yinonyine, e ne pō edui a teble nō, e ne bi yero worewore, e ne po dē krā a worosiba;

6. E ne nu dē krā a sāu, nema e ni hāte a sāu:

7. E lede de gbiye woro ke, e pe de gbiye hāte, e kō woro yekūkūe ko de gbiye mō, e kpā wore ke nō ko de gbiye mō.

8. Nowanena ne weo: ke bā profese te nenō e mio we-mō; hā wī- kplikpli a hlihle nenō e minō bomo; bā te iboda nenō e minō sedcmō.

9. Emo e waa no à ibo, nē à profesaie ko waa be mō.

10. Nema e dene wedcyeno be dido, nē hede dene mō e waa boedone.

11. Te mona hya, ne hliđa hyaka, ne iboda te nō hyaka, ne hieda te wore mō nō hyaka: nema kore ne nu nyebwe, hede ne poo hya teble ne.

12. Nē ti neno ke kudinopū yida no à tēde kudi, nemo

ti neno ke e munõ yibwi yidemõ: tinokẽ e waa no ne ibo; nẽma ti neno ke minõ ibomõ, e mõ tene nue iboda.

13. Nee e dene neeo ne mõ hãtepoe woroyekũe nẽ nowanena, e tã neno, nẽma de neno a de hwe ne mõ nowanena.

LU. XIV.

Bá kwẽ nowanena mõ nõ nẽ bá ida šiu hnyiede, nẽ bá seye bá ida bá mu profesaie.

2. Emo nyõõõ hlihlide seya wĩ, e ye nyebo o ne hli no mõ, ke Nyesoa no: emo n yõ ne yidoõ wĩ nõ, nẽma ko šiu mõ hudite no o ti.

3. Nẽma nyõõõ profesaie nyebo no o hli mõ ko o poe a ta, nẽ ko hã de a kpwẽ nõ poe a ta, nẽ ko woro-kudi tue a ta.

4. Nyõõõ hli seya wĩ õdui nõ o peo: nẽma nyõõõ profesaie, çue no o peo.

5. Ne ide á pepe bá po scya wĩ, nẽma seye ide bá profesaie: teneponõ nyõõõ profesaie nõ o te hio nyõõõ hli seya wĩ, bõ ye o ne heya ne ke nõ te e na poo çue.

6. Nee bebuno á, be te ne dide ámo mõ, ne yi seya wĩ hli, hã de be no ne peeo ámo ne ye ne, e mõ ne ye hudite pebe po, õ dieyidode te õ profesaieda, õ to-dewĩ?

7. Nẽ bã e dene ne po hõnõ e hli, be ñamo, be hoba, be yi e ne heya wĩ ke nõ, hane o mic e iboda numõ dee ñamo o bi, õ hane ne hoba pe?

8. Nẽ di, wonõfõna bõ hli seya wĩ, nyõ mi õdui mõ wemõ ko tõ mõ.

9. Kre ne ne yi, e mõ á me be ye e ne hli wĩ ne ye krã, e wede be yido nõ hane e mi iboda nuemõ te ne tue? emo ne duduudu nyẽ no á hlihlide.

10. E kō wī a de peplande a kplikpli e nede kono mo, nē e ye e de kō hene ne hē de nyine.

11. Nee, ne yi ne wō wī no, nē ko nyono hli mo, mo ne hwō dabe, nē nyono hli, ko mò mo e ne hwō dabe, yi.

12. Nee, tenepono anyebwetu kra šiu hnyiede, hede bá pō hihie no ko čue a poe a ta.

13. Nee ka nyono hli seya wī bo bede te o na wora o te da.

14. Emo ne yide seya wī kudi bede nà šiu bede ne, nema nà dieyodeete ne poo dede.

15. Nee hance? Ná šiu bo bede kō nà dieyidoē he: nē nà šiu bo blede kō nà dieyidoē he.

16. Be ye no ne, hede ná šiu bo yi blese, nyono kō mo he nede kai biyo o ye ne ibo, hane o miē amen a poe numo e mo ne yi bisi, te o ye ibo te ne ti?

17. Emo hāte, bisi ne hāka, ke bae yeo poo.

18. Ne bisi Nyeso a te pe wī a kplikpli hio ámo we:

19. Nema kre čue biyo nowane bè hli wī de hm e mino yidoemo, te nà wī na tode ote yi, e hio wī a tausene wō kre seya wī kudi.

20. Bebuno á á na nu hyeyiru ko te a dieyidoē mo: ke ko krātudeda mo bá nu hyeyiri, nema ko te a dieyidoē mo bá nu nyebebo.

21. Ko tede ke e kinee ne, e mo seya nyebo be a me kō wa woni he mi nyono ne mo hli demo, nema e popleyino neno a ta kre o na wō nà wī, Koo no tu ne.

22. Nee seya wī e nu yidodede, e ye nyono kō hātepoe a ta, nema ko nyono ye hāte kō mo no: nē profesaieda ye nyono ye hātepoe kō a ta, nema ko nyono kō hātepoe mo no.

23. Nee, čue gbiye bo kwe yibwa no ko tede dō, nē o popleyingo bo yi seya wī hli, nē nyono ye ibo, o o ye hātepoe kō bo pa, o na hli ne, e mo hāe ni ámo?

24. Nema á popleyino bá yi profesaie, nē nyono ne po ne hā te, ō hono ye ibo o nyo bō pa, nē o popleyino heya nō ke nō, nē o yidoee o popleyino nō :

25. Nē hede o woro a hudite bi pebe; nē kre o mi numo o mi o yibwa huru pomō o mu Ōyesoa mō bede, nē o mu ne tu, e mō Ōyesoa nede ámo nyē, hāte.

26. Nee bebuno á hane e nue? bá kwe yibwa nō á popleyino obe dō gbe psamo, ō Ōyesoa a tōde te, ō seya wī a poe, ō pebe-bi-te, ō te a dawora.—De ghiye ne mio pomō ne be nuee.

27. Nee nyo bō yi seya wī hli be nu sō ō e na hi tā lu nē bo nu e dōdō; nē obe bō wora ne da.

28. Nema dawora o bō yeeo ne nē bō nu kpwe; nē bō hli odui kō Ōyesoa he mō

29. Profetebo a nyono mi hlimo, bo nu sō, tā, nē obe bo kida ne nō.

30. Nyono neo nō, te be wo ta kre nō kudi e tede nyebwe bō nu kpwe pledō.

31. Emo á popleyino mi profesaiemo bá yi e dōdō ni, te á popleyino na khe, nē bá mude wore kudi tue we.

32. Nē profetebo a siu ni profetebo a wī.

33. Emo Ōyesoa ye hede a dieyadeo, ke worowore nō ya, tene e nide ne nekō nyebo a cue a popleyino nyē.

34. Á nyino bo nu kpwe kre cue biyo: tenepono e kōne bo tu te: nema bo kōeeo wī ke, tene tede pe yi.

35. Nē bo yi de a khee ide, nē bo yeda wa nyebēbo nō kre wa bli kiya biyo nō: emo e nu twē de ko nyine mō bō tu te ko cue biyo.

36. Ple, kre Ōyesoa a wī wode ámo mō? hē ámo dō mō e dide?

37. Nyō o woro be ponō o mō profete, ō siu nyebwe, nē bō wēne ne ye e mō te ne kine ámo mō, e mō Ōyesoa a tede no.

38. Nema nyō bo ponō o ye ne ibo nē bá wo nō mō, o na ibo ne.

39. Nee bebuno á bá kra profesaieda a te, nē á na ka seya wī a hlihlīe ye.

40. De gbiye ne mi nuemo be noyino, nē be nu tee.

LU XV.

Nē bebuno á hātibosa ne prityeda ámo hene á krreye, hene ni ámo á nyinao, ne e te ne heye ámo ke nō;

2. Hene á wade idi yi, be te, te ne prityee ámo, bá bli-maa ne kwa, e mō áne hātepoe be ye putu nu.

3. Emo e tede kene, ne tōde ámo te ne nanyebwetu wō, e mō hane Kraise nu koē ko à kpone kukwi a ta tene kinede pe:

4. Nē, e mō, o hadao nō, nē nyenayede hā a nyenayedo o woda konō tene kinede pe;

5. Nē, e mō, Kefase yida nō, pledō o punosō yida nō yi;

6. Nē pledō di bebuno odo no hi hubwi sō neno wore hm lu, yida nō tede dō: hono odo poplande o te o ne konō, nema ote moene.

7. Woo denē nede mō Jakobo yida nō; nē pledō aposlebo yida nō we.

8. Nē e diebodede nanyebwetu yida nō yi, e ne hwo, nyō o ti yeo nyine o ko.

9. Emo mō te aposlebo a hya, kre e ye yeblede bo dade mò aposlepe, teneponō ne tuda Nyesoa a cue swē.

10. Nema Nyesoa a grese nu mò ne mō denē mō: nē o grese ne o hayi mo e ye putu nu; kore nu kōwa hio o popleyino, nema e ye mō ke Nyesoa a grese ne neo mò mō no.

11. Nee bā e nu mō ō nono, kre à nu prityee nē kre á nu e hāte a poe.

12. Nē bà pritye Kraise a te, e mō o be wo konō, hane nyebo te no nede amo mō ni e tue, e mō e ye konowoe kō ke koo mō?

13. Nema be yee konowoe kō kre koo mō hede Kraise yeda konō wo :

14. Nē Kraise bō yee konō wo, nē hede à prityeda nu putu, nē á hāte poe nu putuputu de no, yi.

15. Nē hede e nu àmo à po Nyesoa se ke nō yi: teneponō à tu ne, e mō Nyesoa ha Kraise konō; honō o ye konoha, e mō, be te koo bo yi o na wo konō ne.

16. Emo bo yi o na wo konō ne, nē hede Kraise yee konō wo :

17. Nē Kraise bō yee konō wo, hede á hātepoē nu putu; nē á te a nede á kpone kukwi nyē.

18. Nē hede nyono moene ko Kraise mō o wā ne.

19. Be te kre konō ne nede mō dō à kune Kraise woro ye nē àne konō ne ware ko nyebo a popleyino a de mō.

20. Nema, nee Kraise wo konō, nē o nu nyono moe wa tededo.

21. Emo kore nyebwe koe dideda nyebwe no konowoe dideda yi.

22. Nē tene e ne ko Adam mō de gbiye kweo, kre e ne ko Kraise mō de gbiye mio konō nemo.

23. Nema de gbiye tene o nuo diekoē; Kraise mō o tededo: nē pledō nyono mō Kraise a nyebo bō dido.

24. Nē hede e seda nyinedoo ne tine o mino dible Nyesoa o mō Buo kwa tumo; e mō bō hadoo wikekoe kō wikekoo he, nē kpwē yedi.

25. Emo, nō mi kinde nūmō bō tedoo nyāo a popleyino bo ke tu.

26. Nyāo nō o bodeli o mino hamo nō mō koē.

27. Emo de a popleyino o tue no bo ke: Nema te o pono de a popleyino poede no biyo, e neo pebe e mo, no o hao hono podade no de a popleyino biyo.

28. Nē bo dudoe de a popleyino, nē hede Nyebeyu a nyebwetu mino nyono podade no de gbiye biyo nemo, te Nyesoa na nu de gbiye ko de gbiye mo.

29. Nee hanc nyono baptisee ko koo a ta mie numo, be tee koo bo yi o na du ye ne iduidu? Nē deeta o baptisee ko koo mo di?

30. Nē dee à nemaade koē a jo biyo aue gbiye yi?

31. Á sãu ne ni ko à Koo Jesu Kraise mo, ne pode, te seyeseye no kwe nyenayede gbiye.

32. Be te, kre Efeso ne hwōnade wã mllū nyebeka, hã de bee e die mò numo, e mo koo bo yi o na wo konō ne di? nē ba ta ba na, emo nyenadiade à mia komo.

33. A na boe ádui: nenatumo krē e nyine hã kpono no.

34. Ba wo nyino ko hã kpone mo, nē á na nu kpone kukwi: emo ote ye Nyesoa ibo: ánc twēka ne ti ne.

35. Nema ote mino pomo, Hane koo mi konowoe numo di? Ōo fe a kpru be no o minoe yamo?

36. Bo ne! emo dene joe e ne ne konō, be ye ko pledō:

37. Nē dene doe yi e ye dene mi konō nemo, ke e nu yee dō, be bla a yec ōo be seya yee te:

38. Nema Nyesoa hnyi ne e nene tu tene e nu o woro, nē yo gbiye ene ti.

39. Fe gbiye ne nu kpru dō: e ko e kpru be e nu nyebo fe, ebe nu mllū fe, ebe nu hni fe, nē ebe nu neble fe.

40. Kre e nu yi e ko yeu fe ko bro fe he: ke yeu a nene a teyiboae ne do, nē bro a nene teyiboae ne do.

41. Wē a nene teyiboae ne do, nē hobo nene teyiboae ne do, nē hneyo a nene teyiboae ne do: nē hneye be woo o baē hnaye yie ko te a yiboae mo.

42. Kre koo a konowoe a ka ne. E dweede seode nyē; e weekonō nesode nyē:

43. E dweede twē nyē: e weekonō teyiboaē nyē: e dweede kpwēyanowoe nyē: e weekonō kpwē nyē:

44. E dweede hā fe a ka: e weekonō siu-fe a ka. E kō hā fe nē e kō siu fe.

45. Nē kre e nu kineeda tede nyebwe Adamo nuna konone siu; nē kedenobode Adamo nu kononoha siu.

46. Nemase dene mō siu de e yeda tede de, nema dene mona fe de no, ple siu de bodedao nō.

47. Tede nyebwe wodade bro mō, o mō bro de nenaō: nyebwe nō kweo nō mō Koo nō wode yeu.

48. Tene bro de a ka ne, kreno nyono mō bro nyebo a ka ne, yi: nē tene yeu de a ka ne, kreno nyono mō yeu nyebo a ka ne yi.

49. Nē tene à nu à pode bro de a nyuotu, kre à mino numo, à munō yeu de a nyuotu po yi.

50. Nē bebuno á te ne ne ti, e mō fe kō nyino hē na kōde Nyesoa a dible nyē ne: nē seō de na kōde nesō de nyē ne, yi.

51. Yi, hudite no ne lele ámo; à popleyino na mone, ke à popleyino mino mō hinemo.

52. E mō wondōata, yi a koboda a ti tine diebode wonōfōna mino hlīmō: emo wonōfōna mino hlīmō, nē koo mino nesōka konowomo, nē hede à hinenōemo.

53. Emo seō de neno mino nesō de nō pomō, nē koo de neno munō neko de nō po.

54. Nē seō de neno bē podōe nesō de nō, nē koo de neno bē podōe neko de nō hede wī ne kineeda yadewao ne, e mō Dudue mla koē ne.

55. O koē, tē ná sūwē neē? O hades tē ná dudue neē?

56. Koē a sūwē mō kpone kukwi: nē kpone kukwi a kpwē mō tede.

57. Nema Nyesoa bọ kọ bisida hono nu amo à du ko à Koo Jesu Kraise a ta.

58. Nee ámu bebuno ne nowane bá kúkúno, á na tuno-
no, nē ti gbiye bá nu Koo a kowa baka, kore á ibo ne te
áne kúwoe e ye putu nu ko Koo mo.

LU XVI.

Nē ko nēko nyebo a yibwanokwe teble a ta, tene nu Galatiawe a ene a leleda, kre bá nu ne yi.

2. Ko sonde e mo wie a tede nyenayedo idi, á pople-
ying, tene Nyesoa nu á hnyie bá seo de be tedo di, e ne
tedo yibwanokwee ko.

3. Nē ne dido, bo nyo be á hadode, no mino lede hnyi-
mo ko á greso hnyiede he bo munon ne Jerusalem gbade.

4. Nē be nenon haka be munode yi, bo munon mo mo
kwe.

5. Nē mino amo mo dimo ne yido Makedonia tie be;
emo mi Makedonia tie bemo.

6. Nē bedane nenode amo mo, o nē bè munode amo
mo khe a ti hi, nē tene yido mi bá munon mò tide idi
gba.

7. Nē kore mo mi neno, na yi amo ne; nema Koo bo
wē, nē ne kune ne woro ye e mo be hinode amo mo wē.

8. Nema kre Efeso mide nemon Pentekoste be tedoo
nyine.

9. Kore meyu a do hwe kreee mò ye e hnyie mo fuo
we, nē nyono hwā mò ye o hode ne.

10. Nē Timoteo bo didode, bá tu ne yimo o ne tedo
hwāno ko kre amo nyē: emo Koo a kowa no o ni, tene
ne ni ne.

11. Nee nyo na pode no me ke: nema ba ya no tide

idi wonowonoka, bo munode mo di : kore fe ne ne e mo o ko bebuno he bo dido tide idi.

12. Ne ko à bebu Apolo a ta, ne idada ne baka, e mo bo kweda bebuno mo bo munade ámo mo di : nema o yeda we iduidu, e mo, bo di ti neno idi : nema o minode dimo fuo be pedo no ye.

13. Bá fo, bá kukuno ko hatepoe mo, bá nu nyebebo no, bá ne kpwe no.

14. Áne de gbiye be ne nowanena.

15. Ne bade ámo ne bebuno á, (emo á ibo Stefano a nablewe ne, te o mo àne tedede kre Akaiá, ne te o pe neko nyebo a yimotne a te huru)

16. E mo, nyebo kpru nono, bá nu o wi, o ko dewe no o ma ámo no, à ko no he à ni kowa.

17. E blee nà plo te Stefano ko Fotonato he ne Akaio yedi o dide mo : kore dene idee ko á waa ke neno o tuo

18. E mo'á ko mo he, o po à wore kpwe no : Neeka nyono o ka neno, bá wene o te ye.

19. Čue-bo no nede Asia yeda ámo no. Akula ko Priskila he o yeda ámo no baka ko Koo mo, o ko čue no nede wa kai biyo, he.

20. Bebuno a popleyino no yeda ámo no. Neko kise bá podede wio no.

21. Mo Polo dui a kwa ne ni, ne yeda ámo no.

22. Be te nyo bo ye Jesu Kraise nowane ne bo ne Anatema Maran-ata.

23. Á Koo Jesu Kraise a krubwe be neo ámo mo.

24. Na nowanena be neo á popleyino mo ko Kraise Jesu mo. Amen.

¶ Korintewe a tede tibosakinede e kineeda kre Filipi, ne Stefano ko Fotonato he ne Akaio ko Timoteo he yedi no o hnyina ne o yada ne.

